

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Tilinpäätös vuodelta 2013

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Tilinpäätös vuodelta 2013

Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Snellmaninkatu 1 A
PL 28
00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin

0295 16001

Telefaksi

(09) 160 33123

Internet

www.vm.fi

Julkaisun tiedustelut

VM/Kehittämisen- ja hallintotoiminto,
puh. 02955 30282

Taitto

Pirkko Ala-Marttila/VM-Julkaisutiimi

ISBN: 978-952-251-562-9 (pdf)

Helsinki 2014

Sisältö

1 TOIMINTAKERTOMUS	7
1.1 Johdon katsaus	7
1.2 Vaikuttavuus	8
1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus	8
1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	15
1.3 Toiminnallinen tehokkuus.....	16
1.3.1 Toiminnan tuottavuus	17
1.3.2 Toiminnan taloudellisuus	19
1.3.3 Toiminnan tuloksellisuus	21
1.3.4 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	38
1.4 Tuotokset ja laadunhallinta	39
1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	39
1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	39
1.5 Henkilöstövoimavarojen hallinta ja johtaminen	40
1.5.1 Henkilöstön määrä ja ikärakenne.....	40
1.5.2 Henkilöstön koulutustaso ja osaaminen.....	42
1.5.3 Henkilöstökulut	44
1.5.4 Työhyvinvointi	44
1.6 Tilinpäätösanalyysi	45
1.6.1 Rahotuksen rakenne.....	45
1.6.2 Talousarvion toteutuminen.....	45
1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma	49
1.6.4 Tase.....	50
1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma.....	51
1.8 Arviointien tulokset.....	51
1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä.....	51

2 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA NIIDEN LIITTEENÄ	
ANNETTAVAT TIEDOT	53
2.1 Talousarvion toteutumalaskelma.....	53
2.2 Tuotto- ja kululaskelma	59
2.3 Tase.....	60
2.4 Liitetiedot.....	62
3 ALLEKIRJOITUKSET	77

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Maailmantalouden kasvu hidastui edelleen viime vuonna, mutta suhdannenäkymät ovat kohentuneet ja käänne parempaan näyttäisi olevan käsillä. Finanssikriisin jälkeen maailman yksityinen kulutus on toipunut ja ilmeisesti jo ylitti v. 2013 lamaa edeltäneen tasonsa. Investoinnit ovat sen sijaan elpyneet hitaammin ja jääneet selvästi lamaa edeltäneen tason alle ja huomattavasti jälkeen lamaa edeltäneestä trendikasvusta. Kasvun painopiste on edelleen kehittyvissä talouksissa, vaikka niissäkin kasvu pysyy aiempaa vaimeampana.

Euroalueen kriisi on jatkunut jo vuodesta 2008 saakka, jolloin globaalitalouden häiriöt ja sen myötä voimistunut pankkikriisialto useissa maissa johtivat julkisen talouden ongelmiin ja velkakriiseihin. Tilanne johti edelleen mittaviin politiikkahaasteisiin, jotka jatkuvat yhä. Euroalueen kuusi vuosineljänneestä kestänyt taantuma on kuitenkin teknisesti päättymässä, sillä euroalue on kääntymässä hyvin hitaaseen kasvuun. Viime vuonna kokonaistuotanto euroalueella tosin supistui vielä keskimäärin puolisen prosenttia edellisvuoden tapaan.

Rahoitusmarkkinatilanne euroalueella on ollut varsin vakaa johtuen EKP:n toimista ja lupauksista. Myös suhdannetilanteessa on havaittavissa pieniä merkkejä tilanteen helpottumisesta. Monissa maissa reaalityalouden tilannetta ei ole saatu kuitenkaan vakautettua, saati käännettyä merkittävästi parempaan suuntaan.

Suomen talouden kohdalla tilanne näyttää synkältä. Ennakkotietojen valossa Suomen talous supistui vuonna 2013 toista vuotta peräkkäin. Talouden heikko kehitys oli laaja-alaista, sillä kysyntäeristä vain julkinen kulutus ja julkiset investoinnit vaikuttavat positiivisesti taloudelliseen aktiviteettiin. Talouspolitiikan puolella kansalliset keinot vaikuttaa talouskasvuun lyhyellä aikavälillä ovat rajoitetut. Pienen avoimen talouden kohdalla kansainvälinen kysyntätilanne on ratkaisevassa asemassa. Suomen vienti on menestynyt erittäin huonosti finanssikriisissä ja sen jälkeen. Vuosina 2008–2013 Suomi on menettänyt markkinaosuuttaan kansainvälisessä kaupassa enemmän kuin esimerkiksi Ruotsi tai Saksa ja jopa enemmän kuin kriisimaat Espanja ja Italia. Ongelma ei ole eurokriisin alentamassa kysynnässä, vaan ennen kaikkea suomalaisen tuotannon kilpailukyvyssä ja tarjonnan rakenteessa.

Poliittinen ja yhteiskunnallinen hermostuneisuus euroalueen vakausasioissa kotimassa jatkui toimintavuoden aikana, aiheuttaen merkittävää paineistusta. Tämä toi valmisteluun erityistä hektisyyttä, jota korosti ministeriön aikaisempien toimien kriittinen arviointi julkisuudessa. Toimintaympäristö ja kriisitöiden luonne pitää sisällään normaaliin valmistelutyöhön verrattuna enemmän virhemahdollisuuksia ja riskejä. Vuoden 2013 aikana varsinaiset suuret ongelmat ja virheet voitiin välttää, mutta haasteellisia tilanteita oli paljon.

Suomen talouden rakennemuutos jatkui yhä viime vuonna. Teollisuuden osuus koko talouden arvonlisäyksestä pieneni edelleen ja erityisesti elektroniikka- sekä metsäteollisuuden siirsivät tuotantoaan ulkomaille. Palveluissa kaupan näkymiä vaimensi ostovoiman heikentyminen. Toisaalta väestön ikääntyminen lisäsi yksityistä terveys- ja sosiaalipalvelutuotantoa.

Hallitus päätti elokuussa 2013 rakennepoliittisesta ohjelmasta kasvuedellytysten vahvistamiseksi ja julkisen talouden kestävyysvajeen umpeen kuromiseksi. Marraskuussa 2013 ohjelman toimeenpanosta tehtiin tarkennettu päätös.

Kuluvan hallituskauden rakenteellisia uudistuksia ovat mm. yhteisöverokannan alentaminen, kuntauudistuksen käynnistäminen, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutos, kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentäminen, sekä asuntopoliittinen uudistus, joita on aktiivisesti valmisteltu ja pantu toimeen ministeriössä kuluneen vuoden aikana. Lisäksi hallitus on päättänyt mm. toimista, jotka vahvistavat nuorten kouluttautumista ja työllistymistä sekä helpottavat osatyökykyisten työllistymistä.

Julkinen talous ei näytä syksyllä 2013 laaditun arvion mukaan tasapainottuvan keskipitkällä aikavälillä ja julkisen velan suhde kokonaistuotantoon jatkaa kasvuaan. Lisähaasteen julkisen talouden tasapainottamiselle aiheuttaa väestön vanheneminen, mikä johtaa eläke-, terveydenhuollon ja pitkäaikaishoidon menojen kasvuun.

Kuntatalous pysyi edelleen selvästi alijäämäisenä, koska vuosikate jäi alle nettoinvestointien tason. Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen perustuu lainsäädännön ja normien muutoksiin sekä harkinnanvaraisten määrärahojen osalta budjettipäätöksiin. Valtion vuoden 2013 talousarvioesitys heikensi kuntien rahoitusasemaa kokonaisuudessaan nettomääräisesti 193 milj. euroa vuoteen 2012 verrattuna.

Hallituksen kehyspäätöksen sisältyneen päätöksen mukaisesti valtiovarainministeriö käynnisti kuntatalouden makro-ohjauksen kehittämistä valmistelevan työn keväällä 2013. Kehyspäätöksen mukaan valmistellaan kuntalain kokonaisuudistuksen, valtionosuusjärjestelmän uudistuksen ja finanssipoliittisten säädösten valmistelun kanssa yhteen sovitettuja toimenpiteitä peruspalveluohjelmamenettelyn vahvistamiseksi ja uuden kuntatalouden kehystarkastelun kehittämiseksi.

Valtion velan määrä kasvoi edelleen vuonna 2013 nimellisarvoltaan 89,7 mrd. euroon. Uutta lainaa otettiin nettomääräisesti 5,8 miljardia euroa. Nettomääräisesti lainaa otettiin vähemmän kuin eduskunnan hyväksymät valtion talousarviot olisivat edellyttäneet, koska valtion maksuvalmius ei edellyttänyt nettolainanoton toteuttamista tuloarvion mukaisesti. Suuret luokituslaitokset vahvistivat vuoden aikana Suomen valtion kolmen A:n luottoluokituksen vakailla näkymillä. Suomen valtion suhteellinen rahoitusasema säilyi edelleen vahvana.

Vuonna 2013 valtion henkilöstön kokonaistyötyytyväisyys ja tyytyväisyys johtamiseen nousivat hieman edellisvuodesta. Kehittämishankkeisiin liittyvät muutokset usein lisäävät henkilöstön kokemaa epävarmuutta ja väliaikaisesti heikentävät henkilöstön työtyytyväisyyttä. Viime vuosien isoista kehittämissankkeista huolimatta henkilöstön kokonaistyötyytyväisyys ei ole heikentynyt vaan pysynyt ennallaan tai parantunut.

1.2 Vaikuttavuus

1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus

Ministeriön toimintaperusta

Valtiovarainministeriön toiminta-ajatus ja visio: Valtiovarainministeriö vastaa valtioneuvoston osana vakaan ja kestävä kasvun edellytyksiä vahvistavasta talouspolitiikasta, valtiontalouden hyvästä hoidosta ja kestävä kuntatalouden toimintaedellytyksistä sekä tuloksellisesta julkisesta hallinnosta. Valtiovarainministeriön visiona on olla tulevien sukupolvien talouden ja hyvinvoinnin vakaan perustan rakentaja.

Ministeriön vuoteen 2016 ulottuvat strategiatavoitteet ovat; julkisen talouden vakauttaminen ja talouden kestävä kasvun turvaaminen, julkisten palvelujen ja hallinnon vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden varmistaminen sekä ministeriö on hyvä paikka työskennellä.

Hallinnonalansa ohjaamisessa ministeriön lähtökohtana on tuloksellisuuden ja sille edellytyksiä luovien tekijöiden tasapainoinen tarkastelu. Vaikuttavuuden ja palvelujen laadun ohella tarkastellaan mm. prosessin ja rakenteiden toimivuutta, resurssien taloudellista ja tuottavaa hyödyntämistä sekä henkilöstön osaamista.

Ministeriön toiminta ja toimintatavat perustuvat avoimuuteen, luottamukseen, oikeudenmukaisuuteen ja uudistumiseen.

Ministeriön vaikuttavuustavoitteet vuodelle 2013

Ennustettavuutta ja puitteita taloudelliseen, poliittiseen ja muuhun päätöksentekoon

Euroalueen talouden vakautuminen jatkui vuonna 2013. Yleisen taloustilanteen varovaisen myönteinen kehittyminen edesauttoi talouskriisistä toipuvien maiden talouden vakautumista eikä uusia rahoitustukihakemuksia esitetty vuoden aikana. Myönteistä kehitystä tukivat talouden sopeutusohjelmien eteneminen sekä omalta osaltaan myös Euroopan keskuspankin toimet.

Julkisen talouden tila on kuitenkin useissa euroalueen maissa haastava. Valtioiden budjetit olivat monissa maissa edelleen alijäämäisiä ja kasvu haurasta. Tämä merkitsi sitä, että talouskasvun ollessa keskimäärin hyvin hidasta valtioiden velkasuhteiden kasvu jatkui. Velkaantumiskehityksen taitumisesta saatiin kuitenkin jo merkkejä.

Vuoden 2013 aikana luotiin edellytyksiä vuosina 2010 ja 2011 hyväksytyjen rahoitustukiohjelmien saattamiseksi päätökseen. Huomio kohdistettiin toimiin, joilla parannettiin Portugalin ja Irlannin edellytyksiä palata velkakirjamarkkinoille kestävällä tavalla niiden ohjelman päättyessä, erityisesti tasaamalla valtion velkojen takaisinmaksupiikkejä. Huhtikuussa 2013 sovittiin Irlannille ja Portugalille Euroopan rahoitusvakausvälineestä (ERVV) ja Euroopan rahoitusvakausmekanismista (ERVM) myönnettyjen lainaohjelmien keskimääräisten laina-aikojen pidentämisestä seitsemällä vuodella. Sovitut lainaehtojen muutokset, mukaan lukien Kreikan osalta vuonna 2012 sovitut ratkaisut, edellyttivät kansallisen toimeenpanon varmistamiseksi ERVV -takaustalain muutosta. Asiaa koskeva hallituksen esitys (HE 46/2013vp) annettiin toukokuussa 2013.

Huhtikuussa 2013 euroryhmä ja Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) hyväksyivät Kyproksen talouden sopeutusohjelman, johon sisältyy yhteensä korkeintaan 10 miljardia euroa EVM:n ja IMF:n rahoitustukea. EVM:n osuus on yhdeksän miljardia euroa ja IMF:n noin miljardi euroa. Ohjelma kestää vuoteen 2016 saakka. Suomen kannalta tärkeää oli sijoittajavastuun toteutuminen mahdollisimman laajana sekä rahanpesun vastaisen toimintasuunnitelman sisällyttäminen ohjelmaan. Sijoittajavastuun toteutumisen ansiosta rahoitustuen määrä väheni seitsemällä miljardilla eurolla alkuperäisiin arvioihin verrattuna. Rahanpesunvastainen toimintasuunnitelma liitettiin osaksi ohjelman ehtoja syyskuussa 2013.

Vuoden 2013 aikana Suomen valtio ei antanut uusia sitoumuksia eikä maksanut pääomaosuuksia osana euroalueen vakauden turvaamiseksi toteutettuja toimenpiteitä. ERVV:n varainhankinnalle annetuista Suomen valtion takaussitoumuksista, joiden enimmäismäärä vuoden lopussa oli 7,53 miljardia euroa, oli käytössä samana ajankohtana noin 6,23 miljardia euroa. EVM:n Kyprokselle maksamaa rahoitustukea ei Suomen valtion näkökulmasta käsitellä erillisinä sitoumuksina tai vastuina, sillä kansainvälisenä rahoituslaitoksena EVM toimii ja vastaa riskeistään omalla pääomallaan.

Suomen hallitus on hallitusohjelmansa mukaisesti edellyttänyt vakuuksien saamista rahoitustukiohjelmien Suomen lainaosuutta vastaavalle määrälle, jos myönnettävään rahoitustukeen ei liity etuoikeutetun velkojan asemaa. Vakuudet on saatu Kreikan toisen ohjelman ja Espanjan ohjelman osalta. Toimintavuoden lopussa vakuudet oli saatu täysimääräisesti. Espanjan ohjelmassa vakuuksia oli vuoden 2013 lopussa kertynyt markkina-arvoltaan noin 297 milj. euroa ja Kreikan ohjelmassa noin 927 milj. euroa. Yhteensä Suomen valtion saamien vakuuksien markkina-arvo oli vuoden lopussa noin 1,22 mrd euroa. Euromääräisinä maksuina saadut vakuudet on sijoitettu korkean luottokelpoisuuden omaavien euroalueen maiden (Suomi, Alankomaat, Saksa, Itävalta ja Ranska) velkakirjoihin.

Heikko taloudellinen kehitys lisäsi kokonaistaloudellisten analyysien kysyntää vuonna 2013. Yhtenä esimerkkinä tästä olivat hallituksen politiikkapakettien kokonaistaloudellisista vaikutuksista tuotetut vaikutusarvioinnit. Myös kansainväliset organisaatiot ml. luottoluo-kittajat ovat olleet poikkeuksellisen kiinnostuneista makrotaloudellisesta tilanteesta ja siten ministeriön tuottamista arvioista. Talouspolitiikkaa koskevat VM:n esitykset ovat perustuneet suhdanneanalyysiin sekä keskipitkän ja pitkän aikavälin painelaskelmiin.

Ministeriön rakennepolitiikkaa koskevat analyysit ovat luoneet puitteet sille, että talouden kasvua tukevia päätöksiä voitaisiin tehdä entistä laadukkaamman taustavalmistelun avulla. Osana ministeriön kansainvälistä toimintaa on syvennetty rakennepolitiikkaan liittyvää analyysiä ja aloitteellisesti panostettu erityisesti euroalueen vakauteen ja pitemmän aikavälin kestävyuden vahvistamiseen.

Julkisen talouden katsotaan olevan kestäväällä pohjalla, jos julkinen velkaantuneisuus pysyy pitkällä aikavälillä vakaana. Julkisen talouden kestävyuden mittarina käytetään kestävyysvajetta, joka kertoo, kuinka paljon julkisen taloutta tuli sopeuttaa välittömästi, jotta julkinen velkaantuneisuus pysyy hallitulla uralla.

Ministeriöiden lainvalmistelun kuntavaikutusten arvioinnin parantamiseksi käynnistettiin syksyllä 2013 valtiovarainministeriön asettaman säädösehdotusten kuntavaikutustyöryhmän työ. Sen tavoitteena on laatia ohje säädösehdotusten kuntavaikutusten arvioinnista, kehittää arviointimenetelmiä sekä syventää lainvalmistelijain kuntavaikutuksia koskevaa koulutusta.

Valtion varojen ohjaus ja valtion toiminnan rahoituksen varmistaminen

Hallituksen talouspoliittisena tavoitteena on turvata julkisen talouden kestävyys vaalikauden aikana tehtävillä menojen ja tulojen sopeuttamistoimilla sekä rakenteellisilla uudistuksilla. Veropolitiikassa reaalityönsä kasvua pyritään piristämään vuoden 2014 alussa tulleella yhteisöverokannan alennuksella. Vuoden 2013 aikana päätettiin myös rakennepoliittisesta ohjelmasta. Ohjelman tarkoituksena on omalta osaltaan vaikuttaa tulevaan kotimaiseen kasvupotentiaaliin. Rakenteellisten uudistusten tarkoituksena on vaikuttaa taloudellisten toimijoiden käyttäytymiseen ja uudistaa talouden toimintaympäristöä. Näiden tekijöiden vaikutus talouskasvuun jää kuitenkin nähtäväksi ja joka tapauksessa vaikutuksia päästää arvioimaan vasta useamman vuoden päästä.

Valtion menoihin kohdennettiin säästöjä vuoden 2013 tasolla noin kahdella miljardilla eurolla verrattuna ns. tekniseen kehykseen vuodelta 2011. Toisaalta hallitus päätti myös huomattavista menojen lisäyksistä, jolloin vuodelle 2013 päätetyt nettomääräiset menosäästöt olivat noin 350 milj. euroa verrattuna edellisen vaalikauden viimeiseen ns. tekniseen kehyspäätökseen. Säästöjen lisäkiristyksen vuodesta 2012 vuoteen 2013 olivat bruttomääräisesti tarkasteltuna yhteensä noin miljardi euroa ja suurimmat niistä kohdistuivat mm. kuntien valti-onosuuksiin, sairausvakuutuslaista johtuviin menoihin sekä puolustusmateriaalihankintoihin.

Vuoden 2013 tasolla hallitus päätti noin 2,4 mrd. euron veronkiristyksistä. Toisaalta verotusta kevennettiin lähes miljardilla eurolla. Verotus kiristyi vuodesta 2012 vuoteen 2013 yhteensä noin 1,4 mrd. eurolla. Suurimpia muutoksia olivat arvonlisäverokantojen korottaminen yhdellä prosenttiyksiköllä sekä päätös jättää tekemättä ansiotuloverotuksen inflaatio- ja ansiotasoindeksitarkistus. Sopeutustoimien lisäksi hallitus on sitoutunut uudistamaan talouden rakenteita niin, että edellytykset talouden ennusteita vahvemmalle kasvulle vahvistuvat.

Hallitus päätti elokuussa 2013 rakennepoliittisesta ohjelmasta kasvuedellytysten vahvistamiseksi ja julkisen talouden kestävyysvajeen umpeen kuromiseksi. Ministeriöstä osallistuttiin aktiivisesti rakennepoliittisen ohjelman valmisteluun ja taustatyöhön. Marraskuussa 2013 ohjelman toimeenpanosta tehtiin tarkennettu päätös. Rakennepoliittisen ohjelman avulla uudistetaan taloudellisen toiminnan institutionaalisia puitteita. Uudistukset on yhteen sovitettava muun talouspolitiikan kanssa siten, että kokonaisuus tukee kasvua ja työllisyyttä myös lyhyellä aikavälillä.

Kuluvan hallituskauden rakenteellisia uudistuksia ovat mm. yhteisöverokannan alentaminen, kuntauudistuksen käynnistäminen, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutos, kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentäminen sekä asuntopoliittinen uudistus joiden valmisteluun on osallistuttu kattavasti ministeriön eri osastoilta.

Julkisen toiminnan ja talouden ohjauksen laadukkaiden ja oikeudenmukaisten prosessien ja ohjausvälineiden kehittäminen

Kevään 2013 kehyspäätöksen yhteydessä hallitus päätti käynnistää kuntien makrotalouden ohjauksen kehittämistä koskevan valmistelun. Kehyspäätöksen mukaan valmistellaan kuntalain kokonaisuudistuksen, valtionosuusjärjestelmän uudistuksen ja finanssipoliittisten säädösten valmistelun kanssa yhteen sovitettuja toimenpiteitä peruspalveluohjelmamenettelyn vahvistamiseksi ja uuden kuntatalouden kehystarkastelun kehittämiseksi. Ministeriö käynnisti kuntatalouden makro-ohjauksen kehittämistä valmistelevan työn keväällä 2013.

Kuntien makrotalouden ohjauksen kehittämistä valmistelemaan asetetun työryhmän työ liittyy valtiovarainministeriössä meneillä olevaan valtionosuusjärjestelmän uudistamistyöhön, kuntalain kokonaisuudistuksen valmisteluun, budjettikehysdirektiivin ja budjettisuunnitelmien kansalliseen täytäntöönpanoon sekä kuntien tehtävien arviointityöryhmän työhön. Työryhmän alustavat ehdotukset tuovat muutoksia peruspalveluohjelma ja peruspalvelubudjettimenettelyyn. Uuden kuntatalousohjelman laadintaa ja sisältöä koskevat säännökset tullaan sisällyttämään uutta kuntalakia koskevaan hallituksen esitykseen. Työryhmän toimikausi päättyy vuoden 2014 lopussa.

Selvitysmiehen ehdotus uudesta valtionosuusjärjestelmästä lähetettiin 4.2.2014 lausunto- kierrokselle. Uudistus tulee voimaan 1.1.2015. Järjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään sekä kannustavuutta parannetaan.

Kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua jatkettiin vuonna 2013. Uudistuksessa tarkastellaan erityisesti kunnan talouden sisäistä ohjausta, kuntien johtamisjärjestelmiä, luottamushenkilöiden asemaa ja toimintaedellytyksiä, kuntalain ja erityislakien välistä suhdetta, kuntaisten osallistumista ja vaikuttamista sekä kuntien ja markkinoiden välistä suhdetta. Uuden kuntalain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2015 alusta lukien.

Kuntien tehtäviä koskeva kartoitus julkaistiin tammikuussa 2013. Kartoitus sisältää kunnille lainsäädännössä osoitetut tehtävät ja niihin liittyvät velvoitteet. Hallitus on linjannut rakennepoliittisessa ohjelmassaan, että kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähennetään yhden miljardin euron kustannuksia vastaavasti. Tehtävien ja velvoitteiden vähentämiseksi laaditaan vuosia 2014–2017 koskeva toimintaohjelma talouspoliittisen ministerivaliokunnan

linjausten mukaisesti. Kuntien tuottavuustietoisuuden vahvistamiseksi ja hyvien käytäntöjen levittämiseksi on valmisteltu kuntatuottavuuden tietopankki osaksi kuntarakennemuutosten tietopankkia.

Selonteko aluehallintouudistuksen toimeenpanosta ja toteutumisesta (VNS 1/2013) annettiin eduskunnalle 27.2.2013. Selonteossa arvioitiin uudistusta sekä tehtiin arviointiin perustuvia ehdotuksia aluehallinnon edelleen kehittämiseksi.

Talousarvioesityksen yleisperusteluiden uudistus aloitettiin kertomusvuonna. Uudistus liittyy osin EU-säädösten toimeenpanoon. Myös budjettikatsaus on uudistettu erityisesti kansalaisten ja eduskunnan mobiililaitteilla tapahtuvaa käyttöä ajatellen.

Vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmalla vastataan osaltaan julkisen talouden kestävyysvajeen supistamistarpeeseen sekä työmarkkinoiden muutokseen kirkastamalla valtionhallinnon roolia ja tehtäviä, tuottamalla rakenteellisia uudistuksia sekä ottamalla käyttöön valtionhallinnon uutta roolia tukevia toimintatapoja. Hallinnonalakohtaiset vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmat muodostavat ohjelman toimeenpanon ytimen. Ohjelmat muodostuvat hallinnonalan VATU -hankkeista, inhimillisen pääoman kehittämisestä sekä ydintoimintoanalyysissä ehdotettujen toimenpiteiden toteuttamisesta.

Vuonna 2013 ohjelman painopiste on siirtynyt hallinnonalakohtaisten ohjelmien valmistelusta niiden toteutukseen. Alkuvuodesta 2013 valmisteltiin VATUn loppukauden toteutuslinjaukset talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa päätettäväksi. Linjausten perusteella ohjelman toteutusta suunnattiin ja mm. valmisteltiin yhdessä hallinnonalojen kanssa laaja hallinnollisen taakan keventämisen toimenpidekokonaisuus. Ministeriö on vastannut ohjelman toteutuksen koordinoinnista ja hallinnonalojen tuesta.

Viranomaistoiminnan tehokkaan ja asiakaslähtöisen palvelutuotannon kehittäminen uudistamalla valtion hallintoa, rakenteita ja kehittämällä yhteisiä konsernipalveluja

Suomen avoimen hallinnon edistämisen toimintasuunnitelma valmisteltiin valtionhallinnon ja kuntien sekä kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen kanssa yhteistyössä syksyn 2012 ja alkuvuoden 2013 aikana. Hallinnon ja aluekehityksen ministeriryöryhmä (HALKE) hyväksyi Suomen toimintasuunnitelman 14.3.2013. Suomi sitoutui edistämään avointa hallintoa toimintasuunnitelman mukaisesti, mikä oli edellytys Suomen hyväksymiselle kansainvälisen Open Government Partnership -hankkeen jäseneksi huhtikuussa 2013.

Hallinnon ja aluekehityksen ministeriryöryhmä (HALKE) hyväksyi 28.5.2013 Julkisen hallinnon asiakkuusstrategian ja puolsi toimeenpanohankkeen käynnistämistä sekä valtakunnallisen asiakaspalvelun yhteistyöelimen toiminnan valmistelua. Ministeriryöryhmä korosti sähköisen asioinnin, yhteisten tietovarantojen entistä tehokkaamman hyödyntämisen sekä kansallisen ohjauksen merkitystä asiakaspalvelun kehittämisessä. Toimeenpanohanke päättyy helmikuun 2014 lopussa.

Asiakaspalvelu2014 -hankkeessa (ASPA-hanke) on valmisteltu julkisen hallinnon yhteistä asiakaspalvelua. Tavoitteena on, että asiakas saa yhteisistä asiakaspalvelupisteistä keskeiset julkisen hallinnon asiakaspalvelut yhden luukun periaatteella kohtuuetäisyydellä asuinpaikastaan. Tavoitteena on myös, että palvelut tarjotaan taloudellisesti ja tehokkaasti.

Hätäkeskuksia kuormittavien kiireettömien puheluiden palveluneuvonta on toteutettu perustamalla kansalaisen yleisneuvontapalvelu (Kansalaisneuvonta). Palvelu sijoitettiin hallinnollisesti Valtiokonttoriin.

Kieku-hanketta koskevat vuoden 2013 tulostavoitteet on saavutettu. Prosessinomistajana ja Kieku-hankkeen ohjausryhmän puheenjohtajuudessa ministeriö on huolehtinut ohjauksen vaikuttavuudesta sekä hankkeeseen osallistuvan verkoston (valtiokonttorin Kieku-hanke,

Palkeet, ulkopuoliset toimijat) toimivuudesta sekä käyttöönottojen aikataulujen ja budjetin pitävyydestä.

Talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi 13.2.2013 valtiovarainministeriön esitystä aloittaa tarvittavat valmistelut toimialariippumattomista ICT-tehtävistä vastaavan, valtiovarainministeriön ohjauksessa toimivan erityisviraston perustamiseksi (TORI-hanke). Perustettavan viraston liiketoiminta-, perustamis- ja siirtosuunnitelmien valmistelu ja toteutus aloitettiin kertomusvuoden aikana.

TORI -hankkeessa perustetun Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin toiminta käynnistyy vuoden 2014 alkupuolella. Palvelukeskukseen siirretään yli 80 valtionhallinnon yksikön toimialariippumattomat ICT-tehtävät siirtoaikataulun mukaisesti. ICT-toimintasiirrot toteutetaan asiakaskohtaisissa siirtoprojekteissa.

Uudistusta koskevan hallituksen esityksen lausuntokierros päättyi 10.7.2013. Kuulemis-tilaisuus lausuntopyynnön saaneille pidettiin elokuun lopussa. HALKE käsitteli esitystä kokouksessaan 5.9.

Perustettavaan palvelukeskukseen siirrettävien palvelujen ensimmäiset siirtoprojektit käynnistettiin kesällä 2013 Aluehallinnon tietotekniikkakeskuksen (AHTi:n), Oikeushallinnon tietotekniikkakeskuksen, Verohallinnon sekä Valtion It-palvelukeskuksen kanssa.

Valtion henkilöstöpolitiikan kehittäminen ja toimeenpano

Ministeriössä valmisteltiin hallituksen esitys (152/2013) laiksi yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa. Esitys on edennyt eduskuntakäsittelyyn syksyllä 2013. Lisäksi ovat valmistuneet työryhmien laatimat luonnokset hallituksen esitykseksi valtion vahingonkorvaustoiminnasta sekä viivästyskorosta. Eläkeasioiden osalta on käynnistetty sotilaseläkejärjestelmän uudistustyö sekä aloitettu valtion eläkejärjestelmän hallinto- ja rahoituspykälien valmistelu uuteen julkisen alan eläkelakiin.

Kertomusvuoden aikana valmisteltiin uudistettu ohje johtamissopimuksista, ohje virkojen siirtämisestä/virkajärjestelyistä, johdon valintaopas (valmistuu 11/2013), virkamieslain muutosten (1.4.2013) tiedottaminen ja muutoksenhakuohjeistuksen uudistaminen, esite Keveyttä työhön – työstressi ja kuormitus haltuun sekä työmarkkinakeskusjärjestöjen Työkaarimallilla kohti pidempiä työuria - opas ikäohjelman laatimiseen.

Ministeriössä valmisteltiin merkittävällä resurssilla linjauksia TORI -hankkeen ohjaukseen ja hallituksen esityksen valmisteluun erityisesti henkilöstön asemaa ja palvelussuhteen ehtoja koskevissa substanssikysymyksissä sekä hankkeen työnantaja- ja sopimuslinjausten valmisteluun.

Valtion ja kuntien tietohallinnon yhteentoimivuuden parantaminen

Kertomusvuonna toteutettiin kunta- ja palvelurakennemuutosten ICT-muutostuen valmisteluhanketta ja käynnistettiin selvitysvaiheen kuntakohtaisen ICT-tuen toteutus. Kuntien talous- ja toimintatietojen, tilastoinnin ja tietohuollon kehittämisohjelmassa (Kuntatieto-ohjelma) käynnistettiin ja jatkettiin muita julkisen hallinnon yhteistyöhankkeita.

Kertomusvuonna julkisen hallinnon sähköisiä palveluja on kehitetty tuottamalla kuntien ja valtion viranomaisten käyttöön maksutta yhteisiä sähköisen asioinnin ja hallinnon palveluja. Nämä palvelut tuovat kustannussäästöjä hallinnolle ja tarjoavat hallinnon asiakkaille yhtenäisen, esteettömän, helppokäyttöisen ja asiakaslähtöisen käyttökokemuksen. Yhteisten palvelujen käyttö on jatkuvasti lisääntynyt, muuan muassa kansalaisen verkkotunnistus- ja maksamispalvelun (VETUMA) käyttäjämäärät kasvoivat merkittävästi, kun Kansaneläkelaitos otti palvelun käyttöönsä. Julkisen hallinnon palvelut kansalaisille kokoavan Suomi.fi-portaalin

käyttö lisääntyi 12 prosenttia edellisestä vuodesta. Viranomaisen ja kansalaisen välisen turvallisen viestinvälityskanavan Kansalaisen asiointitilin käyttö lisääntyi voimakkaasti. Uusina hankkeina aloitettiin julkisen hallinnon palvelutietovarannon ja avoimen datan portaalin kehittäminen. Kertomusvuonna asetettiin valtionhallinnon sähköisen palvelutoiminnan kehittämisryhmä.

Valtiovarainministeriön hallinnonalan ohjaus ja vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden kehittäminen

Vuoden 2013 aikana toteutettiin ministeriön johtamana hallinnonalan vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmaa (VATU). VATU -hankkeiksi valitut (TORI-valmistelu ja viranomais-tietorajapinta-hanke eli VTPR-hanke) etenivät suunnitellusti. VATU -ohjelman ydintoimintoanalyysin (YTA) ehdotusten valmistelua jatkettiin vuoden 2013 aikana. Ministeriön 37:sta ydintoimintoanalyysiehdotuksesta usea saatiin toteutukseen ja jopa päätökseen. Inhimillinen pääoma-osioon liittyvät IPO -suunnitelmat laadittiin hallinnonalan virastoissa kevään 2013 aikana ja suunnitelmaa tarkasteltiin ministeriön ja virastojen välillä tulosohtauskierrosten yhteydessä. Ministeriö kehitti yhdessä Valtiokonttorin kanssa VATU- hankkeen IPO-mittaristoa.

Ministeriö osallistui vuoden 2013 aikana kahteen valtionhallinnon tulosohtauksen kehittämisen pilotoitihankkeeseen. Ensimmäisessä hankkeessa uudistettiin VM:n hallinnonalan talousarvion toimintamenomomenttien rakenteeltaan ja eräiden tunnuslukujen osalta yhdenmukaisemmaksi. Samalla pyrittiin luomaan selkeä linja talousarviotekstien tavoiteosuuksista, niihin kytkeytyviin ministeriön ja virastojen välisiin tulossopimuksiin ja aina vuosittaisiin kertomusteksteihin saakka. Toisessa hankkeessa ministeriö osallistui sähköisen monivuotisen tulossopimusmallin pilotointiin yhdessä Valtiokonttorin kanssa.

Ministeriön eurokriisivalmistelun organisointia ja eduskunnan tiedonsaantia eurokriisiasioissa arvioitiin vuoden 2012 lopussa (13.12.2012), kun asiasta valmistui valtionalouden tarkastusviraston (VTV) tarkastuskertomus (16/2012). Siinä arvioitiin varsin seikkaperäisesti ministeriön toimintaa eurokriisin hallinnassa, vaikka tarkastuksen ensisijainen tarkoitus olikin arvioida eduskunnan tiedonsaantia Euroopan rahoitusvakauseräjäjärjestelyistä. Selvityksen taustalla oli oikeuskanslerin samasta aiheesta kesällä 2012 tekemä selvitys. VTV:n selvityksen suosituksia arvioitiin huolellisesti ja keskeisiin esille nostettuihin asioihin kiinnitettiin huomiota vuoden 2013 tulostavoitteita asetettaessa. Arvio oli kokonaisuudessaan myönteinen sisältäen kehittämis ehdotuksia, joihin paneuduttiin ministerin johdolla. Kertomuksen suosituksen huomioiden muun muassa tiedonvaihtoa ja varautumista kriisinhallintatoimien hoitamiseen liittyvissä kysymyksissä lisättiin. Lisäksi johtamista kehitettiin ja kokonaiskuvaa arvioitiin aikaisempaa huolellisemmin. Tämä pyrittiin ottamaan huomioon raportoitaessa eduskunnalle ja sen kuulemisissa.

Hallinnonalan ohjauksessa aloitettiin valmistelu hallinnonalan yhteisen strategiakartan laatimiseksi. Tarkoitus on korvata nykyinen ministeriön ja viraston välinen strategia-asiakirja yhteisellä koko hallinnonalan strategiakartalla, johon liittyy uusimuotoinen monivuotinen tulossopimus. Uudella mallilla haetaan yhtenäistä, strategisempaa näkemystä hallinnonalan tavoitteista nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman (VATU) läpivienti VM:n hallinnonalalla on myös linkitetty tiukasti hallinnonalan ohjaukseen.

Hallinnonalan tulosohtauksessa on tehty tiivistä yhteistyötä valtionhallinnon tulosohtauksen kehittämishankkeen kanssa osallistumalla pilotoitihankkeisiin mm: hallinnonalan virastojen toimintamenomomenttien rakenteen yhdenmukaistaminen talousarviossa.

1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

Pääluokan 28 lukuun 28.80 sisältyvien Ahvenanmaan maakunnan tukemiseen osoitettujen määrärahamomenttien 28.80.30 ja 28.80.31 mitoituserusteet tulevat perustuslain säätämisyjärjestyksessä säädetyin Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 7 luvusta. Momentin 28.80.40 mitoituserusteena on arvio Ålands Penningautomatföreningin (PAF) talousarviovuotta edeltävänä vuonna maksaman arpajaisveron määrästä. Kyseinen määrä palautetaan Ahvenanmaan maakunnalle käytettäväksi itsehallintolain mukaisiin tarkoituksiin. Luvun 28.80 menojen vaikuttavuudelle valtakunta ei voi asettaa tulostavoitteita. Maakunnan hallitus raportoi määrärahojen käytöstä ja niiden vaikuttavuudesta omassa toimintakertomuksessaan. Luvun momenttien määrärahakäyttö kertomusvuonna oli yhteensä 237,3 milj. euroa.

Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen

Valtionosuutta kunnille peruspalvelujen järjestämiseen maksettiin yhteensä 8 676,0 miljoonaa euroa. Valtionosuuksien merkitys kuntien veropohjassa (kunnan verotulot ja valtionosuudet yhteensä) vaihtelee eri alueilla ja kunnissa. Valtionosuuksien merkitys veropohjasta on suurin Itä- ja Pohjois-Suomen kunnissa. Valtionosuudet ovat yli 40 prosenttia veropohjasta 202 kunnassa. Kuntakoon mukaan valtionosuuksien merkitys on selvästi suurin pienimmissä, alle 6 000 asukkaan kunnissa. Suurimmissa, yli 100 000 asukkaan kunnissa valtionosuudet ovat keskimäärin vain 17 prosenttia kokonaisveropohjasta. Näissä kunnissa tulojen tasauksen vaikutus valtionosuuksien kokonaismäärään on merkittävin.

Harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta myönnettiin 29 kunnalle yhteensä 20 miljoonaa euroa. Valtionosuuden korotusta voidaan myöntää kunnalle, joka ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi, on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Korotuksen myöntämisen ehtona on, että kunta on hyväksynyt suunnitelman taloutensa tasapainottamiseksi toteutettavista toimenpiteistä. Vuoden 2013 tilinpäätösarvioiden perusteella negatiivisten vuosikatteiden kuntien lukumäärä oli 36.

Kuntajakolain mukaisiin laskennallisiin yhdistymisavustuksiin ja valtionosuuksien vähenemisen korvaamiseen käytettiin 63 miljoonaa euroa. Kaikkiaan kuntien lukumäärä on 2000-luvulla vähentynyt 132:llä. Vuoden 2013 alusta tuli voimaan 11 kuntaliitosta, joiden myötä kuntien määrä väheni 16:lla. Kuntia on 320 vuonna 2013. Meneillään on useita kuntaliitosselvityksiä. Kuntajakolain mukaisia erityisiä selvityksiä määrättiin vuonna 2013 toimitettavaksi 6 kpl ja selvitysavustusta myönnettiin seitsemään kuntien yhdistymistä koskevaan selvitykseen, yhteensä 340 900 euroa. Kolmen seudun osalta osa määrärahasta on kohdennettu uuden kunnan talouden tervehdyttämiskeinojen selvittämiseen.

Maksut Euroopan unionille

Maksut Euroopan unionille olivat kertomusvuonna 2 027,7 milj. euroa. Valtion talousarviosta maksetut EU:n budjetin rahoituserät (ALV-maksu, Yhdistyneen kuningaskunnan maksuhelpotuksen rahoitus ja BKTL-maksu) nousivat 228,5 milj. euroa vuoden 2012 tasosta. Määrärahasta maksetaan Suomen osuus Euroopan unionin omista varoista. Euroopan unionin yleinen talousarvio rahoitetaan kokonaisuudessaan unionin omilla varoilla. Jäsenvaltiot asettavat omat varat unionin käyttöön Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 311 artiklan nojalla Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä tehdyn päätöksen (2007/436/EY, Euratom) mukaisesti. Neuvosto hyväksyy päätöksen yksimielisesti Euroopan

parlamenttia kuultuaan. Päätös tulee voimaan, kun jäsenvaltiot ovat hyväksyneet sen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Omien varojen täytäntöönpanotoimenpiteistä ja tarkemmista laskentaperusteista säädetään päätöstä täydentävillä asetuksilla.

Merkittävä osa unionin käyttöön asetetuista omista varoista palautuu jäsenvaltioille käytettäväksi unionin talousarvion ja unionin lainsäädännön mukaisiin tarkoituksiin. Euroopan unionin yleinen talousarvio kuuluu unionin yksinomaiseen toimivaltaan, eikä momentin menojen vaikuttavuudelle siten voida asettaa tulostavoitteita. Unionin talousarvion määrärahojen käytöstä vastaa Euroopan komissio ja varojen tarkastuksesta Euroopan tilintarkastustuomioistuin, joka antaa vuosittain kertomuksessaan lausuman tilien luotettavuudesta sekä toteutettujen toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.

Komissio julkaisi marraskuussa 2013 tiedot jäsenvaltioiden ja EU:n välisistä tuloista ja menoista vuonna 2012. Suomi kuuluu edellisvuosien tapaan EU-budjetin nettomaksajien joukkoon.

TAULUKKO 1. SUOMEN NETTOMAKSUT EU:LLE VUOSINA 2009-2014 (MILJ. EUROA)

	2009	2010	2011	2012	2013*	2014*
Suomen nettomaksut EU:lle	544	300	652	659	770	1 062

* luvut ovat kansalliseen budjettiin ja kehyksiin perustuvia arvioita

Suomen nettomaksuosuus vuonna 2013 EU:lle on arviolta 770 milj. euroa (Budjettikatsaus 2014). Asukasta kohden laskettuna nettomaksuosuus vuonna 2013 on arviolta 141 euroa (vuonna 2012/ 122€/asukas ja vuonna 2011/123€/asukas).

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

Ministeriön ylin virkamiesjohto uudistui vuoden 2013 aikana, kun uudet valtiosihteeri kansliapäällikkönä ja alivaltiosihteeri aloittivat tehtävissään. Samalla uudelleen organisoitiin myös ministeriön virkamiesjohtoryhmiä perustamalla talouspolitiikan, kansainvälisten ja rahoitusmarkkina-asioiden sekä hallintopolitiikan koordinaatioryhmät.

Valtiovarainministeriön virkamiesvalmistelua koordinoidaan kansliapäällikkönä toimivan valtiosihteerin vetämässä johtoryhmässä, jonka jäseninä ovat talouspolitiikan koordinaattori, alivaltiosihteeri, hallinto- ja kehitysjohtaja ja viestintäjohtaja. Koordinoivan johtoryhmän tehtävänä on sovittaa yhteen strategiатыön toimeenpanoa ja seurantaa sekä käsitellä strategiset ja ministeriön kannalta tärkeät asiakokonaisuudet, erityisesti sellaiset joilla on liittymäkohtia useamman kuin yhden osaston toimialaan.

Virkamiesjohtoryhmä jatkaa valtiosihteerin kansliapäällikkönä johdolla edelleen työkentelyään nyt selkeämmin tehtävänänsä käsitellä ja sovittaa yhteen ministeriön toiminnan kannalta keskeisiä yhteisiä toimintatapoja sekä johtamista ja sisäistä hallintoa.

Talouspolitiikan koordinaattori kehittää ja sovittaa yhteen talouspolitiikan tulosalueeseen kuuluvien kansantalouselämyksen, budjettiosaston ja vero-osaston toimialaan kuuluvien asioiden sekä kunta- ja aluehallinto-osaston toimialaan kuuluvien julkisen talouden vakausvalvonnan välineitä koskevien asioiden valmistelua.

Alivaltiosihteeri johtaa ja sovittaa yhteen rahoitusmarkkinaosaston, kansainvälisten asioiden sihteeristön ja euroalueen vakausyksikön toimialaan kuuluvien sekä Euroopan unionin talous- ja rahoituskomiteassa käsiteltävien asioiden valmistelua.

Hallinto- ja kehitysjohtaja kehittää ja sovittaa yhteen hallintopolitiikan tulosalueeseen kuuluvien henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosaston, kunta- ja aluehallinto-osaston ja julkisen hallinnon tieto- ja viestintätekniisen toiminnon toimialaan kuuluvien asioiden sekä budjettiosaston toimialaan kuuluvien valtion yhteistä talous-, toimitila- ja kiinteistöhallintoa koskevien asioiden valmistelua.

Uudistuksen tarkoituksena oli parantaa ministeriön talous-, finanssi- ja hallintopolitiikan strategisen ja operatiivisen osaamisen hyödyntämistä ministeriön valmistelussa ja varmistaa tiedon kulku osastojen välillä. Muutos ei vaikuta esittelyvastuisiin: ministeriön osastot vastaavat edelleen työjärjestyksessä niille säädetystä tehtävistä.

Ministeriön johtamisjärjestelmän uudistuksen konkreettinen toimeenpano alkoi asetettujen talouspolitiikan ja hallintopolitiikan koordinaatioryhmien sekä koordinoivan johtoryhmän työn käynnistyessä 1.9.2013. Kansainvälisten ja rahoitusmarkkina-asioiden ohjausryhmän työ käynnistyi 1.12.2013.

Mariankatu 9:n toimitiloihin muuttivat peruskorjauksen jälkeen vuoden alusta hallintopolitiikan toimialueen osastot (HO, KAO, JulkICT ja KHT). Talouspolitiikan osastot (BO, KO, RMO, VO) sekä KVS, EVY ja valtiovarain controller -toiminto sijaitsevat valtioneuvoston linnan toimitiloissa.

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Ministeriössä valmisteltiin vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman (VATU) ohjeistuksen ja aikataulutuksen mukaisesti hallinnonalan esitykset VATU-hankkeiksi. Samassa yhteydessä tarkasteltiin myös ministeriön omaa toimintaa ja päädyttiin kehittämään ministeriön johtamisenmenettelyitä.

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon yhteisen tietojärjestelmän Kiekun ottaminen käyttöön vuoden 2013 alusta on mahdollistanut henkilötyövuosien seurannan ja raportoinnin toimintoittain. Ensimmäistä kertaa käytössä olevana toteutuksena se ei kuitenkaan mahdollista aiempien vuosien vertailutietojen esittämistä. Henkilötyövuosien kohdentuminen toiminnolle ilmenee taulukosta 2. Ministeriön henkilötyövuodet jakaantuivat kolmeen pääryhmään seuraavasti: ydintoiminnot 56 %, ohjaustoimintoihin 21 % ja tukitoimintoihin 23 %. Taulukossa on eritelty tarkemmin henkilötyövuosien jakaantuminen 15 suurimmalle toiminnolle, jotka kattavat vajaat 81 % kaikista toiminnoista. Neljä suurimman toiminnon henkilötyövuosimäärä kattaa yhteensä 42 % kaikista toiminnoista. Taulukossa 3 on esitetty osastokohtainen henkilötyövuosien, palkkamenojen ja toimintojen jakautuminen.

TAULUKKO 2. HENKILÖTYÖVUOSIEN JA MENOJEN KOHDENTUMINEN TOIMINNOITTAIN

Toiminto	htv	*) palkat	muut menot
Talous- ja finanssipolitiikka	62,9	4 215,0	564,0
Lakien ja asetusten valmistelu	34,6	2 166,0	10,0
Valtionhallinnon tietohallinnon ohjaus, sähköisen asioinnin ja tietoturvalisyyden yleiset perusteet, valtion ja kuntien tietohallintoyhteistyö sekä valtioneuvoston yhteinen tietohallinto	34,3	2 549,0	122,0
Valtionhallinnon työnantaja-, henkilöstö- ja työmarkkinapolitiikka, henkilöstön oikeudellinen asema ja muut palvelussuhteen ehdot	32,3	1 805,0	39,0
Muut tukitoiminnot	24,6	885,0	79,0
Julkishallinnon yleinen kehittäminen sekä valtionhallinnon rakenteiden, ohjausjärjestelmien ja toiminnan kehittäminen	22,5	1 278,0	61,0
Valtiontalous, valtion talousarvio ja taloudenhoito, valtion varat ja varallisuus sekä maksupolitiikan ja maksujen yleiset perusteet	22,0	983,0	326,0
Kuntajaotus, kunnallishallinto ja -talous sekä valtion ja kuntien suhde	20,4	1 428,0	138,0
Veropolitiikka, verotus ja yleinen tullipolitiikka	13,8	899,0	59,0
Toimistopalvelut	12,2	364,0	248,0
Viestintä	8,0	342,0	124,0
Kohdentamaton työ	7,6	717,0	1,0
Avustaminen säädösvalmistelussa	7,1	248,0	70,0
Kansainväliset asiat	6,1	409,0	282,0
EU ja kansainvälisten asioiden yhteensovittaminen	6,1	310,0	0,0
Muut toiminnot	76,2	11 087,0	8 782,0
YHTEENSÄ	390,7	29 685,0	10 905,0

*) toimintamomentit sekä hankemomentit, joilta on maksettu henkilöstökuluja (1 000 €)

Hankinnoissa hyödynnettiin edelleen Hansel Oy:n vuosi- ja puitesopimuksia. Kertomusvuoden alusta siirryttiin valtionhallinnon yhteisen henkilöstö- ja taloushallinnon perustietojärjestelmän (Kieku) tuotantokäyttöön. Kiekun käyttöönotolla tavoitellaan valtionhallinnossa tuottavuus- ja tehokkuushyötyjä prosesseja, sisältöjä ja menettelyjä yhdenmukaistamalla. Kiekun tuotantokäytön myötä ministeriössä otettiin käyttöön työajankäytön kohdennus toiminnoille. Vuoden alusta otettiin käyttöön myös uusi Rondo R8 – laskujenkierrätysjärjestelmä sekä siirryttiin Palkeiden asiakastuki -palvelumalliin.

Kiekun tuotantokäytön ensimmäinen vuosi on ollut odotettua haasteellisempaa sekä henkilöstö- että taloushallinnossa sekä tuotantokäytössä ilmenneiden virheiden että osastojen Kiekun käytön osalta.

Vuoden alusta toteutettiin Mariankatu 9 tilojen käyttöönotto laajamittaisen peruskorjauksen jälkeen. Käyttöönottoon on liittynyt panostus monitilatyöskentelyn sekä sähköisten ja yhteisöllisten työtapojen kehittämiseen.

Valtiovarainministeriön työyhteisön kehittämistä on jatkettu vuonna 2013 strategian mukaisesti. VM – Hyvä paikka työskennellä on nostettu kolmanneksi strategiatavoitteeksi ja sen toimeenpanoa on jatkettu. Vuoden 2013 aikana on toteutettu Trust Index –kysely koko henkilöstölle sekä VM:n organisaatiokulttuurin auditointi. Niiden pohjalta on suunnattu esimies- ja henkilöstökoulutusta ihmisten johtamisen, oman työ määrän ja ajanhallinnan alueille.

TAULUKKO 3. VUODEN 2013 HENKILÖTYÖVUODET JA PALKKAMENOT OSASTOITTAIN JA TOIMINNOITTAIN

	Osastojen htvt			Palkat			Ydin-	Ohjau-	Tuki-	Avoin
	2013	2012	2011	2013	2012	2011	toimin-	toimin-	toimin-	toiminto
							not	not	not	
	2013	2012	2011	2013	2012	2011	2013	2013	2013	2013
KO	37,8	38,0	36,1	2 975,2	2 844,9	2 681,5	31,8	0,2	5,7	0,2
BO	38,5	41,8	45,8	3 072,3	3 231,1	3 358,2	36,0	1,1	1,4	0,0
VO	46,7	45,7	46,9	3 493,7	3 395,9	3 338,3	13,8	28,4	4,1	0,4
RMO	37,7	37,9	33,4	3 103,4	3 030,6	2 563,7	16,2	19,5	1,9	0,0
HO	47,5	45,4	37,4	3 562,7	3 238,2	2 596,6	40,8	2,6	4,1	0,0
HKO	0,0	0,0	33,3	0,0	0,0	2 453,3	0,0	0,0	0,0	0,0
KUNTA	45,4	42,1	25,9	3 642,3	3 108,5	1 685,3	36,5	3,5	3,5	1,9
JulkICT	41,7	38,1	25,4	3 422,1	2 249,6	1 384,6	38,9	1,7	0,9	0,3
KVS	6,3	6,9	6,9	404,4	393,2	490,3	0,0	6,1	0,2	0,0
KHT	61,7	51,3	51,3	3 760,6	2 966,5	2 798,1	0,3	8,0	52,6	0,7
JOHTO	19,3	10,8	13,8	1 674,2	1 546,3	1 023,3	4,2	0,0	11,0	4,0
VIES	0,0	9,6	10,3	0,0	644,3	577,3	0,0	0,0	0,0	0,0
VVC	8,1	8,6	8,6	574,2	669,7	595,4	0,0	7,9	0,2	0,0
	390,7	386,4	375,2	29 685,0	27 318,7	25 545,7	218,4	79,0	85,6	7,6

1.3.2 Toiminnallinen taloudellisuus

Määrärahakäyttö

Ministeriön toimintamäärärahojen (mom. 28.01.01) organisaation mukainen käyttö jakaantui seuraavasti. Palkkojen maksuun käytettiin määrärahaa yhteensä 27,1 milj. euroa. Osastoille kohdennettujen muiden menojen nettokäyttö oli 11,2 milj. euroa, missä vähennystä oli 5,2 % edelliseen vuoteen verrattuna. Nettoutettavista eristä huomattavin oli edelleen siirtyvän omaisuuden väliaikaisesta hallinnasta kertyneet vuokratulot ja -menot. Yhteensä ministeriön toimintamäärärahaa käytettiin 38,3 milj. euroa eli saman verran kuin edellisenä vuonna. Valtiovarain controller -toiminnolle osoitettiin oma toimintamääräraha (28.20.03). Tarkemmat jakaumat osastoittain ja yksiköittäin näkyvät seuraavasta taulukosta (taulukko 4).

TAULUKKO 4. MINISTERIÖN TOIMINTAMENOT 2011-2013 OSASTOITTAIN (1 000 €)

	Palkat			Muut menot			Yhteensä		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
VM:n toimintamenot 28.01.01:									
Johto ja osastojen ulkopuoliset	1 074	1 554	1 680	687	1 144	835	1 761	2 698	2 515
Kansantalousosasto	2 731	2 879	2 978	191	183	176	2 922	3 062	3 154
Budjettiosasto	3 487	3 340	2 913	232	389	396	3 719	3 729	3 309
Vero-osasto	3 405	3 468	3 522	331	381	367	3 736	3 849	3 889
Rahoitusmarkkinaosasto	2 596	3 062	3 121	336	330	324	2 932	3 392	3 445
Henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosasto	*) 2 642	*) 3 262	*) 3 542	*) 462	*) 611	*) 770	3 104	3 873	4 312
Hallinnon kehittämisosasto	**) 2 481			**) 366			2 847		
Kunta- ja aluehallinto-osasto	***) 1 841	***) 3 164	2 992	***) 400	***) 584	***) 454	2 241	3 748	3 446
Julkisen hallinnon ICT -toiminto	1 398	2 265	2 283	100	146	122	1 398	2 411	2 405
Kehittämisen- ja hallintotoiminto	2 765	3 025	3 756	105	108	354	2 870	3 133	4 110
KV-asioiden sihteeristö	491	394	412	51	35	29	542	429	441
Viestintä****)	578	648		81	129		659	777	
Osastojen ja yksiköiden yhteiset menot	55	0	1	7 455	7 936	7 986	7 510	7 936	7 987
Sairaus- ja äitiyspäivärahojen pal.	-312	-302	-130				-312	-302	-130
Irtaimen omaisuuden myyntitulot				-2			-2	0	0
Työterveyshuollon palautukset/KELA				-79	-81	-85	-79	-81	-85
Toimintamenoihin nettoutetut erät:									
EU-menot				542	110	0	542	110	0
EU-tulot ³⁾				-37	-125	-140	-37	-125	-140
Siirt. omais. väliaik. hallinta menot				452	908	870	452	908	870
Siirt. omais. väliaik. hallinta tulot ¹⁾				-1 321	-1 397	-1 440	-1 321	-1 397	-1 440
JHTT-lautakunta menot				106	112	211	106	112	211
JHTT-lautakunta tulot ²⁾				-43	-44	-47	-43	-44	-47
28.01.01 yhteensä	25 232	26 759	27 070	10 415	11 459	11 182	35 547	38 218	38 252
VVC:n toimintamenot 28.20.03:									
Valtiovarain controller	595	675	580	260	279	526	855	954	1 106
Sairaus- ja äitiyspäivärahojen pal.	-1	-1	-6				-1	-1	-6
28.20.03. yhteensä	594	674	574	260	279	526	854	953	1 100
YHTEENSÄ	25 826	27 433	27 644	10 675	11 738	11 708	36 401	39 171	39 352

*) Lukuun sisältyy myös kehittämis- ja koulutustoiminta

**) Lukuun sisältyy myös ValtIT sekä kehittämis- ja koulutustoiminta

***) Lukuun sisältyy myös PARAS-hanke sekä kehittämis- ja koulutustoiminta

****) Viestintä sisällytetty Kehittämis- ja hallintotoimintoon

1) nettoutettu toimintamenoihin

2) nettoutettu toimintamenoihin

3) nettoutettu toimintamenoihin

Kustannuslaskennan pohjana käytetyn välittömän esittelijätönnin hinta vuonna 2013 oli 92,3 euroa, mikä oli edellisen vuoden tasolla.

TAULUKKO 5. ESITTELIJÄTYÖTUNNIN HINTAKEHITYS 2013-2011

vuosi	htv yht	kustannukset yht. eur	palkat eur	palkat % kust.	painotettu esittelijätunnin*
2011	284,20	34 914 104	25 545 269	73	89,9
	1 htv=1 834h				
2012	289,00	38 661 776	27 318 658	71	92,5
	1 htv=1 834h				
2013	295,30	41 020 700	29 685 036	72	92,4
	1 htv=1 834h				

*palkansaajien ansiotasoindeksi

1.3.3 Toiminnan tuloksellisuus**Talouspolitiikan valmistelu**

EU:n vakausohjelmassa keväällä 2013 Suomen keskipitkän aikavälin tavoitteeksi asetettiin -0,5 prosentin rakenteellinen rahoitusjäämä suhteessa bruttokansantuotteeseen. Valtiovarainministeriön syksyllä 2013 laatiman laskelman mukaan vuonna 2013 Suomen rakenteellinen jäämä pysyy näissä raameissa. Julkisyhteisöjen rakenteellinen rahoitusasema uhkaa kuitenkin jäädä tavoitetta heikommaksi vuodesta 2013 eteenpäin.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaisena tavoitteena on turvata julkisen talouden kestävyys vaalikauden aikana tehtävillä menojen ja tulojen sopeutustoimilla sekä rakenteellisilla toimilla. Hallitusohjelmassa ja vaalikauden ensimmäisessä kehyspäättöksessä päätettiin menosäästöistä ja verojen korotuksista, jotka parantavat valtiontalouden tasapainoa vuositason nettomääräisesti yhteensä 2,5 mrd. eurolla vuoteen 2015 mennessä.

Hallitus on sitoutunut toteuttamaan uusia lisäsopeutustoimia, mikäli valtion velan bruttokansantuoteosuus ei näytä kääntyvän laskuun ja valtion talouden alijäämä näyttää asettuvan yli yhteen prosenttiin bruttokansantuotteesta. Kevään 2012 ja kevään 2013 kehyspäättöksissä hallitus päätti uusista lisäsopeutustoimista, jotta velkasuhdetavoite edelleen toteutui ko. kehyspäättösten laatimisaikana käytävissä olleiden ennusteoletuksin. Kaikkiaan hallituksen vaalikautensa aikana päättämät sopeutustoimet ovat noin kaksi prosenttia suhteessa kokonaistuotantoon vuoden 2015 tasolla.

EU:n rahoituskehysten kasvu saatiin pysäytettyä ja kokonaistaso alenee ensimmäistä kertaa. Suomen rahoitusosuuden EU:n budjetista arvioidaan säilyvän noin 1,6 prosentin tasolla. Myös EU:n vuosibudjetin menotaso alenee.

Hallituksen veropolitiikassa oli voimakas fiskaalinen painotus vuonna 2013. Verotusta kiristettiin lähinnä kulutukseen kohdistuvia veroja korottamalla. Veropolitiikassa tavoiteltiin myös verojen oikeudenmukaista kohdentumista ja tuettiin uusilla verohuojennusohjelmilla yritysten ja pääomasijoittajien investointihalukkuutta.

Talousarvion veropohjan muodostavista tekijöistä yksityisen kulutuksen arvo lisääntyi v. 2013 vajaan prosentin, kun syksyllä 2012 kasvua odotettiin 3,6 %. Kulutuksen arvon kasvu perustui täysin hintojen maltilliseen nousuun, sillä määrä supistui, erityisesti kesto- ja päivittäistavaroissa. Palkkasumman kasvu hidastui yhteen prosenttiin, kun syksyllä 2012 kasvua odotettiin 2,5 %. Sekä työllisyyden että ansioiden kehitys näyttää aktiviteetin vaimouden seurauksena jääneen ennustetusta.

Vuoden 2013 tasolla hallitus päätti noin 2,4 mrd. euron veronkiristyksistä. Toisaalta verotusta kevennettiin lähes miljardilla eurolla. Verotus kiristyi vuodesta 2012 vuoteen 2013 yhteensä noin 1,4 mrd. eurolla. Suurimpia muutoksia olivat arvonlisäverokantojen korottami-

nen yhdellä prosenttiyksiköllä sekä päätös jättää tekemättä ansiotuloverotuksen inflaatio- ja ansiotasoindeksitarkistus.

Veroasteen eli verojen ja sosiaaliturvamaksujen osuuden kokonaistuotannosta arvioitiin pysyvän 45 prosentin tuntumassa. Vuonna 2013 veroastetta nostivat vuoden alussa käyttöön otettu yleisradiovero sekä hallituksen päättämät lukuisat tulopuolen sopeutustoimet. Sopeutustoimien lisäksi hallitus on sitoutunut uudistamaan talouden rakenteita niin, että edellytykset talouden ennusteita vahvemmalle kasvulle vahvistuvat.

Valtiovarainministeriön kestävyysvajearviota suurensi vuoden 2013 kuluessa heikentynyt arvio julkisen talouden rakenteellisesta rahoitusasemasta keskipitkällä aikavälillä sekä aiemmin odotettua nopeampi julkisen velan kasvu. Pitkän aikavälin menopaineissa ei tapahtunut muutoksia vuoden kuluessa. Kestävyysvajeen arvioitiin syksyllä 2013 olevan 4,7 % suhteessa kokonaistuotantoon vuoden 2017 tasolla.

Julkinen talous oli alijäämäinen jo viidettä vuotta perättäin. Vuonna 2013 julkisyhteisöjen alijäämä oli 4,6 mrd. euroa, mikä on 2,4 % kokonaistuotantoon suhteutettuna. Julkisyhteisöjen velka kasvoi 110 miljardiin euroon. Bruttokansantuotteeseen suhteutettuna se on 56,9 %.

Valtionhallinnon rahoitusasema parani hieman negatiivisesta talouskasvusta huolimatta. Alijäämä oli 7,2 miljardia euroa, kun se vuonna 2012 oli 7,3 miljardia euroa. Valtion verotulot kasvoivat 3,9 prosenttia. Verotuloja kasvattivat monet veroperustemuutokset, joista suurin oli arvonlisäveron korotus yhdellä prosenttiyksiköllä. Menot kasvoivat 3,9 %. Valtion maksamat korkomenot supistuivat ja tulonsiirrot muille julkisyhteisöille kasvoivat. Valtion velka oli vuoden 2013 lopussa 90 mrd. euroa.

Kuntatalouden alijäämä pieneni v. 2013 0,7 mrd. euroa 1,5 miljardiin euroon. Pääosin kertaluontoisista tekijöistä aiheutunut, yleiseen taloustilanteeseen nähden vahva verotulojen kasvu ja samaan aikaan kulutusmenojen hitaampi kasvu kohensivat rahoitusasemaa. Työeläkelaitosten ylijäämä pieneni edellisestä vuodesta. Muut sosiaaliturvarahastot olivat lähellä tasapainoa.

Velanhallinnan puolella päivitettiin valtiokonttorille annettua velanhallinnan määräystä lähinnä kassan sijoittamiseen liittyvän luottoriskin hallinnan osalta ja EU:n ESDM-työryhmässä jatkettiin valtion joukkovelkakirjoihin liitettävien yhteistoimintalausekkeiden hiomista lopulliseen muotoon. Lisäksi on pyritty vaikuttamaan meneillään olevaan sääntelyyn (MIFID, MIFIR) lähinnä ESDM-forumilla liittyen jvk-kauppojen julkistamisvelvollisuuteen (poikkeus valtiolainoille, viivästetty julkistaminen) sekä MPT-poikkeukseen (Matched Principal Trading) koskien valtiolainojen kauppaa. Lisäksi saatettiin loppuun valtiokonttorin sopeutusohjelma, jossa käynnistyi juuri toinen vaihe.

Osana hallituksen rakennepoliittista ohjelmaa ministeriö on osallistunut Finnveran vianrahoituksen ja alusluottojen takausvaltuuksien korottamista sekä pankkien jälleenrahoituksen takausta koskevaan valmisteluun.

Rahoitusmarkkinoiden sääntely

Pankkiunioniin liittyvät EU-valmistelut olivat koko vuoden 2013 toiminnassa selkeä painopistealue ja ne edellyttivät usean asiantuntijan kokopäivätoimista panostusta. Yhteistä valvojaa koskeva asetusta oli käytännössä vuonna 2013 enää viimeistelyssä, mutta tästä huolimatta asetusta valmistui vasta marraskuussa. Suomi saavutti hankkeessa keskeisimmät sisältö tavoitteensa. Neuvottelut elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivistä olivat aktiivisessa valmisteluvaiheessa neuvostossa alkuvuoden ja trilogiassa loppuvuoden ja yhteistä kriisinratkaisumekanismia koskevaa asetusta koskevat neuvottelut käynnistyivät kesällä, jatkuen tiiviinä

koko syyskauden. Sijoittajavastuun toteuttamisen turvaava lainsäädäntö oli toiminnan selkeä tavoite näissä hankkeissa, ja sitä onnistuttiin puolustamaan kohtuullisen linjakkaasti eri foorumeilla.

Kriisinratkaisua koskevaan uuteen EU-lainsäädäntöön liittyen ministeriössä käynnistettiin helmikuussa kansallinen työryhmätyö, jonka toimeksiantona on uusia pankkikriisien ratkaisua koskeva kotimainen lainsäädäntö. Työ etenee kohtuullisen hyvin, vaikkakin kiireen alla. Työtä vaikeuttaa resurssien sitoutuminen saman teeman EU-neuvotteluihin. Työryhmän mandaattia päätettiin syksyllä 2013 pidentää vuoden 2014 maaliskuun loppuun EU-sääntelykehikon mutkistuttua yhteistä kriisinratkaisumekanismia koskevan asetuksen johdosta.

Pankkien vakavaraisuus- ja maksuvalmiuus uudistusta koskevat EU-direktiivit ja asetukset valmistuivat kesällä ja niiden voimaan saattamiseksi annettava lainsäädäntöpaketti luottolaitoslainsäädännön kokonaisuudistamisesta saatiin viimeisteltyä syksyllä kotimaiselle lausuntokierrokselle. Tavoitteena on antaa asiaa koskeva hallituksen esitys alkuvuonna 2014. Makrovakauseritystä koskevien asioiden eteenpäin vieminen osana tätä hanketta on ollut osittain jumissa johtuen poliittisista syistä ja toimialan asenteesta. Asioita selvitetään lisää, mutta ainakin osa makrovalvontakehikosta implementoidaan osana luottolaitoslainsäädännön uudistusta. Yhteisestä pankkivalvontamekanismista aiheutuvat kansalliset lainsäädäntömuutokset valmisteltiin ja liitettiin osaksi luottolaitoslainsäädännön kokonaisuudistusta koskevaa hallituksen esitystä.

Neljäs painopistealue sääntelytyössä oli vaihtoehtorahastoja koskevan uuden lainsäädännön valmistelu AIFM-direktiivin voimaansaattamiseksi. Hallituksen esitys annettiin eduskunnalle syyskuussa hieman tavoiteaikataulusta myöhässä. Lakeihin liittyviä asetuksia valmisteltiin loppuvuonna.

Rahoitusmarkkinoiden EU-sääntelytulva kasvoi vuoden 2013 aikana useammalla hankkeella. Loppuvuonna 2013 EU:ssa oli vireillä 23 eri rahoitusmarkkinoiden sääntelyhanketta. Uusia teemoja olivat muun muassa maksu- ja peruspankkipalvelut, joissa komissio antoi kolme eri säädösehdotusta kesällä, rahanpesudirektiivin IV muutos sekä viitekorkojen vääristämistä koskeva asetusehdotus. Arvopaperimarkkinolainsäädännön kokonaisuudistuksen II vaiheen hallintarekisterihankkeeseen liittyvä EU:n arvopaperikeskusasetus oli koko vuoden ajan aktiivisessa valmistelussa. Kansallinen hallintarekisteröinnin laajentamista pohtivan virkamiestyöryhmän työ oli seisahtuneena ja siihen liittyen seurattiin sekä EU:n arvopaperikeskusasetuksen että vero-osaston vastuulla olevan FATCA hankkeen etenemistä.

Pääomamarkkinoiden kehittämisessä painopiste on ollut pk-yritysten joukkovelkakirjamarkkinoiden kehittämisessä. Tässä työssä RMO:lla on ollut koordinoiva rooli. Markkinaosapuolet ovat osallistuneet hankkeeseen aktiivisesti ja esimerkiksi EK:n vetämä hanke joukkovelkakirjojen yhtenäisestä standardidokumentaatiosta eteni vuoden aikana hyvin. Aihepiirissä on pidetty esillä ja selvitetty pörssin listautumiskynnyksen alentamista verolainsäädännön muutoksin. Lisäksi on selvitetty tarvetta erilliselle joukkolainojen haltijoiden edustajia koskevalle lainsäädännölle. Pankkivero otettiin käyttöön vuoden 2013 alussa. Siihen liittyen osastolla oli seurantatoita, koska osa pankeista on järjestellyt aktiivisesti toimintaansa/veropohjan muutoksia verorasituksen vähentämiseksi ja osa on lähtenyt perimään verosta aiheutuvia kuluja asiakkailtaan kohonneina korkomarginaaleina.

Osasto on osallistunut aktiivisesti finanssitransaktiveroa koskevaan EU-valmisteluun. Eniten hankkeissa ovat työllistäneet sen oikeusperustaan ja ekstraterritoriaalisiin vaikutuksiin liittyvät kysymykset.

Kansainväliset rahoituslaitokset

Suomella alkoi vaalipiirin koordinaatiovastuu Maailmanpankin johtokuntatyöskentelyn osalta kesällä 2013. Kolmivuotista koordinaatiota hoidetaan VM:n johdolla yhdessä UM:n kanssa. Suomella oli Maailmanpankin ja IMF:n yhteisen kehityskomitean jäsenyys vuonna 2013. NBMFC:n puheenjohtajuus ja sihteeriyys jatkuvat vielä vuoden 2015 loppuun asti. RMO on osallistunut aktiivisesti myös käynnissä oleviin IDA-lisärahoitusneuvotteluihin laatimalla positiopapereita niin Suomen kuin koko vaalipiirin puolesta. Näissä kannanotoissa on kiinnitetty huomiota mm. laina- ja lahjarahoittajien tasapuoliseen kohteluun, neuvottelujen läpinäkyvyyteen ja IDA:n pitkän aikavälin rahoituksen kestävyys. Lahjarahan ja lainarahan yhdistämistä koskevaa ns. blending- keskustelua käydään myös muissa kansainvälisissä rahoituslaitoksissa. Jatkossa blending- konseptin kehittäminen tulee myös entisestään lisäämään eri kansainvälisten rahoituslaitosten välistä yhteistyötä. Ns. finanssikeskusten tai veroparatiisien käyttö kansainvälisten rahoituslaitosten rahoittamissa hankkeissa on ollut esillä useassa yhteydessä ja tältä osin olemme pyrkineet yhtenäiseen kannanottoon Offshore Financial Centers Policy-linjauksissamme.

Euroalueen vakauttaminen

Euroalueen talouden vakautuminen jatkui vuonna 2013. Yleisen taloustilanteen varovaisen myönteinen kehittyminen edesauttoi talouskriisistä toipuvien maiden talouden vakautumista eikä uusia rahoitustukihakemuksia esitetty toimintavuoden aikana. Myönteistä kehitystä tuki talouden sopeutusohjelmien eteneminen sekä omalta osaltaan myös Euroopan keskuspankin toimet.

Julkisen talouden tila on kuitenkin useissa euroalueen maissa haastava. Valtioiden budjetit olivat monissa maissa edelleen alijäämisiä ja kasvu haurasta. Tämä merkitsi sitä, että talouskasvun ollessa keskimäärin hyvin hidasta valtioiden velkasuhteiden kasvu jatkui toimintavuoden aikana. Velkaantumiskehityksen taitumisesta saatiin kuitenkin jo merkkejä.

Vuoden 2013 aikana luotiin edellytyksiä vuosina 2010 ja 2011 hyväksytyjen rahoitustukiohjelmien saattamiseksi päätökseen. Huomio kohdistettiin toimiin, joilla parannettiin Portugalin ja Irlannin edellytyksiä palata velkakirjamarkkinoille kestäväällä tavalla niiden ohjelman päättyessä, erityisesti tasaamalla valtion velkojen takaisinmaksupiikkejä. Huhtikuussa 2013 sovittiin Irlannille ja Portugalille Euroopan rahoitusvakaussäätövälineestä (ERVV) ja Euroopan rahoitusvakaussäätömekanismista (ERVM) myönnettyjen lainaohjelmien keskimääräisten laina-aikojen pidentämisestä seitsemällä vuodella.

Sovitut lainaehtojen muutokset, mukaan lukien Kreikan osalta vuonna 2012 sovitut ratkaisut, edellyttivät kansallisen toimeenpanon varmistamiseksi ERVV-takauslain muutosta. Asiaa koskeva hallituksen esitys (HE 46/2013vp) annettiin 8 päivänä toukokuuta 2013.

Espanja ja Irlanti irtautuivat toimintavuoden aikana omista ohjelmistaan. Niihin kuitenkin kohdistetaan ohjelman jälkeistä valvontaa niin kauan kuin vähintään 75 prosenttia annetusta rahoitustuesta on maksamatta takaisin.

Espanjan ohjelman toteutus onnistui hyvin. Espanja nosti pankkijärjestelmän tervehdyttämiseen ja vakauttamiseen tarkoitettua enintään 100 miljardin suuruisesta rahoitustukiohjelma vain 41,3 miljardia euroa. Täten Euroopan vakaussäätömekanismista (EVM) lainakapasiteettia vapautui 58,7 miljardia euroa. Joulukuussa 2013 myös Irlanti onnistui irtautumaan ohjelmastaan. Irlanti nosti sille ERVV:stä varatun 17,7 miljardin euron ja ERVM:stä varatun 22,5 miljardin euron rahoitustuen täysimääräisesti.

Huhtikuussa 2013 euroryhmä ja Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) hyväksyivät Kyproksen talouden sopeutusohjelman, johon sisältyy yhteensä korkeintaan 10 miljardia euroa EVM:n ja IMF:n rahoitustukea. EVM:n osuus on yhdeksän miljardia euroa ja IMF:n noin

miljardi euroa. Ohjelma kestää vuoteen 2016 saakka. Suomen kannalta tärkeää oli sijoittajavastuun toteutuminen mahdollisimman laajana sekä rahanpesun vastaisen toimintasuunnitelman sisällyttäminen ohjelmaan. Sijoittajavastuun toteutumisen ansiosta rahoitustuen määrä väheni seitsemällä miljardilla eurolla alkuperäisiin arvioihin verrattuna. Rahanpesunvastainen toimintasuunnitelma liitettiin osaksi ohjelman ehtoja syyskuussa 2013.

Kriisinhallintaa koskevan välineistön kehitystyötä jatkettiin toimintavuoden aikana. Keskeinen yksittäinen valmisteltava asia koski EVM:n pankkien suoran pääomitusvälineen kehittämistä euroalueen huippukokouksessa 2012 tehdyn periaatepäätöksen mukaisesti. Pääkohdista sovittiin 20 päivänä kesä-kuuta 2013 euroryhmässä, ja työ jatkui osana pankkiunionia koskevaa valmistelua koko vuoden ajan.

Toimintavuoden aikana Suomen valtio ei antanut uusia sitoumuksia eikä maksanut pääomaosuuksia osana euroalueen vakauden turvaamiseksi toteutettuja toimenpiteitä (katso LIITE / taulukko). ERVV:n varainhankinnalle annetuista Suomen valtion takaussitoumuksista, joiden enimmäismäärä 31 päivänä joulukuuta 2013 oli 7,53 miljardia euroa, oli käytössä samana ajankohtana noin 6,23 miljardia euroa. EVM:n Kyprokselle maksamaa rahoitustukea ei Suomen valtion näkökulmasta käsitellä erillisinä sitoumuksina tai vastuina, sillä kansainvälisenä rahoituslaitoksena EVM toimii ja vastaa riskeistään omalla pääomallaan.

Suomen hallitus on hallitusohjelmansa mukaisesti edellyttänyt vakuuksien saamista rahoitustukiohjelmien Suomen lainaosuutta vastaavalle määrälle, jos myönnettävään rahoitustukeen ei liity etuoikeutetun velkojan asemaa. Vakuudet on saatu Kreikan toisen ohjelman ja Espanjan ohjelman osalta. Toimintavuoden lopussa vakuudet oli saatu täysimääräisesti. Espanjan ohjelmassa vakuuksia oli vuoden 2013 lopussa kertynyt markkina-arvoltaan noin 297 miljoonaa euroa ja Kreikan ohjelmassa noin 927 miljoonaa euroa. Yhteensä Suomen valtion saamien vakuuksien markkina-arvo oli 31 päivänä joulukuuta 2013 noin 1,22 miljardia euroa. Euromääräisinä maksuina saadut vakuudet on sijoitettu korkean luottokelpoisuuden omaavien euroalueen maiden (Suomi, Alankomaat, Saksa, Itävalta ja Ranska) velkakirjoihin.

Hallitus antoi 19 päivänä syyskuuta 2013 eduskunnalle selvityksen EVM:n vuoden 2012 vuosikertomuksesta ja tilintarkastuslautakunnan kertomuksesta sekä ERVV:n vuoden 2012 tilinpäätöksestä, johdon kertomuksesta ja tilintarkastajan kertomuksesta (E 112/2013 vp). Selvityksessä käsiteltiin euroalueen vakausmekanismien riskejä sekä tavoitteenasettelua kokonais kuvan antamiseksi. Lisäksi selvityksessä käsiteltiin taloudellisia vaikutuksia ottaen huomioon mekanismien valtiontaloudellinen merkitys ja niihin liittyvä riskienhallinta.

Euroryhmä kokoontui vuoden aikana 17 kertaa. Euroryhmä seurasi tiiviisti rahoitustukiohjelmien etenemistä Euroopan komission, Euroopan keskuspankin ja IMF:n edustajista koostuvan troikan tekemien väliarvioiden perusteella.

Valtiovarainministeriö julkaisee kaksi kertaa vuodessa selvityksen Suomen valtion taloudellisista vastuista eurokriisissä (http://www.vm.fi/vm/fi/01_etusivu/eurotilanne.jsp). Toimintavuoden alussa vastuuselevitystä kehitettiin kattamaan lokakuussa 2012 toimintansa aloittaneen EVM:n kautta tulevat vastuut.

Verotusta koskevia uudistuksia

Ansiotulon veroperusteita muutettiin vuodelle 2014 siten, palkkatulon veroaste säilyy ansiotason nousu huomioon ottaen keskimäärin vuoden 2013 tasolla. Lisäksi pienten ansiotulojen verotus kevenee hieman.

Asuntovelan korkovähennyksen määrää alennettiin ja kotitalousvähennyksen enimmäismäärä korotettiin. Tuloverolakiin lisättiin säännökset opintolainahyvityksen verovapaudesta, jolla korvattiin verotuksen kautta myönnettävä opintolainavähennys. Tuloverolakiin sisältyvään verovapaisten sosiaalietuuksien luetteloon tehtiin täsmennyksiä. Tuloverolakia muutettiin siten, että Euroopan unionin eläkejärjestelmässä kertynyt eläkeoikeus voidaan siirtää vapaaehtoiseen vakuutukseen. Verohallinnosta annetussa laissa säädettyä niin sanottua Katso -yritystunnistuspalvelua koskevaa Verohallinnon määräaikaista ylläpitotehtävää jatkettiin kolmella vuodella.

Tuloverolakia muutettiin väliaikaisesti siten, että luonnollisen henkilön myydessä kiinteää omaisuutta kunnalle myyntivoitto on verovapaata tuloa vuoden 2013 lokakuusta vuoden 2014 loppuun mennessä tehdyissä luovutuksissa. Verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettuun lakiin lisättiin säännös, jonka mukaan julkisiksi verotustiedoiksi säädettiin veronhuojennukseen oikeuttavan riskipääomasijoitukseen liittyviä tietoja. Tuloverolaista kumottiin säännös, jonka mukaan Verohallinto vahvistaa erikseen verosta vapaan kilometrikorvauksen enimmäismäärän 15 000 ajokilometriä ylittävälle osalle.

Yleisradioveroa korotettiin siten, että pienin maksuun pantava määrä korotettiin 50 eurosta 51 euroon ja veron enimmäismäärä 140 eurosta 143 euroon.

Kiinteistöverotusta kiristettiin alentamalla rakennusten jälleenhankinta-arvosta tehtävien ikäalennusten enimmäismäärää. Lisäksi varojen arvostamisesta verotuksessa annettua lakia muutettiin siten, että kiinteistön verotusarvoa koskeviin säännöksiin lisättiin säännökset tuulivoimalaitosrakennelman jälleenhankinta-arvosta tehtävästä ikäalennuksesta ja verotusarvon vähimmäismäärästä. Verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettua lakia muutettiin siten, että Verohallinto voi antaa kunnan viranomaisille nykyistä kattavammat tiedot kiinteistöistä ja kiinteistöverotuksen perusteista kunnan rekisterien ylläpitoa ja veronsaajien oikeudenvälvontää varten.

Kiinteistöverolain säännöksiä, jotka velvoittavat 14 pääkaupunkiseudun ja sen kehysalueen kuntaa määräämään rakentamattomalle rakennuspaikalle vähintään yhden prosenttiyksikön kunnassa sovellettavaa yleistä kiinteistöveroprosenttia korkeamman kiinteistöveroprosentin, muutettiin siten, että rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentin tulee olla vähintään 1,5 prosenttiyksikköä yleistä kiinteistöveroa korkeampi. Lisäksi laista poistettiin säännökset, joiden nojalla mainitut kunnat voivat jättää kantamatta korotettua kiinteistöveroa rakennuspaikalta, joka rajoittuu saman omistajan omistamaan rakennuspaikkaan, jolla sijaitsee omistajan omassa vakituisessa asuinkäytössä oleva asuinrakennus.

Lisäksi eduskunnalle annettiin esitys, jossa ehdotetaan julkisen verovelkarekisterin perustamista Verohallintoon. Tavoitteena on torjua harmaata taloutta ja kannustaa yrityksiä hoitamaan velvoitteensa nykyistä paremmin. Tarkoituksena on myös helpottaa tilaajavastuulain mukaisen selvitysvollisuuden täyttämistä.

Lisäksi saatettiin voimaan esitys, jolla veronkorotus ja rikosoikeudellinen seuraamus sovitetään yhteen (*ne bis in idem*).

Eduskunnalle annettiin laaja esitys koskien yhteisöverokannan alentamista ja elinkeinoverotuksen veropohjan laajentamista sekä osinkoverotuksen muutoksia. Samassa esityksessä ehdotettiin uusia säännöksiä osakeyhtiön vapaan oman pääoman rahastosta tapahtuvan varojenjaon verotukseen. Esityksen valmistelun yhteydessä käynnistettiin lisäksi osuuskunnasta saadun varojenjaon verotusta koskevan sääntelyn uudistaminen.

Niin sanottua koulutusvähennyksestä koskeva esitys annettiin eduskunnalle. Koulutusvähennyksessä on kyse elinkeinotulon ja maatalouden tulon verotuksessa tehtävästä lisävähennyksestä, joka määräytyy koulutukseen osallistuneiden työntekijöiden ja yrityksen keskimääräisen päiväpalkan perusteella.

Elinkeinoverotuksen kehittämistarpeiden arvioimiseksi asetettu elinkeinoverotuksen asiantuntijatyöryhmä päätti työnsä kesäkuussa. Työryhmässä tarkasteltiin elinkeinoverotuksen uudistamista kilpailukyvyyn ja veropohjan turvaamiseksi. Rakenteellisina uudistuksina työryhmä tarkasteli konserniverotusjärjestelmän uudistamista ja tulolähdejaon poistamisen mahdollisuuksia. Työryhmän näkemykset on koottu kesäkuussa julkaistuuun työryhmämuistioon.

EU:ssa osallistuttiin yhteistä yhdistettyä yritysveropohjaa koskevan direktiiviehdotuksen sekä hallinnollista yhteistyötä koskevan direktiivin ja säästödirektiiviä koskevien muutosehdotusten käsittelyyn, komission toimintasuunnitelman (veropetosten ja veronkierron torjunnan tehostamiseksi) toimenpide-ehdotusten jatkovalmisteluun sekä yritysverotuksen käytännösääntötyöryhmän ja sen hybridejä koskevan alatyöryhmän työhön.

EU:n neuvosto hyväksyi tarkasteluvuonna ns. ALV-paketin, jonka tarkoituksena on auttaa jäsenvaltioita torjumaan petoksia nykyistä tehokkaammin. Paketti muodostuu kahdesta direktiivistä, joista toinen mahdollistaa välittömät toimenpiteet uusia ja äkillisiä petoksia vastaan (uusi nopean reagoinnin mekanismi) ja toinen antaa mahdollisuuden ottaa käyttöön käännetty verovelvollisuus tietyillä aloilla, joilla petoksia on jo havaittu. Neuvosto hyväksyi myös arvonlisäverodirektiivin täytäntöönpanoasetuksen muutoksen, jolla selvennetään kuluttajille myytäviä telepalveluja, radio- ja televisiolähetyspalveluja sekä sähköisiä palveluja koskevia vuoden 2015 alusta voimaantulevia verotuspaikkasääntöjä ja niiden soveltamista. Lisäksi neuvostossa käsiteltiin komission ehdotuksia arvoseleitä koskevan sääntelyn uudistamiseksi ja ehdotusta veroilmoitusten standardoimiseksi. Komission työryhmissä käsiteltiin uuteen arvonlisäverostrategiaan liittyen muun muassa yhteisökaupan verotusjärjestelmän kehittämisvaihtoehtoja sekä julkisen toiminnan verokohtelua.

Tarkasteluvuonna osallistuttiin energiaverodirektiiviehdotuksen samoin kuin autojen rekisteröintiä koskevan komission asetusehdotuksen käsittelyyn EU -neuvostossa. Myös EU:n valtioneuvoston uudistamistyössä oltiin mukana.

EU:ssa käsiteltiin vuoden aikana tulliliiton tulevaisuutta ja tilaa koskeneen komission tiedonannon pohjalta. Tavoitteena on saada aikaan suorituskykyisempi, kestävämpi ja yhtenäisempi tulliliitto, joka tuottaa vuoteen 2020 mennessä yhtä laadukkaita palveluja kaikkialla EU:ssa. Edellisvuonna aloitettuja neuvotteluja EU:n tullilainsäädännön perussäädöksestä eli asetuksesta unionin tullikoodeksista jatkettiin ja saatiin päätökseen lokakuussa. Uudistetun tullikoodeksin soveltaminen alkaa 1.5.2016. Sähköiset tullausjärjestelmät tulee ottaa käyttöön viimeistään vuoden 2020 loppuun mennessä. Komissio laatii järjestelmien kehittämisen tukemiseksi työohjelman keväällä 2014. EU:ssa päätettiin myös tulliliiton rahoitusohjelmasta vuosille 2014 - 2020 (Tulli 2020) ja uudistettiin huumausaineiden lähtöaineiden sekä EU:n sisäisen että ulkoisen kaupan valvontaa koskevat lainsäädännöt.

Rajoitettusti verovelvollisen tulon verottamista annettua lakia muutettiin ansiotulojen verotuksen osalta vastamaan EU-oikeuden vaatimuksia.

USA:n FATCA -lainsäädäntöön (*Foreign Account Tax Compliance Act*) liittyen on seurattu asian kehittymistä ja valmisteltu USA:n kanssa nk. FATCA -sopimusta, jonka tarkoituksena on keventää suomalaisille rahoituslaitoksille kyseisestä lainsäädännöstä aiheutuvaa hallinnollista taakkaa ja poistaa siihen liittyviä sanktioita. Verosopimusverkoston kehittämistä jatkettiin neuvottelemalla uudesta tuloverosopimuksesta tai sen muutoksesta Arabiemiirikuntien, Chilen ja Portugalin kanssa. Tietojenvaihtoa veroasioissa koskevia sopimuksia tehtiin lisäksi 3 valtion kanssa.

OECD:ssä osallistuttiin veroasiainkomitean ja sen alaisten työryhmien työskentelyyn. Kertomusvuoden aikana on osallistuttu erityisesti myös veropohjan rapautumista ja voittojen siirtoa koskevan BEPS -hankkeen (*Base Erosion and Profit Shifting*) käsittelyyn edellä mainituissa työryhmissä.

Kertomusvuoden aikana valmisteltiin uusi verolaki voimalaitosverosta. Veroon ehdotettujen rajausten takia esityksestä käytiin useita keskusteluita komission kilpailupääosaston kanssa ja käynnistettiin virallinen valtioneuvostonkilpailumenettely.

Liikennepolttoaineiden ja kotitaloussähkön veroja esitettiin korotettaviksi. Samalla energiaverotukseen ehdotettiin menettelyllisiä yksinkertaistuksia vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmassa ehdotetun mukaisesti. Maataloudelle maksettavan energiaveropalautuksen määriä tarkistettiin ja maatalouden energiaveropalautuksesta käynnistettiin uusi valtioneuvostonkilpailumenettely.

Talospoliittisen ministerivaliokunnan linjausten mukaisesti valmisteltiin esitys konesalien käyttämän sähkön veron alentamisesta teollisuuden sähköveroluokan tasolle. Samalla selvitettiin verotuen käyttöönoton samoin kuin muidenkin energiaverotukien yhteensopivuutta valtioneuvostonkilpailumenettelyn kanssa.

Sokeriveron käyttöönoton edellytyksiä selvittävä valtiovarainministeriön työryhmä sai työnsä valmiiksi alkuvuodesta. Työryhmän työn ja lausuntokierroksen pohjalta päädyttiin jatkamaan nykyisentyypistä tuoteverotusta siihen tehtävien eräiden tarkistusten lisäksi.

Verotuksen painopistettä siirrettiin edelleen kulutusverotukseen antamalla esitykset energiaverojen lisäksi alkoholijuomaveron, virvoitusjuomaveron ja tupakkaveron korotuksista. Kasvaneen matkustajatuonnin ja kaventuneen veropohjan takia alkoholiveroa esitettiin korotettavaksi puolella alun perin suunnitellusta. Samalla selvitettiin toimenpiteitä tuonnin hillitsemiseksi. Tupakkaveron korotus kohdistettiin hallitusohjelman mukaisesti yksikköveroon. Virvoitusjuomaverossa korotus kohdistettiin sokeripitoisiin juomiin.

Osallistuttiin useisiin tienkäyttöveroja ja muita liikenteen verokysymyksiä selvittävien työryhmien työhön, samoin kuin ympäristölle haitallisten verotukien analysointiin.

Valmisteverotuksen sähköisen asiointijärjestelmän kehitystyötä jatkettiin. Samalla kartoitettiin sen edellyttämät säännösmuutokset yhdessä muiden valmisteverotukseen liittyvien menettelysäännösten muutostarpeiden kanssa. Myös autoverotuksen menettelysäännöksiin valmisteltiin muutoksia.

Valtion kuntapolitiikka

Kuntauudistus tähtää laadukkaiden ja yhdenvertaisten kunnallisten palvelujen turvaamiseen asiakaslähtöisesti koko maassa. Uudistuksen tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Vahva ja elinvoimainen kunta pystyy kantamaan palveluiden järjestämistä vastuun sekä vastuun kunnan omasta palvelutuotannosta. Sillä on myös riittävät resurssit ja osaaminen, jota tarvitaan hankittaessa palveluja ulkopuolisilta palveluntuottajilta.

Valmisteltiin hallituksen esitys kuntarakennelaksi, joka annettiin eduskunnalle 4.4.2013. Laki tuli voimaan 1.7.2013. Kuntarakennelaisissa säädetään kuntien kuntaliitoksien selvityselvyydestä, selvityselvyyksistä ja -alueista, poikkeusmenettelystä, määräajoista, menettelyistä, toimivallasta sekä taloudellisista kannustimista. Kaupunkiseutujen eheyden varmistamiseksi kuntarakennelakia muutetaan siten, että valtioneuvoston toimivaltaa lisätään kaupunkiseutujen kuntaliitoksissa.

Esiselvitys, jossa kartoitettiin metropolialueen kuntajakoselvitysalueet sekä erilaiset vaihtoehdot metropolihallinnoksi, valmistui helmikuussa 2013. Hallitus linjasi metropolialueen jatkotyötä esiselvitystä koskeneen lausuntokierroksen jälkeen. Valtiovarainministeriö asetti lokakuussa 2013 työryhmän valmistelemaan lainsäädäntöä metropolihallinnosta. Metropolihallinto hoitaisi muun muassa maankäyttöä, asumista ja liikenteeseen sekä metropolialueen kilpailukykyyn liittyviä tehtäviä. Alueella on käynnistetty myös valtion erityinen kuntajakoselvitys.

Käynnistettiin kuntauudistuksen muutoksen tukiohjelma. Kuntaliitoksia suunnitteleville ja valmisteleville kunnille tarjotaan asiantuntijatukea muutosjohtamiseen, ICT-toiminnan kehittämiseen sekä talouden tasapainottamissuunnitelmien laatimiseen. Ohjelmaan sisältyy lisäksi lähipalveluihin, johtamiseen ja lähidemokratiaan liittyviä kehittämishankkeita sekä kuntarakennemuutoksia tukevia tutkimushankkeita. Näitä toteutetaan yhteistyössä mm. Suomen Kuntaliiton kanssa. Osana muutostukea julkaistiin syksyllä 2013 tietopankki kuntaliitosten toteuttamisen avuksi. Tietopankkiin on koottu tutkimusaineistoa, välineitä rakennemuutosten suunnitteluun ja valmisteluun sekä hyviä käytäntöjä ja kuvauksia jo tehdyistä kuntarakennemuutoksista. 12:lle suurimmalle kaupunkiseudulle laaditaan yksilöllinen kyseistä selvitysaluetta tukeva, muutostukiohjelma. Syksyllä 2013 käynnistyi tähän liittyen alueellisten tilaisuuksien sarja, joka jatkuu alkuvuonna 2014.

Valtionosuusjärjestelmän uudistaminen käynnistyi keväällä 2012. Järjestelmä uudistetaan osana kuntauudistusta. Selvitysmiehen alustava ehdotus uudesta valtionosuusjärjestelmästä kuntakohtaisine koelaskelmineen on lähetetty 12.12.2013 kommentointikierrokselle. Selvitysmies tekee lopulliset ehdotuksensa tammikuussa 2014. Uudistus tulee voimaan 1.1.2015. Järjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään sekä kannustavuutta parannetaan.

Kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua jatkettiin vuonna 2013. Uudistuksessa tarkastellaan erityisesti kunnan talouden sisäistä ohjausta, kuntien johtamisjärjestelmiä, luottamushenkilöiden asemaa ja toimintaedellytyksiä, kuntalain ja erityislakien välistä suhdetta, kuntalaisten osallistumista ja vaikuttamista sekä kuntien ja markkinoiden välistä suhdetta. Uuden kuntalain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2015 alusta lukien. Valtiovarainministeriö kartoitti kuntien näkemyksiä lakiuudistuksesta sähköisellä kyselyllä. Kyselyn vastausaika päättyi syyskuussa ja siihen vastasi kaikkiaan 258 kuntaa eli liki 85 prosenttia Manner-Suomen kunnista.

Kuntien tehtäviä koskeva kartoitus julkaistiin tammikuussa 2013. Kartoitus sisältää kunnille lainsäädännössä osoitetut tehtävät ja niihin liittyvät velvoitteet. Hallitus on linjannut rakennepoliittisessa ohjelmassaan, että kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähennetään yhden miljardin euron kustannuksia vastaavasti. Ministeriöitä pyydettiin toimittamaan valtiovarainministeriölle ehdotuksensa kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämiseksi. Esitykset eivät kuitenkaan olleet riittäviä kuntatalouden toimintamenoille asetetun yhden miljardin euron vähentämistavoitteen saavuttamiseksi vuoden 2017 tasolla, joten lopullisen esityksen tehtävien ja velvoitteiden vähentämiseksi teki valtiovarainministeriön virkamiestyöryhmä. Ministeriöiden ehdotuksista laaditaan vuosia 2014–2017 koskeva toimintaohjelma talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjausten mukaisesti.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien arviointimenettely toteutettiin neljässä kunnassa. Kolmessa kunnassa arviointiryhmä ehdotti kuntalaisten palvelujen järjestämisen turvaamiseksi kuntarakennelain 15 §:n mukaista erityistä kuntajakoselvitystä kunnan yhdistämiseksi isompaan kokonaisuuteen.

Kevään 2013 kehyspäätöksen yhteydessä hallitus päätti käynnistää kuntien makrotalouden ohjauksen kehittämistä koskevan valmistelun. Kehyspäätöksen mukaan on valmisteltu kuntalain kokonaisuudistuksen, valtionosuusjärjestelmän uudistuksen ja finanssipoliittisten säädösten valmistelun kanssa yhteen sovitettuja toimenpiteitä peruspalveluohjelmamenettelyn vahvistamiseksi ja uuden kuntatalouden kehystarkastelun kehittämiseksi. Valtiovarainministeriö asetti uudistusta valmistelemaan virkamiestyöryhmän.

Peruspalvelujen kehittäminen ja kuntien tuottavuuden edistäminen

Kuntien tehtävien, velvoitteiden ja rahoituksen tasapainoa ja ennakoitavuutta parannetaan hallituskauden kattavalla valtion ja kuntien neuvottelumenettelyssä laaditulla poikkihallinnollisella peruspalveluohjelmalla ja peruspalvelubudjetilla. Peruspalveluohjelma on osa valtiontalouden kehysmenettelyä ja peruspalvelubudjetti osa valtion talousarvioesityksen valmistelua. Peruspalveluohjelman ja budjetin valmistelua ohjaa ja sen sisällöstä päättää peruspalveluohjelman ministerityöryhmä, jonka kokouksiin osallistuu pysyvänä asiantuntijana Suomen Kuntaliitto. Peruspalveluohjelman ministerityöryhmän työskentely on lisännyt ministeriöiden valmiutta palvelujen ja niiden rahoituksen kokonaisuuden tarkasteluun.

Peruspalveluohjelma sisältää vain kuntien lakisääteiset palvelut ja niiden rahoituksen. Menettely ei ole koskenut kaikkia kuntapalveluja ja niiden rahoitusta kokonaisuutena. Opetus- ja kulttuuripalvelujen sekä sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen osalta ohjelma kattaa kaikki lakisääteiset palvelut ja niiden kehittämistoimet. Muiden ministeriöiden toimialoilta ohjelma sisältää vain keskeiset kuntien tehtäviä koskevat kehittämishankkeet.

Kymmenes peruspalveluohjelma hyväksyttiin keväällä 2013. Peruspalveluohjelma vuosille 2014–2017 laadittiin tilanteessa, jossa kuntatalouden rahoitusasema oli heikentymässä vuoden 2012 tilinpäätösarvioiden perusteella. Peruspalvelubudjetin laadintaa varten saatiin ennakkolliset tiedot kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2012 tilinpäätöksistä, joiden mukaan kuntatalouden rahoitusaseman heikentymisestä saatu kuva täsmentyi.

Kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnan yhteyteen perustettiin uusi jaosto, jonka tehtävänä on kuntiin kohdistuvien taloudellisten vaikutusten arvioinnin kehittäminen valtio – kunta -suhteessa.

Kuntien ja kuntayhtymien tuottavuus- ja tuloksellisuustyötä on jatkettu yhteistyössä kuntien, ministeriöiden, työmarkkinajärjestöjen ja muiden tahojen kanssa. Tuottavuustietoisuuden vahvistamiseksi ja hyvien käytäntöjen levittämiseksi on valmisteltu kuntatuottavuuden tietopankki osaksi kuntarakennemuutosten tietopankkia. Tuottavuuden ja tuloksellisuuden mittaamisen tilaa ja kehittämistarpeita on selvitetty. Osana tätä työtä on valmisteltu kestävä kuntatuottavuuden ja tuloksellisuuden mittaristo. Aineistosta julkaistaan tuottavuuden ja tuloksellisuuden mittaamisen käsikirja erityisesti kuntien käyttöön.

Keskus-, alue- ja valtion paikallishallinto

Keskushallinnon uudistushankkeessa (KEHU) valmisteltiin vuoden 2013 aikana valtioneuvoston ydintehtäviä tukevien sisäisten hallinnon ja palvelujen kokoamista valtioneuvoston kansliaan alaisuuteen perustettavaan Valtioneuvoston hallintoyksikköön. Lisäksi osana KEHUA valmisteltiin parlamentaarisen komitean asettaminen arvioimaan yhtenäisemmän valtioneuvosto-kokonaisuuden rakennetta sekä valtion ylimmän johdon virka- ja tehtäväraakenteen kokonaisuudistuksen käynnistämistä siten, että valtioneuvoston ylimmät virat tulevat valtioneuvoston yhteisiksi. Samoin valmisteltiin hanke valtioneuvoston ohjauspolitiikan kehittämiseksi. Hankkeen tavoitteena on ohjausjärjestelmäkokonaisuuden selkeyttäminen.

Hallituspuolueiden puheenjohtajat linjasivat keskushallinnon uudistushankkeen (KEHU) tavoitteita ja jatkotyötä kokouksessaan 8.11.2013. KEHU-hankkeen tavoitteita tukee jo nyt käytössä oleva VN-passi – valtioneuvoston perehdytysohjelma, jonka III ja IV ohjelma toteutettiin. Ohjelman laatua kehitettiin ja hienosäädettiin yhteistyössä HAUSin ja ministeriöiden kehittäjäverkosto Kehikon kanssa. VN-passin V ja VI toteutus vuodelle 2014 on tilattu.

Tulosohjauksen uudistamisen kehittämislinjaukset valmistuivat keväällä 2012. Uudistuksen linjausten toimeenpanemiseksi on valmistunut uudistettu tulosohjauksen käsikirja

(vm.fi/tulosohjaus). Käsikirjalla tuetaan konkreettista tulosohjauksen toteuttamista ja kehittämistyötä ministeriöissä ja virastoissa. Tulosohjauksen kehittämisideoita on myös laaja-alaisesti pilotoitu. Ensimmäisen vaiheen neljän pilotin tulokset ovat valmistuneet ja toisen vaiheen kolme uutta pilottia on käynnistynyt syksyllä 2013. Pilottiministeriöiden kanssa valtiovarainministeriö on toteuttanut ja jatkokehittänyt sovittuja kehittämislinjauksia laajemminkin.

Valtiovarainministeriö selvitti keväällä tulosohjauksen kehittämisperiaatteiden toimeenpanon etenemistä hallinnonaloilla ja raportoi tuloksista kansliapäällikkökokoukselle kesäkuussa. Selvitys osoitti, että tulosohjauksen kehittämishankeen 12 kehittämis ehdotuksen ja tukitoimen toimeenpanon edistynyt huomattavasti hallinnonaloilla vaikkakin hallinnonalakohtaisia ero on havaittavissa. Useimmat ministeriöt ovat ottaneet käyttöön yhteisiä toimintatapoja ja kehittäneet muutenkin tulosohjausta ohjausjärjestelmänä. Tulosohjauksen kehittämistyötä tehdään yhteistyössä kaikkien hallinnonalojen kanssa. Poikkihallinnollisia yhteistyömekanismia ovat esimerkiksi tulosohjauksen työvaliokunta ja tulosohjausverkosto. Yhteistyössä HAUS:in kanssa toteutettava tulosohjauksen valmennusohjelma on toteutettu kaksi kertaa vuonna 2013.

Asiakaspalvelu2014 -hankkeen loppuraportti ja siihen sisältyvä hallituksen esitysluonnos julkisen hallinnon yhteistä asiakaspalvelua koskevaksi lainsäädännöksi valmistui 12.6.2013. Hankkeen ehdotuksista on saatu lausunnot. Hankkeen valmistelua jatketaan valtiovarainministeriön 13.12.2013 asettamassa julkisen hallinnon yhteisen asiakaspalvelun jatkovalmistelutyöryhmässä (toimikausi 15.12.2013 - 30.6.2014) sekä tammikuussa 2014 asetettavissa lainsäädäntö-, pilotointi- ja rahoitusalatyöryhmissä. Tavoitteena on antaa hallituksen esitys eduskunnalle keväätistuntokaudella 2014.

Etäpalvelun pilotointi Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Suomen maakunnissa saatettiin päätökseen ja aloitettiin näissä maakunnissa varsinainen käyttöönotto välittömästi pilotin jälkeen. Etäpalvelun käyttöönotto käynnistettiin myös Lapin, Pohjois-Pohjanmaan ja Etelä-Savon maakunnissa. Etäpalvelun ajanvarausjärjestelmä valmisteltiin ja otettiin käyttöön syksyllä 2013. Ajanvarausjärjestelmän kaikki tukipalvelut valmistuvat vuoden loppuun mennessä. Videoneuvottelujen yhteensopivuusstandardin valmistelu käynnistettiin.

Kansalaisneuvonta avautui kansalaisille 25.11.2013 tarjoten apua asiakkaiden yleisluontoisiin julkisiin palveluihin koskeviin kysymyksiin, ohjaamalla asiakkaita oikean viranomaisen luokse ja tarjoamalla tukea sähköiseen asiointiin viranomaisasioissa.

Aluehallinto

Selonteko aluehallintouudistuksen toimeenpanosta ja toteutumisesta (VNS 1/2013) annettiin eduskunnalle 27.2.2013. Selonteossa arvioitiin uudistusta sekä tehtiin arviointiin perustuvia ehdotuksia aluehallinnon edelleen kehittämiseksi. Arvioinnissa todettiin mm., että asiakkaat ovat tyytyväisiä ja henkilöstön työhyvinvointi on säilynyt hyvänä, riippumattomuus, puolueettomuus ja oikeusturva ovat toteutuneet ja että tuottavuuden parantuminen on korvannut resurssien niukkuuden. Tunnistetut kehittämistarpeet liittyivät mm. aluehallinnon kokonaisuuteen, ohjaukseen ja johtamiseen, toimivaltakysymyksiin sekä tehtävien ja resurssien tasapainottamiseen.

Valtion alue- ja paikallishallinnon kehittämistä on jatkettu selonteon linjausten mukaisesti seuraavasti:

Projektin aluehallintoviraston toimivallan määrittämiseksi osassa tehtäviä valtakunnalliseksi toimivallaksi ja hallintopalvelujen kokoamiseksi yhden aluehallintoviraston alaisuuteen on valmisteltu ja käynnistetty tavoitteiden mukaisesti 1.11.2013.

Selvityshenkilö luovutti 25.10.2013 valtiovarainministerille raporttinsa ja ehdotuksensa maistraattien liittämisestä aluehallintovirastoihin.

Eduskunnalle annettiin 16.9.2013 hallituksen esitys kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävien, kulttuurin toimialan peruspalvelujen arviointitehtävien ja oppilaitosrakentamiseen liittyvien tehtävien siirtämisestä ELY-keskuksilta aluehallintovirastoille (HE 114/2013 vp). Palkka- ja palvelussuhdeasioita käsittelemään on perustettu alatyöryhmä ja ilmoittautumis-menettely uusien vastuualueiden johtajan virkoihin on valmisteltu.

Aluehallintovirastojen poliisitoimen vastuualueiden lakkauttaminen 1.1.2014 lukien ja aluehallintovirastojen ja poliisilaitosten yhteistyön organisoinnin edellyttämät toimenpiteet on toteutettu.

AHTin hallinnollinen asema ja tehtävät on selvitetty ja toimeenpantu yhteistyössä TEM:n kanssa ottaen huomioon TORI -linjaukset.

Valtion konserniohjaus

Tulosohjauksen uudistamisen kehittämislinjaukset valmistuivat keväällä 2012. Uudistuksen linjausten toimeenpanemiseksi on valmistunut uudistettu tulosohjauksen käsikirja (vm.fi/tulosohjaus). Käsikirjalla tuetaan konkreettista tulosohjauksen toteuttamista ja kehittämistyötä ministeriöissä ja virastoissa.

Tulosohjauksen kehittämisideoita on myös laaja-alaisesti pilotoitu. Ensimmäisen vaiheen neljän pilotin tulokset ovat valmistuneet ja toisen vaiheen kolme uutta pilottia on käynnistynyt syksyllä 2013. Pilottiministeriöiden kanssa valtiovarainministeriö on toteuttanut ja jatkokehittänyt sovittuja kehittämislinjauksia laajemminkin.

Valtiovarainministeriö selvitti keväällä tulosohjauksen kehittämisperiaatteiden toimeenpanon etenemistä hallinnonaloilla ja raportoi tuloksista kansliapäällikkökokoukselle kesäkuussa. Selvitys osoitti, että tulosohjauksen kehittämishankeen 12 kehittämis ehdotuksen ja tukitoimen toimeenpano on edistynyt huomattavasti hallinnonaloilla vaikkakin hallinnonalakohtaisia ero on havaittavissa. Useimmat ministeriöt ovat ottaneet käyttöön yhteisiä toimintatapoja ja kehittäneet muutenkin tulosohjausta ohjausjärjestelmänä. Tulosohjauksen kehittämistyötä tehdään yhteistyössä kaikkien hallinnonalojen kanssa. Poikkihallinnollisia yhteistyömekanismeja ovat esimerkiksi tulosohjauksen työvaliokunta ja tulosohjausverkosto. Yhteistyössä HAUS:in kanssa toteutettava tulosohjauksen valmennusohjelma on toteutettu kaksi kertaa vuonna 2013.

Kieku-hankkeen käyttöönotot etenevät koko hankkeen kannalta arvioituna aikataulussa eli käyttöönotot on tehty vuoden 2016 loppuun mennessä (ks. taulukko alla). Hankkeen 125 miljoonan euron budjetin pitävyydestä on saatu Kieku-yksikön raportti.

Ohjausryhmä on käynnistänyt hankkeen ulkopuolisen arvioinnin, jonka tekijänä toimii KPMG. Arvioinnin väliraportit on käsitelty ohjausryhmässä. Osa arvioinnissa suositelluista toimenpiteistä on jo tehty ja osa käynnistetty. Tavoitetasoon verrattuna ohjausryhmän valmisteluryhmä on suorittanut useita asiakaskohtaisia käyttöön ottojen edistämiseen liittyviä tapaamisia ja toimenpiteitä. Valmisteluryhmien kokouksia on toteutettu aikataulullisesti suunniteltua enemmän. Ohjausryhmä on käynnistänyt itsearvioinnin sekä oman toimintansa että hankkeen tuottavuustavoitteiden saavuttamisen osalta. Tuottavuustavoitteista on käytönottavissa virastoissa selvitysten mukaan jääty, mutta analysoitaessa ennen käyttöönottoa vallinnut tilanne ja toisaalta käyttöönottoprojektin onnistuneisuus, osa kapeikoista on saatu analysoitua ja sitä kautta syihin ja tarvittaviin toimenpiteisiin pureuduttua.

Taloushallintostrategiaa (Taha2020) on valmisteltu yhteistyönä eri tahojen kanssa. Strategian tavoitteena on mm. keventää ja ajanmukaistaa asetettavia vaatimuksia. Toimitilastrategian päivityksestä valmisteltiin työryhmäluonnos. Myös julkishallinnon yleisten hankintasopimusehtojen (Jyse) päivitystyö aloitettiin. Valtion kiinteistöstrategiaa on toteutettu esim. Museoviraston kiinteistöjen hallinnansiirron valmisteluna.

Valtion henkilöstö- ja työntajapolitiikka

Valtion sopimusratkaisu vuosille 2014 - 2017 syntyi lokakuussa 2013 työllisyys- ja kasvuso-
pimuksen mukaisena. Uuden sopimuksen mukaiset työryhmät (elleivät ole jatkuvia) käynnistyvät keväällä 2014. Loppuvuodesta valmisteltiin uuden sopimusratkaisun ohjeistusta virastoille. Erityisen positiivisena voi pitää matkakustannusten korvaamista koskevan virka- ja työehtosopimuksen ajantasaistamistyön onnistumista ja ko. sopimuksen uudistamista. Valtion palkkakilpailukyky on parantunut.

Valtionhallinnon johdon tukitoiminto aloitti työnsä toimintavuoden 2013 aikana. Toiminto valmisteli kaksi johdon foorumia ja käynnisti kolme johdon foorumin pienryhmää. Henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosasto valmisteli uuden johtamissopimuskäytäntöä koskevan ohjeen. Johdon valmennusta jatkettiin ja johdon valintaopas valmistui.

Asetettiin valtion virkamieseettinen toimikunta, jonka tehtävänä on tarkastella erilaisia intressikonfliktitilanteita sekä selvittää olisiko perusteltua asettaa erityinen toimielin arvioimaan yksittäistapauksissa sitä, onko virkamiehelle asetettava karenssi-aika hänen siirtyessään pois valtion palveluksesta muuhun työhön. Toimikuntaa jätetään suosituksensa vuoden loppuun mennessä.

Työ- ja elinkeinoministeriö sekä valtiovarainministeriö tilasivat vuoden 2012 lopussa kahdelta selvitysmieheeltä selvityksen, joka koski työ- ja virkaehtosopimusten sitovuuspiirin rajoittamisen perustuslainmukaisuutta ja yhteensopivuutta yhdenvertaisuussäätelyn kanssa. Selvityksen kohteena oli myös järjestäytymättömän tai toiseen liittoon järjestäytyneen työntekijän käytössä olevien oikeussuojakeinojen riittävyys. Selvitys julkaistiin 4.9.2013. Sen mukaan työehto- ja virkaehtosopimuslainsäädäntöön sisältyvä mahdollisuus rajoittaa sopimuksin työ- ja virkaehtosopimusten sitovuuspiiriä eli niin sanottu järjestöehto ei sellaisenaan ole syrjivä. Lainsäädäntöä ei ole tarpeen muuttaa järjestöehdon kieltämiseksi. Työnantajalla on kuitenkin velvollisuus kohdella työntekijöitä tasapuolisesti, joten eri työehtosopimuksiin perustuvat palkkaerot eivät voi muodostua pysyviksi. Selvitysmiehet ehdottivat, että virkaehtosopimuslainsäädäntöön kirjattaisiin vakiintunutta oikeuskäytäntöä vastaavasti virkamiehen tai viranhaltijan oikeus valittamalla hakea muutosta viranomaisen päätökseen, joka koskee virkaehtosopimuksen tulkintaa. Muilta osin selvitysmiehet eivät nähneet tarvetta tehdä oikeussuojakeinoja koskevia lainsäädäntömuutoksia. Ministeriöt vastasivat tämän mukaisesti apulaisoikeuskanslerille, joka oli vuosina 2010–2012 vaatinut ministeriöltä toisensuuntaisia ja pitemmälle meneviä ratkaisuja ja lainsäädännön muuttamisia. Virkamiehen valitusoikeutta koskevan hallituksen esityksen valmistelu käynnistettiin henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosastolla.

Toimintavuoden 2013 aikana VATU on järjestänyt valtionhallinnon ylimmälle johdolle suunnatun seminaarin sekä kolme Johtamisella tuloksellisuutta -teematilaisuutta. Tilaisuuksien tavoitteena oli valtion johtamisosaamisen ja -näkömyksen vahvistaminen, ja niissä käsiteltiin vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta parantavia johtamiskäytäntöjä ja -menetelmiä. Tilaisuudet keräsivät yli 300 osallistujaa.

Valtion tietohallinnon uudistaminen

Toimintaa ohjaava julkisen hallinnon ICT:n hyödyntämisen strategia valmistui keväällä 2013. Visiona vuoteen 2020 mennessä on palvelut ja tiedot käytössä. Strategia jakaantuu viiteen linjausalueeseen: 1.) palveluinnovaatioiden ekosysteemit, 2.) avoin tieto ja tiedon yhteiskäyttö, 3.) kyky hyödyntää ICT:tä, 4.) selkeät tietohallinnon rakenteet sekä 5.) toimintavarma ja kustannustehokas ICT-infrastruktuuri. Kertomusvuonna jatkettiin sidosryhmien yhteistyötilaisuuksia ja järjestettiin muun muassa yhteistyössä YK:n ja Euroopan komission kanssa kansainvälinen CIO-konferenssi sekä lokakuussa kansallisen palveluarkkitehtuurin seminaari. Asetettiin uudestaan Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta (JUHTA), joka on valtion viranomaisten, Kansaneläkelaitoksen ja kunnallisten viranomaisten pysyvä yhteistyö- ja neuvotteluelin. Perustettiin Tietohallinnon kehittämis- ja koordinaatioryhmä (TIETOKEKO), joka toimii valtionhallinnon tietohallinnon yhteistyöelimenä. Otettiin käyttöön valtionhallinnon yhteinen ICT-hankesalkun hallintajärjestelmä.

Jatkettiin valtion toimialariippumattomien ICT-tehtävien yhteenkokoamista. Hallituksen esitys laiksi valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä (150/2013) annettiin lokakuussa eduskunnalle. Tavoitteena on, että uuden palvelukeskuksen toiminta käynnistyy 1.1.2014.

Valtiovarainministeriö asetti valtion ympärivuorokautisen tietoturvatoininnan kehittämishankkeen (SecICT) keväällä 2013. Hankkeen ensimmäisen vaiheen tehtävänä on suunnitella ja testata ratkaisuja, joilla parannetaan toimintakykyä ja reagoitua sekä tilannekuvaa vakavissa ja laajamittaisissa tieto- ja kyberturvallisuustilanteissa. Kehittäminen tapahtuu yhteistyössä valtion ja yksityisen sektorin tieto- ja kyberturvallisuuden toimijoiden sekä kymmenen pilottiorganisaation kanssa. Valtiovarainministeriön asettama Valtionhallinnon tietoturvallisuuden johtoryhmä (VAHTI) jatkoi toimintaansa kertomusvuonna. Sen ohjauksessa toteutettiin useita teknisiä ja hallinnollisia tietoturvallisuuden yhteishankkeita, esimerkiksi tietoturvallisuuden perustason toteutus. Kevään 2013 aikana valtionhallinnon tietoturvatyötä tuettiin antamalla ohjeistusta sovelluskehityksen sekä toimitilojen tietoturvallisuudesta.

Tietohallintolain toimeenpanoon liittyvän kokonaisarkkitehtuuritoiminnan puitteissa julkaistiin useita keskeisiä viitearkkitehtuureja. Sähköisen asioinnin viitearkkitehtuuri (SAVI) mallintaa sähköistä asiointia niissä tapauksissa, jolloin asiointi tapahtuu asiakkaan käyttöliittymästä julkisen palvelun tuottajan sähköiseen palveluun. Perustietovarantojen viitearkkitehtuurin tavoitteena on yhteinen loogisen tason rakennemalli sille, miten julkisen hallinnon perustietovarannoissa sijaitsevia tietoja hyödynnetään prosesseissa ja tietojärjestelmissä. Ohjeistusta sovelletaan tietohakujen määrittelyissä, päivityksissä tietovarantoon sekä tietojen jakelussa ja käyttöön tarjoamisessa yhtenäisellä tavalla. Kansallisen palveluväylän viitearkkitehtuuri saatettiin lausunnoille syksyllä 2013 ja se kuvaa kokonaisuutena miten eri toimijoiden palvelujen ja tietojen yhdistämisen prosessit, tietorakenteet, toimijat, roolit sekä tietojärjestelmäpalvelut toimivat kansallisesti tavoitetilassa yhteen.

Kokonaisarkkitehtuurin koulutuksen on saanut lähes 1 000 asiantuntijaa julkisesta hallinnosta vuoden 2013 loppuun mennessä. Koulutuksen myötä kohdealueilla ja kunnissa on voitu laajentaa kokonaisarkkitehtuurityötä, joka on painottunut arkkitehtuurin hallinnon pystyttämiseen ja nykytilan kuvaamiseen. Julkisen hallinnon yhteentoimivuutta edistävää suunnittelutietoa kokoavan yhteentoimivuusportaalin portaalin sisältöjä laajennettiin. Yksittäisten kävijöiden ja vierailujen määrä kuukaudessa on kaksinkertaistunut edellisestä vuodesta.

Avoimen tiedon ohjelma käynnistettiin 2013 ja se jatkuu vuoteen 2015. Sillä vauhditetaan julkisen hallinnon tiedon avaamista ja käytön lisäämistä sekä puretaan tiedon käytön esteitä ja luodaan kannustimia ja edellytyksiä tiedon avaamiselle sekä sisältöjen ja palvelujen kehittämiselle.

JHS 166 Julkisen hallinnon IT-hankintojen yleiset sopimusehdot (JIT 2007) –suosituksen päivitys aloitettiin. JHS-suosituksissa käytetyt käsitteet harmonisoitiin ja julkaistiin yleisesti käytettävissä olevassa Sanastokeskus TSK:n Termipankissa.

Laadittiin suunnitelma kansallisen palveluarkkitehtuurin ja sen osien toteuttamiseksi. Palveluarkkitehtuurityöhön sisältyy kansallinen palveluväylä, kansallinen sähköinen tunnistusratkaisu sekä kansalaisten, yritysten ja viranomaisten tarvitsemat yhteiset palvelukanavat ja tietosuojan takaamiseksi kansalaisten osalta omien julkisen hallinnon rekisteritietojen katselu ja tiedon välityksen hallintapalvelu.

Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelman (SADe) toteuttaminen

Hallituksen kärkihankkeisiin kuuluvan Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelman (SADe-ohjelma) toteutusta jatkettiin vuonna 2013. Kertomusvuonna useita palveluja eri palvelukokonaisuuksista eteni tuotantoon esimerkiksi Otakantaa.fi-palvelu ja Opintopolku.fi-palvelu.

Ohjelmasta valmistuneiden palveluiden käyttöönoton tueksi kunnissa ja virastoissa tarkoitettun asiakaskäyttöönoton tuen kohdentaminen käynnistyi ensimmäisissä hankkeissa ja palveluissa. Vuoden 2013 aikana ohjelmassa luotiin kaksi uutta toimintamallia esteettömyydestä ja ICT:n ympäristövaikutuksista. Hankkeissa toteutettavien palvelujen asianhallinnan ja asiakirjahallinnon kartoitus valmistui. SADe-palveluista muodostettiin julkisen hallinnon yhteiseen kokonaisarkkitehtuurin mallinnuspalveluun yhdenmukainen loogisen tason yleinen palveluarkkitehtuurikuvaus. Syksyllä 2013 käynnistettiin tutkimus hyvistä käyttökokemuksista SADe-palveluissa ja projekti avoimen SADe-ohjelmiston siirrosta tuotteenhallintaan. Lisäksi saatiin valmiiksi ensimmäinen versio SADe-ohjelman budjetin visualisoinnista. Ohjelman toteutuksen riippumattoman arvioinnin 4. väliraportti toimenpidesuosituksineen julkistettiin joulukuussa 2013.

Hallinnon turvallisuusverkko TUVE

Hallinnon turvallisuusverkkohanke (TUVE) päättyi kertomusvuonna. Hankkeessa on luotu koko maan kattava korkean varautumis- ja tietoturvatason tietoverkko sekä yhteisiä palveluja valtiojohton ja turvallisuusviranomaisten päivittäiseen käyttöön.

Hallituksen esitys laeiksi julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta ja viestintämarkkinalain 2 §:n muuttamisesta (HE 54/2013) annettiin eduskunnalle toukokuussa 2013. Ehdotetulla lailla säädetään mm. turvallisuusverkkotoiminnan ohjaus-, hallinto-, palvelutuotanto- ja rahoitusmallista, turvallisuusverkon käyttövelvoitteesta sekä turvallisuusverkkotoiminnan käynnistymiseen liittyvistä toimintojen ja henkilöstön siirroista puolustusvoimilta Suomen Erillisverkot -konsernille. Lakiesityksen mukaan turvallisuusverkon verkko- ja infrastruktuuripalveluja tuottaa valtion kokonaan omistamaan Suomen Erillisverkot -konserniin kuuluva Suomen Turvallisuusverkko Oy, jonka strategisesta ohjauksesta vastaa valtiovarainministeriö. Puolustusvoimilta siirtyy noin 150 turvallisuusverkkotehtäviä hoitavaa henkilöä Suomen Turvallisuusverkko Oy:n palvelukseen liikkeenluovutuksena, jonka tavoitepäivämäärä on 1.1.2014.

Hallinnonalan ohjaus

Hallinnonalan ohjauksen vuoden 2013 tehtävistä ja aikatauluista sovittiin alkuvuodesta. Virastojen kanssa käytiin keväällä ja syksyllä tulosneuvottelut. Kevään kierros keskittyi vuoden 2012 tulosten arviointiin ja virastojen TAE2014 ehdotusten käsittelyyn. Syksyn kierroksella aiheena olivat kehysvalmistelu vuosille 2015-2018 ja tulossopimus vuodelle 2014.

Aluehallintovirastojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ohjausjärjestelmää on kehitetty aluehallintouudistuksen toimeenpanosta ja toteutuksesta annetun selonteon linjausten mukaisesti. Kehittämistyötä varten asetettu työryhmä valmistelee ehdotukset ohjausjärjestelmän kehittämisen edellyttämiksi säädösmuutoksiksi sekä yhteisen strategia-asiakirjan 2016-2019 rakenteeksi, valmisteluajatauluksi ja valmistelumenetelmäksi. Työryhmän määräaika jatkettaneen vuoden 2014 puolelle.

Aluehallintovirastojen hallintopalveluita on kehitetty ja hallintopalvelujen tarjoamiseen työsuojelun vastuualueille liittyvät ongelmat selvitetty yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen kanssa. Aluehallintovirastojen ja Valviran välistä yhteistyötä ja työnjakoa on selvitetty yhteistyössä STM:n kanssa tätä varten asetetussa työryhmässä.

Maistraattien tehtäviin liittyen on valmisteltu vesikulkuneuvorekisterin siirtoa Trafille yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa ja Patentti- ja rekisterihallituksen paikallisviranomaisverkoston uudistamista yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

Maistraattien palveluverkon supistamista ja asiakaspalvelun korvaamista julkisen hallinnon yhteisellä asiakaspalvelulla on selvitetty yhteistyössä Itä-Suomen aluehallintoviraston maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön kanssa. Ehdotukset valmistuvat tammikuussa 2014.

Hallinnoitavien yhtiöiden; Fingridin, HAUS:n, Hanselin, Tietokarhun ja yliopistokiinteistöyhtiöiden omistajaohjautta kehitettiin valtion omistajaohjausperiaatteiden mukaisesti. Lisäksi on valmisteltu aktiivisesti Fingridin A- ja B-osakassopimuksen uudistamista yhteistyössä VNK:n kanssa.

Valtion eläkerahaston ohjausta toteutettiin normaalien prosessien puitteissa. Lisäksi laadittiin tilimuistutuskertomus eduskunnalle koskien talousarvion ulkopuolisia rahastoja. VER-asiasta on loppuvuonna edelleen vireillä työjärjestyksen vahvistaminen sekä VER-ohjeen päivitys (johdannaistoiminta, allokatorajat ja palkitsemisjärjestelmä). Lisäksi laadittiin parhaillaan eduskunnan käsittelyssä oleva hallituksen esitys, jonka tarkoituksena on ottaa VER:n tehtävää, tuloja, menoja ja karttumista koskevat säännökset rahastosta annettuun lakiin ja kumota vastaavat säännökset valtion eläkeläistä (HE 172/2013 vp).

Valtiovarain controller –toiminnon vaikuttavuus ja tuloksellisuus

Valtiovarain controller –toiminnon talousarviolaissa määritellyistä tehtävistä ovat painotuneet valtion tilinpäätöskertomukseen liittyvät laadunvarmistus ja kehittämistehtävät sekä rakennerahastojen tarkastusviranomaistehtävät.

Kertomusvuoden aikana valmisteltiin yhdessä valtioneuvoston kanslian kanssa hallituksen esitys, jolla toimeenpantiin jo jonkin aikaa vireillä ollut hallituksen toimenpidekertomuksen ja valtion tilinpäätöskertomuksen yhdistäminen. Kertomusten yhdistämisen tavoitteena on tuottaa eduskunnalle tiiviissä muodossa eduskunnan päätöksentekoa palvelevaa tietoa hallituksen toiminnasta ja valtiontaloudesta. Erityisesti yhdistämisessä on painotettu sitä, kuinka parhaalla mahdollisella tavalla voidaan raportoida hallituksen ja hallinnonalojen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisesta.

Yhdistämisen tavoitteena on ollut myös se, että sen avulla voidaan vähentää hallinnon sisäistä hallinnollista taakkaa raportointivelvollisuuksia vähentämällä.

Valtioneuvosto antoi eduskunnalle ensimmäisen yhdistetyn kertomuksen keväällä 2013. Ensimmäisessä kertomuksessa toteutettiin kertomusten tekninen yhdistäminen siten, että se täyttää perustuslain ja talousarviosäädösten kertomukselle asettamat vaatimukset. Ensimmäisen kertomuksen pohjalta voidaan käynnistää hallituksen vuosikertomuksen sisällöllinen kehittäminen.

Valtiovarain controller –toiminto on toiminnallaan pyrkinyt tukemaan sitä, että seurantatieto olisi luotettavaa ja mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla käytettävissä talousarvioon ja muuhun päätöksentekoon liittyvissä tilanteissa. Erityisesti VVC on tuottanut Euroopan aluekehitysrahastoon ja Euroopan sosiaalirahastoon liittyviä järjestelmä- ja hanketarkastuksia ja siten tukenut näissä ohjelmissä määriteltyjen vaikuttavuustavoitteiden toteutumiseen.

Kertomusten yhdistämisellä ja kertomusmenettelyn kehittämisellä on yhtäältä tuettu ja tuetaan esimerkiksi vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmassa kuvattujen valtion tuottavuustavoitteiden toteutusta ja toisaalta arviointitoiminnan viimekätinen tavoite on luoda tietopohjaa hallitusohjelmassa ja hallinnonaloilla määriteltyjen vaikuttavuustavoitteiden paremmalle saavuttamiselle.

Sisäinen valvonta, tarkastus ja riskienhallinta

Valtioneuvoston asettamassa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnassa käsiteltiin palvelukeskusten sisäiseen valvontaan liittyviä kysymyksiä sekä arvioitiin sisäisen valvonnan arviointikehikon muutostarpeita kehikon taustalla olevan kansainvälisen COSO-mallin uuden päivityksen vuoksi.

Sisäisen tarkastuksen jaosto tuki keskushallintouudistusta laatimalla hankkeen käyttöön sisäisen tarkastuksen järjestämistä koskevan muistion. Muistion johtopäätökset sisältyivät KEHU-selvityksen jatkotarkasteluun.

Kertomusvuonna Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomusta koskeva e-kirje toimitettiin keväällä eduskunnalle. VVC -toiminto osallistui EU:n petostentorjuntatyöryhmän työskentelyyn, jossa kertomusvuoden aikana olivat keskeisinä Hercule III- ja Perikles 2020 –ohjelmien seuranta.

Tarkastusviranomaisen toteutti suunnitellut ESR- ja EAKR -rakennerahasto-ohjelmien hanke- ja valvontajärjestelmätarkastukset. Manner-Suomen ohjelmissa tarkastettiin 120 hanketta, joista 78 ostopalveluna. Ohjelmien valvontajärjestelmien tarkastukset kohdistuivat ministeriöihin, maakunnan liittoihin ja ELY-keskuksiin. Yhteensä järjestelmätarkastuksia tehtiin seitsemän, joista kaksi oli jälkitarkastuksia. Tarkastusviranomaisen tarkasti lisäksi 16 hanketta kuudessa Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmassa.

Ministeriön rakenteiden ja toimintatapojen kehittäminen

Viestintä siirtyi kehittämis- ja hallintotoiminnon yhteyteen 1.9.2013 lukien. Organisoinnin tavoitteena on yhtenäistää ja kehittää erityisesti viestinnän ja tietoyksikön toimialoihin kuuluvia koko ministeriötä koskevia toimintatapoja ja prosesseja, saavuttaa synergiaetuja yhdistämällä viestinnän ja kehittämis- ja hallintotoiminnon asiantuntijuutta uusilla tavoilla sekä parantaa resurssien joustavaa käyttöä.

Euroopan talouskriisin hoitoon liittyvä valmistelu vakinaistettiin lakkauttamalla väliaikainen euroalueen kriisiryhmä ja perustamalla ministeriön uudeksi esikuntaelimeksi euroalueen vakausyksikkö (EVY) 1.12.2013 lukien. Muutokset euroalueen vakauteen ja Euroopan talouskriisiin liittyvien asioiden organisoinnissa toteutettiin säätämällä ministeriön työjärjestyksessä

euroalueen vakausyksikön perustamisesta johdon esikuntaelimeksi suoraan alivaltiosihteerin alaisuuteen, määrittelemällä euroalueen vakausyksikön ja rahoitusmarkkinaosaston työnjako ja tehtävät sekä selkeyttämällä osastojen vastuuta Euroopan unioniin liittyvien asioiden valmistelussa.

Ministeriön strategiaa jalkautettiin kuluvana vuonna osastojen tulossopimusten kautta osastoille ja uudistettujen henkilökohtaisten tuloskeskustelulomakkeiden avulla yksilötasolla. Johdon strategiapäivä pidettiin toukokuussa.

Ministeriössä panostettiin osaamisen kehittämiseksi strategisesti tärkeästi tunnistettujen kehittämisalueiden ja valtion yhteisten kehittämishankkeiden läpi viemiseen ministeriössä. Sen lisäksi tarjottiin yhteisiä kehittymismahdollisuuksia tulos- ja kehityskeskusteluissa tunnistettuihin osaamistarpeisiin. Tällaisia olivat esim. esittelijä- ja säädösvalmistelukoulutus sekä kieli- ja viestintäkoulutus. Näiden toimenpiteiden lisäksi työssä oppiminen muodosti tärkeän osan ministeriöläisten osaamisen kehittämistä.

Ministeriön sisäinen johtamisen kehittäminen jatkui nk. esimiesamukahvien muodossa. Niissä käsiteltiin ministeriön ajankohtaisia toiminnan kehittämiseen liittyviä asioita. Lisäksi esimiehille järjestettiin koulutusta ja monitilaan muuttaneiden osastojen esimiehiä valmennettiin esimiestyön tavassa ja foorumeissa tapahtuvaan muutokseen oman valmennusohjelman avulla.

Ministeriön toimitilojen käytön tehostamisen mahdollistavaa Kampus-hanketta jatkettiin kertomusvuonna.

1.3.4 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Metallirahojen lyönti on maksullista toimintaa, johon Suomen valtiolla on yksinoikeus. Tarkasteluvuonna toiminnan tuotot jäivät suunnitellusta runsaat 14,5 milj. euroa. Tämä johdettiin ennakoitua pienemmästä lyöntimäärästä. Toisaalta myös kokonaiskustannukset olivat arvioitua pienemmät. Tämän vuoksi kustannusvastaavuus pieneni suunnitellusta runsaat 11 milj. euroa ja viime vuoden toteutumasta 1,8 milj. euroa.

TAULUKKO 6. ERILLISLAKIIN PERUSTUVIEN SUORITTEIDEN KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA

Maksullinen toiminta Metallirahat (Muut säädökset ¹⁾)	Vuosi 2013 toteutuma 1 000 €	Vuosi 2013 tavoite 1 000 €	Vuosi 2012 toteutuma 1 000 €	Vuosi 2011 toteutuma 1 000 €
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	16 502	31 050	22 777	
Maksullisen toiminnan muut tuotot				25 590
Tuotot yhteensä	16 502	31 050	22 777	25 590
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset	6 050	6 050	6 050	
Henkilöstökustannukset				5
Palvelujen ostot	2 063		6 202	5 860
Muut erilliskustannukset		711		1 113
Erilliskustannukset yhteensä	2 774	6 050	7 320	5 860
Osuus yhteiskustannuksista				
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	0	0	0	0
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 774	6 050	7 320	5 860
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot-kustannukset)	13 728	25 000	15 457	19 730
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	13 728	25 000	15 457	19 730
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				

¹⁾ Muiden säädösten (Laki metallirahasta 216/1998) perusteella maksullista toimintaa on metallirahan lyöttäminen Suomessa. Valtiolla on yksinoikeus Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaisesti lyöttää Suomessa metallirahaa omaan lukuunsa. Metallirahat laskee liikkeeseen Suomen Pankki. Ministeriö luovuttaa rahat Suomen Pankille nimellisarvosta liikkeeseen laskemista varten. Metallirahojen lyöminen ja markkinointi tehdään Suomen Rahapaja Oy:ssä ministeriön tekemän tilauksen perusteella, jonka pohjana on ministeriölle tehty tarjous.

1.4. Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Hallituksen esityksiä annettiin kertomusvuonna 15 kappaletta. Julkaisuja tuotettiin 149 kappaletta sisältäen kaksi taloudellista katsausta ja kaksi suhdannekatsausta, kehyspäätös vuosille 2014 - 2017, vuosittainen talousarvioehdotus sekä viisi lisätalousarvioehdotusta. Henkilöstöhallinnon asiakirjoja valmistui 47 kappaletta. Virka-ansiomerkkejä myönnettiin 1 075 kappaletta. Raha-asiainvaliokunnan listoja kertyi 266 kappaletta.

1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Valtion työmarkkinalaitoksen vuoden 2013 kyselyyn perustuva asiakastyytyväisyysindeksi oli 3,64 asteikolla 1-5 (vuonna 2012: 3,59). Myönteisintä on se, että indeksit ovat parantuneet kautta linjan pois lukien henkilöstön palvelukuvassa, joka kuitenkin oli edelleen erittäin hyvällä tasolla 4,03. Asiakastyytyväisyystutkimuksen mukaan eniten parannettavaa on palvelujen vastaavuudessa asiakkaiden tarpeisiin (3,55) ja yleisvaikutelmassa (3,55). Tutkimuksen avoimilla kysymyksillä saatiin indeksiarvojen lisäksi selville asiakkaiden mui-takin ajatuksia. Valtion työmarkkinalaitokselta toivottiin lisää ennakoivuutta, ketteryttä, reagointinopeutta, muutoskykyisyyttä, roolinselkeyttä ja roolin ottamista mm. sopimusten uudistamisessa modernin viraston tarpeisiin istuvaksi sekä työnantajaryhmän toiminnan kehittämistä.

Buketin (ministeriöiden käytössä oleva budjetointi- ja kehystietojärjestelmä) käyttäjäkysely toteutettiin 2013. Yleisarvosanaksi järjestelmä sai 8,2/10. Palaute oli hyvin positiivista, joskin myös kehitysehdotuksia esitettiin.

1.5 Henkilöstövoimavarojen hallinta ja johtaminen

Valtiovarainministeriön organisaation ja henkilöstön kehittämistä on jatkettu uudistetun strategian mukaisesti. VM – Hyvä paikka työskennellä -kehittämishankkeen toimenpiteet ovat jatkuneet ja kertomusvuonna ne ovat painottuneet esimiesten henkilöjohtamisen taitojen kehittämiseen, ministeriön henkilöstön oman työn ja ajanhallinnan kehittämiseen sekä vuorovaikutus- ja palaverikäytäntöjen uudistamiseen. Lisäksi osastot ovat käynnistäneet omia kehittämishankkeita osaamisen ja yhteisen työskentelyn parantamiseksi. Kertomusvuonna on toteutettu toinen Trust Index -kysely koko henkilöstölle sekä VM:n organisaatio-kulttuurin auditointi. Niiden pohjalta on suunniteltu kehittämistoimia vuodelle 2014. Vuoden 2013 alussa ministeriön henkilöstöstä noin puolet siirtyi työskentelemään Mariankadun monitoimitilatoimistoon, mikä on edesauttanut uudistumista, yhteistyötä sekä sähköisen toimintatavan omaksumista. Muutoksen ja uuden työskentelytavan käyttöönoton tueksi järjestettiin kaikilla osastoilla pelisääntötyöpajoja.

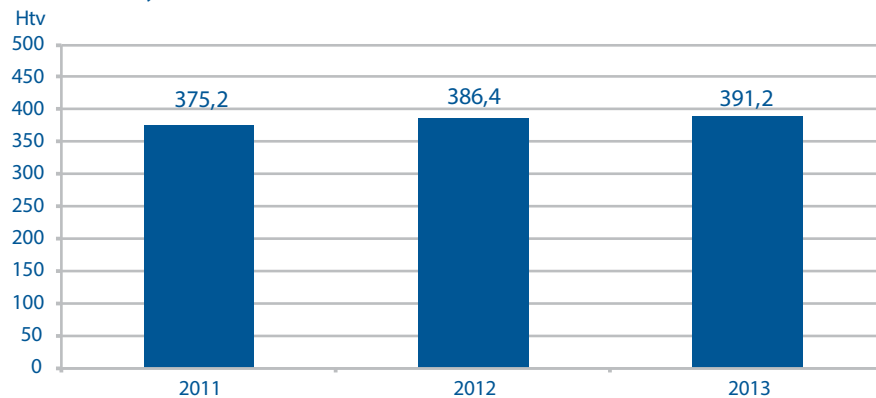
Ministeriön virkamiesjohto ja johtamisjärjestelmä ovat voimakkaasti uudistuneet vuoden 2013 aikana. Uudistuksella on lisätty koordinaatiota ministeriön töiden järjestämisessä ja ministeriön kannanottojen valmistelussa sekä vahvistettu kahden pääasiallisen politiikka-alueen koordinaatiota. Samalla on selkeytetty sekä poliittiseen päätöksentekoon että virkamiesjohdon toimialueeseen liittyvien johtoryhmien rakennetta ja keskinäistä työnjakoa.

Tulossopimukset sekä tulos- ja kehityskeskustelulomakkeet uudistettiin kertomusvuonna tukemaan hyvää työilmapiiriä ja strategialähtöisyyttä. Määrälliset henkilöstökehyykset ja henkilöstösuunnitelmat sekä osaamisen kehittämisen ja siirtämisen toimenpiteet sisältyivät uusittuihin tulossopimusasiakirjoihin. Johtamissopimusten kattavaa käyttöönottoa on edistetty sekä ministeriön sisällä että hallinnonalalla.

1.5.1 Henkilöstön määrä ja ikärakenne

Ministeriön henkilötyövuosien määrä kertomusvuonna oli 391,2, joka on 4,8 henkilötyövuotta enemmän kuin edellisenä vuotena. Henkilötyövuosien lisäys johtuu suurelta osin euroalueen pankkikriisin, julkisen hallinnon ICT:n toimialaan kuuluvien hankkeiden sekä kuntauudistuksen valmistelun vaatimista lisäresursseista.

Henkilötyövuodet 2011–2013

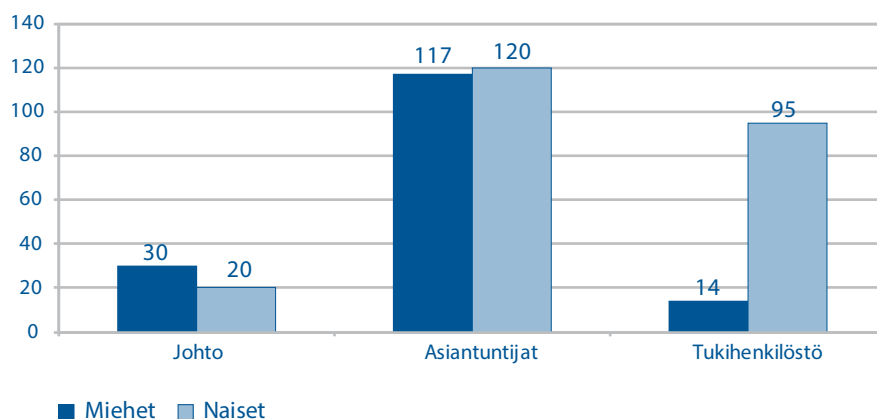

Henkilöstön lukumäärä 31.12.2013 oli 396. Osa-aikaisia näistä oli 15 (3,8 %), joista osa-aikaeläkkeellä kuusi henkilöä. Määräaikaisessa virkasuhteessa (henkilöt, joilla ei ole valtiolla taustavirkaa tai -tehtävää) työskenteli 79 henkilöä, joka on 19,9 % henkilöstöstä (14,6 % vuonna 2012).

Naisten osuus koko henkilöstöstä oli 59,3 %. Tehtäväryhmittäin tarkasteltuna naisia oli eniten tukihenkilöstössä (87,2 %). Johtotehtävissä (sisältäen ylimmän ja keskijohdon) naisten osuus oli 40,0 %. Asiantuntijatehtävissä naisten osuus oli 50,6 % ja miesten 49,4 %. Naisten osuus asiantuntijaryhmässä on pienentynyt 0,9 prosenttiyksiköllä vuodesta 2012.

Heli -järjestelmässä julkisesti haettavaksi ilmoitettuja virkoja tai määräaikaisia virkasuhteita oli kertomusvuonna yhteensä 55 (44 vuonna 2012), joista vakinaiseen virkaan 26 (15 vuonna 2012) ja määräaikaiseen virkasuhteeseen 29 (29 vuonna 2012). Hakemuksia kertomusvuonna tuli yhteensä 1776 (1538 vuonna 2012).

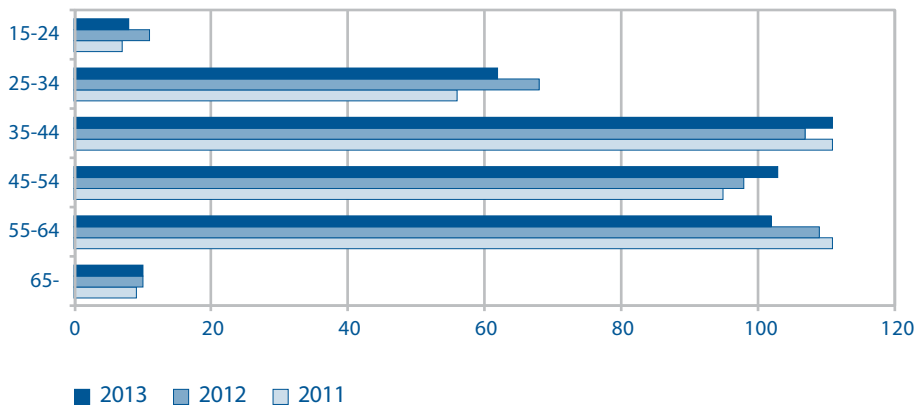
Henkilömäärät henkilöryhmittäin sukupuolen mukaan 31.12.2013

Henkilöstön keski-ikä (46,7 v.) on sama kuin edellisenä vuotena. Naisten keski-ikä oli 45,5 ja miesten 48,4 vuotta.

Seniורי-ikäisten (vähintään 45 v.) prosenttiosuus henkilöstöstä oli kertomusvuonna 54,3 %. Seniורי-ikäisten prosenttiosuus on noussut edellisestä vuodesta 0,5 prosenttiyksiköllä.

Ikärakenne 2011–2013, henkilöä

1.5.2 Henkilöstön koulutustaso ja osaaminen

Ministeriön henkilöstölleen tarjoamat osaamisen kehittymismahdollisuudet perustuivat ministeriön toiminnan kannalta strategisesti tärkeäksi havaittuihin asioihin, jotka samaan aikaan veivät eteenpäin yhteisöllisiä, sähköisiä työtapoja, auttoivat tuloksellista uudistumista ja työtekoa sekä edistivät työhyvinvointia. Tällaisia olivat esimerkiksi ajattelun- ja ajanhallinnan sekä luovien työtapojen valmennukset sekä sähköisten työvälineiden kurssit ja tukiklinikat. Sen lisäksi tarjottiin yhteisiä kehittymismahdollisuuksia tulos- ja kehityskeskusteluissa tunnistettuihin osaamistarpeisiin. Esimerkkeinä näistä olivat valtioneuvoston esittelijä - ja lainvalmistelukoulutus sekä kieli- ja vuorovaikutuskoulutus. Lisäksi järjestettiin koko henkilöstöä koskevaa koulutusta valtion uuden talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmän (Kieku) käyttöönoton yhteydessä.

Vuonna 2013 koulutukseen käytettiin 1,6 työpäivää henkilötyövuotta kohden ja koulutuspalveluihin 581 euroa henkilötyövuotta kohden. Molemmissa luvuissa on kasvua edellisiin vuosiin verrattuna. Näiden toimenpiteiden lisäksi työssä oppiminen muodosti tärkeän osan henkilöstön osaamisen kehittämistä.

Kertomusvuonna ministeriön sisäiseen johtamisen kehittämiseen panostettiin tarjoamalla koko esimieskunnalle tehostettua valmennusta ihmisten johtamiseen VM – Hyvä paikka työskennellä -kehittämishankkeeseen liittyen. Valmennusten sisältöalueina olivat ihmisten johtaminen esimiestyössä, valmentavan johtamisen ratkaisukeskeiset työkalut, vahvuudet johtamisessa sekä esimiehen haasteelliset tilanteet. Valmennuksen lisäksi johtamisen kehittäminen jatkui koko esimieskunnalle yhteisellä strategiaseminaarilla sekä nk. esimiesamukahvien muodossa.

Vuonna 2013 ministeriöiden yhteistä JET- johtamisen ammattitutkintoon valmentavaa koulutusta jatkettiin. Kohderyhmänä ovat edelleen uudet esimiehet sekä asiantuntijat, joilla on kokemusta vaativien hankkeiden tai työryhmien vetämisestä. Lisäksi useita henkilöitä ministeriöstä ja hallinnonalalta osallistui valtion yhteisiin, pitkiin johtamisen koulutusohjelmiin.

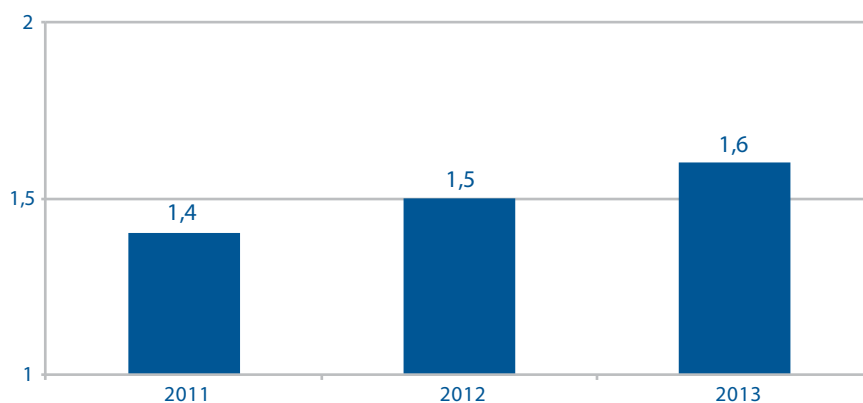
Asiantuntijoiden osaamista vahvistettiin mm. osallistumalla valtioneuvoston ja Hausin yhdessä järjestämään Johtavien asiantuntijoiden valmennukseen (JOVA 1 ja 2) sekä ministeriöiden yhteiseen mentorointi -ohjelmaan.

Erityisenä painopisteenä vuonna 2013 oli säädösvalmisteluosaamisen kehittäminen. Säädösvalmistelijoiden ja säädösvalmisteluavustajien työn ja säädösvalmistelun laadun kehittä-

miseksi ministeriöön perustettiin säädösvalmisteluverkosto. Verkoston tapaamisissa käytiin läpi ajankohtaisia asioita sekä vaihdettiin ja jalostettiin osaamista kollegiaalisesti. Lisäksi seitsemän säädösvalmistelijaa aloitti uudenmuotoisessa valtioneuvoston yhteisessä säädösvalmistelijoiden koulutusohjelmassa. Kertomusvuonna järjestettiin myös julkisuuslakikoulutusta ja SUVAUS -koulutusta.

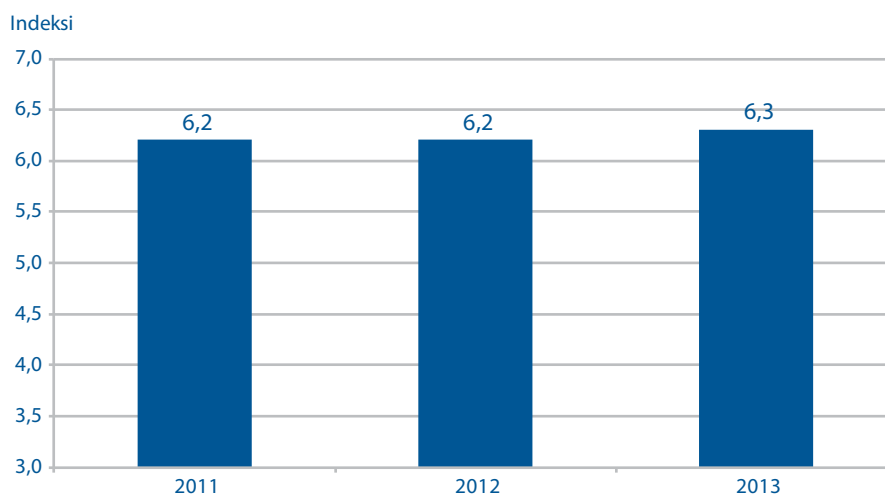
Ministeriön uusiin virkamiehiin panostettiin sekä ministeriön sisäisen perehdytyksen muodossa että tarjoamalla kaikille vähintään puolen vuoden virkasuhteessa oleville uusille virkamiehille mahdollisuutta osallistua valtioneuvoston yhteiseen perehdytysohjelmaan.

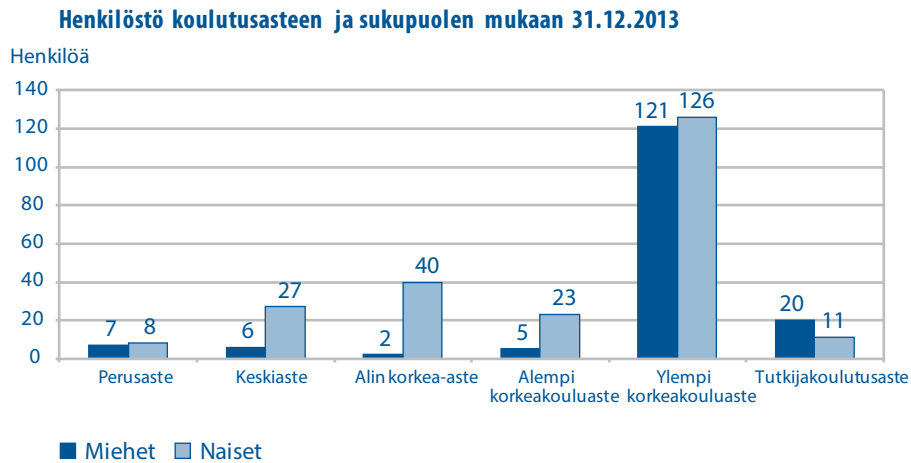
Koulutustyöpäivää / henkilötyövuosi

Henkilöstön koulutustasoindeksi oli kertomusvuoden lopussa 6,3, joka on 0,1 indeksiyksikköä korkeampi kuin edellisenä vuotena. Kertomusvuonna miesten indeksi oli 6,7 ja naisten 6,0. Ero miesten ja naisten välillä selittyy tukihenkilöstön naisvaltaisuudella. Korkeakoulu- ja yliopistotason tutkinnon suorittaneita oli 77,3 %, ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita 62,4 % ja tutkijakoulutuksen suorittaneita 7,8 % henkilöstöstä.

Koulutustasoindeksi 2011–2013

1.5.3 Henkilöstökulut

Kertomusvuoden työvoimakustannukset olivat yhteensä 29.403.000 euroa. Nousua edellisestä vuodesta oli 2,8 %. Tehdyn työajan palkkojen osuus palkkasummasta oli 78,3 %. Prosenttiosuus on noussut 0,9 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta. Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista oli 53,8 %. Prosenttiosuus laski 2,3 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta.

1.5.4 Työhyvinvointi

Ministeriön ja työterveyshuollon yhteistyö työhyvinvointitoiminnassa jatkui aktiivisena. Kertomusvuonna järjestettiin työyhteisöterveystarkastuksia ja työterveyshuolto osallistui esimiesamukahveille ja henkilöstöinfoihin.

Työterveyshuollon kustannukset nettona olivat 762 euroa/htv (546 euroa/htv vuonna 2012).

Ministeriössä on mitattu henkilöstön työtyytyväisyyttä vuodesta 1999 lukien. Vuodesta 2006 alkaen mittaus on toteutettu VMBaro -kyselyllä. Kertomusvuonna ministeriön kokonaistyötyytyväisyysindeksi oli 3,48 pysytellen samalla tasolla edelliseen, vuonna 2011 toteutettuun mittaukseen verrattuna.

Sairauspoissaoloja oli kertomusvuonna 6,2 työpäivää/htv. Sairauspoissaolojen määrä laski edellisestä kertomusvuodesta 1,2 työpäivää/htv.

Vanhuuseläkkeelle siirtyi kertomusvuoden aikana 19 henkilöä (12 henkilöä vuonna 2012) ja työkyvyttömyyseläkkeelle kaksi henkilöä. Keskimääräinen vanhuuseläkkeelle siirtymisikä kertomusvuoden aikana oli 64,8 vuotta (65,1 vuotta vuonna 2012).

Henkilöstölle tarjottiin laaja kirjo mahdollisuuksia kokonaishyvinvoinnin edistämiseen. Kertomusvuonna tarjonnassa olivat työmatkasetelit, sportti- ja kulttuuripassi sekä subventoitu hieronta.

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Valtiovarainministeriön kirjanpitoyksiköllä oli käytettävissään vuonna 2013 määrärahoja yhteensä 15,57 mrd. euroa, josta pääluokan 28 osuus oli 15,55 mrd. euroa ja muilta hallinnonaloilta siirrettyjä määrärahoja oli 21,2 milj. euroa. Käytettävissä oleva määrä oli noin 4,95 mrd. euroa enemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Määrän lisäys johtuu pääosin luvun 28.50. Eläkkeet ja korvaukset määrärahoista, jotka siirtyivät ministeriön kirjanpitoon vuoden alusta. Aiemmin määrärahat olivat Valtiokonttorin kirjanpidossa. Muutos kytkeytyy uudistukseen, jossa valtion eläkkeiden hoito siirtyi Valtiokonttorilta KEVA:lle.

Euromääräisesti suurimpia jakamattomia määrärahoja on kohdennettu eri hallinnonalojen käyttöön seuraavasti:

Hallinnonala	28.01.29. VM:n hall.alan arvonlisävero-menot	28.70.20. Tuottavuuden edistäminen
23 Valtioneuvoston kanslia		
24 Ulkoasiainministeriön hallinnonala		
25 Oikeusministeriön hallinnonala		210 462,80
26 Sisäasiainministeriön hallinnonala		
27 Puolustusministeriön hallinnonala		
28 Valtiovarainministeriön hallinnonala	76 008 374,97	40 705 000,00
29 Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	938 781,36	
30 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala		
31 Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala		
32 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	641 599,66	
33 Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallinnonala	97 376,43	
35 Ympäristöministeriön hallinnonala		735 647,82
YHTEENSÄ	78 632 243,04	40 705 000,00

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Tuloarviotilit

Talousarvioesityksessä momentille 12.28.25. *Metallirahatulot* arvioitiin kertyvän nettotuloa 25,0 milj. euroa. Momentille saatiin tulouttaa euromääräisten metallirahojen liikkeellelaskusta ja niiden lyöntioikeuksien luovutuksesta kertyviä tuloja sekä kierrosta palautuneiden rahojen metalliseosten myynnistä kertyviä tuloja. Tuloja saatiin käyttää vastaavasti euromääräisten metallirahojen valmistuksesta tehtyjen sopimusten mukaisten valmistus-, rahoitus- ja varastointikustannusten maksamiseen, metallirahojen takaisinlunastukseen sekä rahojen varastoinnista ja hävityksestä aiheutuviin menoihin. Momentille merkittiin myös juhla- sekä keräilyrahoista saatavien tulojen ja niistä aiheutuvien menojen erotus. Momentin 12.28.50. *Siirto valtion eläkerahastosta* kertymäksi arvioitiin 1,69 mrd. euroa ja momentin 12.28.51. *Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen hyvitykset* kertymäksi 131,0 milj. euroa. Momentille 12.28.93. *Euroopan unionilta saatavat tulot matkamenojen korvaamiseen* arvioitiin kertyvän 2,8 milj. euroa. Momentille 12.28.99. *Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot* arvioitiin kertyvän 18,6 milj. euroa. Momentille 12.39.01 *Sakkotulot ja tulot hallinnollisista maksuseuraamuksista* arvioitiin kertyvän 105,0 milj. euroa, momentille 12.39.02. Verotukseen liittyvät korkotulot 75,0 milj. euroa, momen-

tille 12.39.04. *Siirrettyjen määrärahojen peruutukset* 50,0 milj. euroa ja momentille 12.39.10. *Muut sekalaiset tulot* 2,5 milj. euroa.

Momentin 13.01.04. *Korot valtion lainoista liikelaitoksille* kertymäksi arvioitiin 21,0 milj. euroa. Momentin 13.01.05. *Korot muista lainoista* kertymäksi arvioitiin 79,0 milj. euroa. Momentin 13.01.07. *Korot talletuksista* kertymäksi arvioitiin 8,5 milj. euroa. Momentin 13.01.09. *Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen korkotulot* kertymäksi arvioitiin 18,9 milj. euroa. Momentille 13.03.01. *Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot* arvioitiin kertyvän 1,419 mrd. euroa. Momentille 13.04.01. *Osuus Suomen Pankin voitosta* arvioitiin kertyvän 150,0 milj. euroa ja momentille 13.05.01. *Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset* 220,0 milj. euroa. Momentin 15.01.02. *Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille* kertymäksi arvioitiin 72,5 milj. euroa ja momentin 15.01.04. *Muiden lainojen lyhennykset* 163,0 milj. euroa.

Vuoden 2013 *talousarvioesityksen täydennyksessä* momentin 13.01.05. *Korot muista lainoista* kertymäärviota lisättiin 6,0 milj. eurolla 85,0 milj. euroon aiheutuen pääosin Suomen Vientiluotto Oy:n jälleenrahoitustoimintaan myönnettyjen lainojen korkotulojen kasvusta. Momentin 15.01.04. *Muiden lainojen lyhennykset* kertymäärviota lisättiin 16,0 milj. eurolla 179,0 milj. euroon aiheutuen pääosin Suomen Vientiluotto Oy:n jälleenrahoitustoimintaan myönnettyjen lainojen lyhennysten ennakoitua suuremmasta määrästä.

Vuoden 2013 *lisätalousarviossa* momentille 12.39.04. *Siirrettyjen määrärahojen peruutukset* arvioitiin kertyvän lisäystä 4,4 milj. euroa. Momentille 13.04.01. *Osuus Suomen Pankin voitosta* arvioitiin kertyvän lisäystä 77,0 milj. euroa. Momentille 13.05.01. *Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset* arvioitiin kertyvän lisäystä 20,0 milj. euroa.

Vuoden 2013 *neljännessä lisätalousarviossa* momentille 12.28.99. *Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot* arvioitiin kertyvän lisäystä 1,5 milj. euroa. Momentille 12.39.04. *Siirrettyjen määrärahojen peruutukset* arvioitiin kertyvän lisäystä 10,7 milj. euroa.

Menoarviotilit

Vuoden 2013 *talousarvioesitystä täydentävässä esityksessä* momentilta 28.01.21. *Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha* vähennettiin 1,1 milj. euroa, josta 1,0 milj. euroa on siirtoa momentille 28.70.01. ja 90 000 euroa siirtoa momentille 28.30.01. Momentille 28.70.01. *Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen* myönnettiin lisäystä 1,0 milj. euroa siirtona momentilta 28.01.21. toimialariippumattomien ICT-tehtävien palvelukeskukseen perustamista valmisteleviin toimenpiteisiin. Momentilta 28.70.20. *Tuottavuuden edistäminen* vähennettiin 1,0 milj. euroa siirtona momentille 26.10.21 viranomaisten kenttäjärjestelmän (KEJO) hankinnan, rakentamisen ja käyttöönoton hanketta varten. Momentin 28.90.20. *Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankeet* määrärahaan myönnettiin lisäystä 1,3 milj. euroa siirtona momentilta 28.90.30. ja vastaavalla summalla vähennettiin momentin 28.90.30. *Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen* määrärahaa, mikä aiheutui vakiomuotoisten tietoluovutusten hinnoittelumuutokseen liittyvän vähennyksen kohdistamisesta jälkimmäiselle momentille. Esitykseen lisätään momentti 28.99.87. *Pankkiveron tuoton käyttö* ja sille määräraha 170 milj. euroa, jolla varaudutaan mahdollisiin uusiin rahoitusmarkkinaongelmiin talletuspankeilta etukäteen kerättävillä varoilla.

Vuoden 2013 *lisätalousarviossa* momentin 28.01.01. *Valtiovarainministeriön toimintamenot* määrärahaan myönnettiin lisäystä 85 000 euroa, josta 185 000 aiheutui turvallisuusverkotoiminnan tehtävien palkkausmenoista ja vähennys 100 000 siirrosta momentille 28.90.22. kunta- ja palvelurakennemuutosten toteuttamiseen. Momentille 28.01.13. *Julkisen hallinnon*

yhteisten tietojärjestelmien ja -palvelujen käyttöönottojen tuki myönnettiin lisäystä 3,9 milj. euroa, joka aiheutui vuoden 2012 talousarviossa myönnetyn siirtomäärärahan peruuttamisesta ja uudelleenbudjetoinnista momentin käyttöperustelujen laajentamisen johdosta. Momentille 28.01.20. *Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen ja hallinnonalan omistaja-ohjaus* myönnettiin lisäystä 200 000 euroa omistus- ja yritysjärjestelyistä aiheutuviin sekä omaisuuden hallinnointiin ja omistajaohjaukseen liittyviin menoihin. Momentilta 28.01.21. *Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha* vähennettiin 2,9 milj. euroa siirtona momentille 28.20.01. Momentille 28.01.89. *Suomen Erillisverkot Oy:n pääomittaminen* myönnettiin lisäystä 8,0 milj. euroa Suomen Erillisverkot Oy:n tytäryhtiön Suomen Turvallisverkko Oy:n käyttöpääoman ja investointien rahoittamiseksi. Momentin 28.20.88. *Senaatti-kiinteistöt* perusteluja täydennettiin siten, että Senaatti-kiinteistöt oikeutettiin luovuttamaan Auratum Asunnot Helsinki Oy:lle perustettavan yhtiön lukuun Helsingin kaupungissa sijaitseva kiinteistö (Taivallahden kasarmi) rakennuksineen 22,75 milj. euron kauppahinnalla. Momentin 28.40.01. *Aluehallintoviraston toimintamenot* määrärahaan myönnettiin lisäystä 1,6 milj. euroa aiheutuen Lapin aluehallintoviraston suojatilan vuokrasopimuksen päättämisen kuluista. Momentille 28.70.01. *Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen* myönnettiin lisäystä 3,2 milj. euroa, josta 2,0 milj. euroa aiheutui toimialariippumattomien ICT-tehtävien palvelukeskuksen perustamisen valmistelukuluista, 950 000 euroa GovCERT- ja GovHVARO-palveluiden kuluista sekä 250 000 koko valtionhallintoa koskevan turvaviestinnän perustelluimman kehittämisvaihtoehdon selvittämisestä. Momentilta 28.90.20. *Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet* vähennetään 1,0 milj. euroa, josta 500 000 siirtona momentille 28.90.22 ja 500 tuhatta euroa siirtona momentille 28.90.30. Momentin 28.90.22. *Kunta- ja palvelurakennemuutosten toteuttaminen* määrärahaan myönnettiin lisäystä 600 000 euroa kuntaudistuksen muutoksentukiohjelman kuluihin, josta 100 000 euroa on siirtoa momentilta 28.01.01. ja 500 tuhatta siirtoa momentilta 28.90.20. Momentin 28.90.30. *Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen* määrärahaa lisättiin 500 000 euroa siirtona momentilta 28.90.20. Momentin 28.99.87 *Pankkiveron tuoton käyttö* määrärahaa vähennettiin 37,0 milj. euroa aiheutuen vastaavasta vähennyksestä momentilla 11.01.05.

Vuoden 2013 **neljännessä lisätalousarviossa** momentilta 28.01.01. *Valtiovarainministeriön toimintamenot* vähennettiin 82 000 euroa raamisopimuksen mukaisten koulutusmäärärahojen poistamisen johdosta. Samasta syystä vähennettiin myös momenttien 28.20.03. *Valtiovarain controller –toiminnon toimintamenot* määrärahaa 2 000 euroa, 28.40.01. *Aluehallintoviraston toimintamenot* 144 000 euroa sekä 28.40.02. *Maistraattien toimintamenot* 87 000 euroa. Momentin 28.20.88. *Senaatti-kiinteistöt* perusteluja täydennettiin siten, että Senaatti-kiinteistöt oikeutettiin luovuttamaan Lapis Rakennus Oy:lle perustettavan yhtiön lukuun Helsingin kaupungissa Ullanlinnassa sijaitseva kiinteistö 11 milj. euron kauppahinnalla sekä Technopolis Oyj:lle perustettavan yhtiön lukuun Tampereen kaupungissa sijaitseva määräala 10,7 milj. euron kauppahinnalla. Momentille 28.40.03. *Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet* myönnettiin lisäystä 550 000 euroa Asiakaspalvelu 2014 -hankkeen toimeenpanon käynnistämisen kuluihin. Momentilta 28.70.20. *Tuottavuuden edistäminen* vähennettiin 1,1 milj. euroa siirtona momentille 28.20.01. Valtiokonttorin luottojen hallinnoinnin digitalisointihankkeen, vahingonkorvaustoiminnan digitalisointihankkeen ja keskitetyn valuuttakaupan hankkeen menoja varten. Momentin 28.90.20. *Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet* vuoden 2011 talousarviossa myönnetystä määrärahasta peruutettiin 1,5 milj. euroa aiheutuen joidenkin momentille suunniteltujen hankkeiden suunniteltua hitaammasta etenemisestä. Momentin 28.90.30. *Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen* määrärahaan myönnettiin lisäystä 162 000 euroa, jossa on otettu huomioon vähennyksenä 699 000 euroa liittyen valti-

onosuuslain mukaiseen perusopetuksen aloittamisen johdosta maksettavaan rahoitukseen sekä lisäyksenä 111 000 euroa Juankosken kunnan valtionosuuksien oikaisuna ja 750 000 euroa palautuksena momentilta 28.90.20. Momentin 28.92.69. *Maksut Euroopan unionille* määrärahaan myönnettiin lisäystä 90,0 milj. euroa EU:n lisätalousarvioiden mukaisten maksujen kattamiseen.

Vuoden 2013 **viidennessä lisätalousarviossa** momentin 28.92.69. *Maksut Euroopan unionille* määrärahaan myönnettiin lisäystä 8,0 milj. euroa EU:n lisätalousarvion nro 6 mukaisten maksujen johdosta.

Tilinpäätöksessä momentin 26.01.03.1. *Palvelutuotanto* määrärahaa oli käytettävissä 7 000 euroa, joka peruutettiin käyttämättömänä.

Momentin 27.01.23. *Julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden edistäminen* määrärahaa oli käytettävissä 1,8 milj. euroa, josta käytettiin talousarviovuonna 1,7 milj. euroa, 40 000 euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2014. Momentin 27.01.29. *Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* käyttö oli 313 000 euroa.

Momentilla 28.01.01. *Valtiovarainministeriön toimintamenot* määrärahaa oli käytettävissä 40,7 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 38,2 milj. euroa ja vuodelle 2014 siirrettiin 2,5 milj. euroa. Momentilla 28.01.13. *Valtion IT-palvelukeskukselle yhteisten tietojärjestelmien käyttöönotosta aiheutuvat kulut* määrärahaa oli käytettävissä 3,6 milj. euroa, josta siirrettiin 3,5 milj. euroa käytettäväksi vuodelle 2014 ja 72 000 euroa peruutettiin. Momentilla 28.01.20. *Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen* oli käytettävissä yhteensä 415 000 euroa, josta käytettiin 168 000 euroa ja 247 000 euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2014. Momentilla 28.01.21. *Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha* käytettävissä oli yhteensä 1,0 milj. euroa, josta käytettiin 0,7 milj. euroa ja vuodelle 2014 siirrettiin 0,3 milj. euroa. Momentin 28.01.29. *Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* käyttö oli 3,4 milj. euroa, missä vähennystä edelliseen vuoteen oli 0,6 milj. euroa. Momentilla 28.01.88. *Valtiovarainhallinnon ohjauksessa olevien osakeyhtiöiden ja liikelaitosten pääomittaminen* määrärahaa oli käytettävissä 0,2 milj. euroa, joka peruutettiin kokonaan. Momentin 28.01.89. *Suomen Erillisverkot Oy:n pääomittaminen* käytettävissä oli 8,0 milj. euroa, josta käytettiin 6,5 milj. euroa ja 1,5 milj. euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2014.

Momentin 28.20.03. *Valtiovarain controller -toiminnon toimintamenot* määrärahaa oli käytettävissä 1,6 milj. euroa, josta käytettiin 1,0 milj. euroa, 55 000 euroa peruutettiin ja vuodelle 2014 siirrettiin 0,5 milj. euroa.

Momentin 28.40.01. *Aluehallintoviraston toimintamenot* määrärahaa oli käytettävissä 1,4 milj. euroa, josta käytettiin 0,5 milj. euroa ja vuodelle 2014 siirrettiin 0,9 milj. euroa. Momentin 28.40.03. *Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet* määrärahaa oli käytettävissä 1,2 milj. euroa, josta käytettiin 0,1 milj. euroa, 0,2 milj. euroa peruutettiin ja 0,9 milj. euroa siirrettiin vuodelle 2014.

Momentilla 28.50.15. *Eläkkeet* määrärahaa käytettiin yhteensä 4,21 mrd. euroa. Momentin 28.50.16. *Ylimääräiset eläkkeet* määrärahaa käytettiin yhteensä 2,4 milj. euroa. Momentilla 28.50.17. *Muut eläkemenot* määrärahan käyttö oli 2,6 milj. euroa. Momentin 28.50.63. *Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot* määrärahaa käytettiin yhteensä 129,7 milj. euroa. Momentilla 28.50.95. *Ennakkotuloista maksettavat korkomenot* määrärahan käyttö oli 19,1 milj. euroa.

Momentin 28.60.02. *Erikseen budjetoidut palkkamenot* 50 000 euron määrärahaa ei käytetty lainkaan talousarviovuonna. Momentin 28.60.20. *Työhyvinvoinnin edistäminen* määrärahaa oli käytettävissä 21 tuhatta euroa, josta käytettiin 14 tuhatta euroa ja 7 000 euroa peruutettiin. Momentin 28.60.60. *Siirto Koulutusrahastolle* 280 000 euron määrärahasta käytettiin 135 000 euroa.

Momentilta 28.70.01. *Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen* määrärahaa oli käytettävissä 21,2 milj. euroa, josta käytettiin 5,5 milj. euroa ja 15,7 milj. euroa siirrettiin vuodelle 2014. Momentin 28.70.02. *Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon tietojärjestelmät* määrärahaa oli käytettävissä oli 17,5 milj. euroa, josta käytettiin 0,2 milj. euroa ja 17,3 milj. euroa siirrettiin vuodelle 2014. Momentilla 28.70.20. *Tuottavuuden edistäminen* oli käytettävissä edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat huomioiden yhteensä 123,3 milj. euroa, josta siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2014 110,1 milj. euroa ja 13,2 milj. euroa peruutettiin.

Momentin 28.90.20. *Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet* määrärahaa käytettiin 4,5 milj. euroa, vuodelle 2014 siirrettiin 19,4 milj. euroa ja 1,9 milj. euroa peruutettiin. Momentin 28.90.22. *Kunta- ja palvelurakennemuutosten toteuttaminen* määrärahasta käytettiin 261 000 euroa ja 339 000 euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2014. Momentin 28.90.30. *Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen* määrärahaa käytettiin talousarviovuonna 8,68 mrd. euroa. Momentin 28.90.31. *Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki ja kuntien yhteistoiminta-avustukset* määrärahaa käytettiin 64,4 milj. euroa.

Momentin 28.92.69. *Maksut Euroopan unionille* määrärahasta käytettiin 2,03 mrd. euroa.

Momentin 28.99.97. *Pankkiveron tuoton käyttö* 133,0 milj. euron määräraha siirrettiin kokonaisuudessaan käytettäväksi vuodelle 2014. Momentin 28.99.95. *Satunnaiset säädösperusteiset menot* 300 000 euron määräraha jäi käyttämättä kokonaan talousarviovuonna. Momentilla 28.99.96. *Ennakoimattomat menot* käytettävissä oli yhteensä 14,9 milj. euroa, josta 9,9 milj. euroa siirrettiin vuodelle käytettäväksi 2014 ja 5,0 milj. euroa peruutettiin.

Momentilla 29.80.16. *Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet* määrärahaa käytettiin 17,9 milj. euroa talousarviovuonna.

Edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna talousarviomenot kasvoivat 5,0 mrd. euroa.

Vuonna 2013 talousarviotuloja kertyi 2,3 mrd. euroa ja talousarviomenoja 15,4 mrd. euroa. Talousarvion toteutuma oli 13,1 mrd. euroa alijäämäinen. Talousarviotulot olivat 23,0 milj. euroa arvioitua pienemmät ja talousarviomenot 21,1 milj. euroa arvioitua pienemmät. Tulojen toteutuminen talousarviota pienempinä johtui pääasiassa metallirahatulojen, siirron valtion eläkerahastosta sekä Euroopan unionilta saatavien tulojen matkamenojen korvaamiseen arvioitua pienemmästä kertymästä. Menojen toteutuminen talousarviota pienempinä johtui pääosin arvioitua pienemmistä eläkkeistä, muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvista eläkemenoista, kuntien yhdistymisen taloudellisen tuen ja kuntien yhteistoiminta-avustusten, kunnille maksettavista valtionosuuksista peruspalvelujen järjestämiseen sekä ylimääräisistä taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeistä.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot olivat yhteensä 19,9 milj. euroa, mikä oli 6,5 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä tilikautena. Tämä johtui pääasiassa metallirahatuottojen pienemmästä kertymästä. Vuokratuottoja kertyi 1,4 milj. euroa omaisuuden väliaikaiseen hallintaan liittyen. Maksullisen toiminnan tuotot olivat 16,6 milj. euroa, jotka olivat edellisenä tilikautena 22,8 milj. euroa.

Toiminnan kulut olivat yhteensä 61,4 milj. euroa, mikä oli 1,2 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä tilikautena. Ostot tilikauden aikana vähentyivät viime vuoteen verrattuna 0,6 milj. euroa. Varaston lisääntyminen 2,4 milj. eurolla aiheutui eurokolikkovaraston lisääntymisestä. Henkilöstökulut lisääntyivät 0,9 milj. euroa virkaehtosopimuskorotuksista johtuen. Vuokrien osuus kasvoi edellisestä tilikaudesta 340 000 euroa. Palvelujen ostot vähentyivät 6,5 milj. euroa edelliseen tilikauteen verrattuna johtuen mm. asiantuntija- ja tutkimuspalveluiden

hankinnan vähenemisestä. Muut kulut kasvoivat 0,6 milj. euroa 4,9 milj. euroon johtuen käyttöoikeuslisenssien kulujen noususta sekä omaisuuden myyntitappiokirjauksista. Sisäiset kulut kasvoivat 1,4 milj. euroa aiheutuen yhteisrahoitteisen ICT-toiminnan kulujen kasvusta. Poistojen osuus oli 0,5 milj. euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut kasvoivat edellisvuodesta nettomääräisesti 29,8 milj. euroa yhteensä 383,5 milj. euroon. Rahoitustuottoja kertyi 48,9 milj. euroa edellisvuotta enemmän osinkotuloutuksista mm. Suomen Pankista, Pohjoismaiden investointipankista ja Fingrid Oyj:stä.

Satunnaiset tuotot ja kulut olivat nettomääräisesti 3,0 milj. euroa suuremmat kuin edellisenä vuonna johtuen satunnaisesta kiinteistöluovutuksesta saaduista tuotoista.

Siirtotalouden tuottojen 1,67 mrd. euron lisääntyminen aiheutui Valtion eläkerahaston varojen tuloutuksesta budjettitalouteen, kun eläkemenojen ja -tulojen hallinnointi siirtyi Valtiokonttorilta ministeriölle vuoden 2013 alusta lukien.

Siirtotalouden kulut olivat yhteensä 14,99 mrd. euroa, mikä oli 4,69 mrd. euroa enemmän edelliseen tilikauteen verrattuna. Tämä selittyy valtion eläkemenojen hallinnoinnin siirtymisestä Valtiokonttorilta ministeriölle. Euroopan unionille maksettavien jäsenmaksujen osuus kasvoi 237,7 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Nettokulut 3,6 milj. euroa veroista ja pakollisista maksuista muodostuvat suoritetuista arvonlisäveroista, mikä oli 0,6 milj. euroa vähemmän edelliseen tilikauteen verrattuna johtuen arvonlisäverollisten hankintojen volyymin pienentymisestä.

Tilikauden kulujäämä kasvoi edellisvuodesta 2,99 mrd. euroa 12,98 mrd. euroon, mikä selittyy valtion eläkemenojen hallinnoinnin siirtymisestä Valtiokonttorilta ministeriölle.

1.6.4 Tase

Ministeriön taseen loppusumma on 3,04 mrd. euroa, mikä on 59,6 milj. euroa pienempi kuin tilikaudella 2012, johtuen pitkäaikaisten saamisten pienentymisestä.

Vastaavaa

Kansallisomaisuus oli 852 000 euroa kuten edellisenäkin tilikautena.

Käyttöomaisuuden aineettomien hyödykkeiden osuus väheni viimevuodesta 0,4 milj. euroa, mikä aiheutuu omaisuuden poistoista. Aineellisten hyödykkeiden osuus vähentyi viime vuodesta 4,0 milj. euroa johtuen väliaikaisesti hallinnoitavasta kiinteistöomaisuudesta, joka siirretään myöhemmin Senaatti-kiinteistöille.

Käyttöomaisuusarvopapereiden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten lisäys viime vuodesta oli 0,05 milj. euroa.

Vaihto-omaisuuden määrä väheni eurokolikkovaraston pienentymisestä johtuen 2,4 milj. euroa 5,8 milj. euroon edelliseen vuoteen verrattuna.

Pitkäaikaiset saamiset vähentyivät viime tilikaudesta 71,2 milj. euroa, johtuen Senaatti-kiinteistöille myönnettyjen lainojen pienentymisestä.

Lyhytaikaiset saamiset kasvoivat viime tilikaudesta 18,2 milj. euroa, mikä johtui eläkemenoennakoista.

Vastattavaa

Taseen vastattavaa puolella oman pääoman ryhmässä pääoman siirrot lisääntyivät 2,58 mrd. euroa viime tilikauteen verrattuna. Oman pääoman määrä pieneni 138,4 milj. euroa viime vuodesta 2,91 mrd. euroon.

Vieraan pääoman ryhmässä olevalla talousarvion ulkopuolisen valtion rahaston yhdys-tilillä oli vuoden lopussa saldoa 1,1 milj. euroa, kun sitä viime tilinpäätöksessä oli 1,2 milj. euroa. Ostovelat lisääntyivät viime vuodesta 0,2 milj. euroa. Siirtovelkojen osuus kasvoi viime tilikaudesta 1,4 milj. euroa. Muissa lyhytaikaisissa veloissa on kasvua 77,1 milj. euroa johtuen eläkkeiden ennakkomenoista. Vieraan pääoman määrä kasvoi yhteensä 78,7 milj. euroa viime vuodesta.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Ministeriön sisäistä valvontaa toteutetaan normaaliin toimintaan sisältyvänä organisaation kaikilla tasoilla mm. tarkoituksenmukaisten toimintaprosessien ja työnjaon, toimintojen kontrollirutiinien, dokumentoinnin, koulutuksen sekä tiedonkulun avulla. Tietojärjestelmät ja ohjesäännöt palvelevat sisäisen valvonnan toteutusta. Sisäisen valvonnan organisoinnista on säädetty ministeriön taloussäännössä. Ministeriön virkamiesjohdon ohella osastojen ja yksiköiden päälliköt vastaavat vastuualueensa valvonnasta ja tarkastusten suorittamisesta. Jokainen työntekijä vastaa oman työnsä laadusta ja tuloksellisuudesta toimenkuvansa ja tulos- ja kehityskeskusteluissa sovittujen tavoitteiden mukaisesti.

Sisäisen valvonnan onnistumista on käsitelty ministeriön ylimmän virkamiesjohdon ja osastojen ja yksiköiden välisissä vuosittaisissa tulossopimusneuvotteluissa.

Ministeriön sisäisen valvonnan ja siihen kuuluvan riskienhallinnan arvioidaan toimivan toiminnan laajuuteen ja laatuun sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaisesti.

1.8 Arviointien tulokset

Kuntaliiton koordinoima ja useiden yliopistojen toteuttama Paras-uudistuksen arviointitutkimusohjelman ARTTU:n tuloksista osa julkistettiin vielä vuoden 2013 puolella. Viisivuotinen tutkimusohjelma tuotti systemaattista ja monipuolista tietoa rakenneuudistusten vaikutuksista kunnallisiin palveluihin, demokratiaan ja johtamiseen, henkilöstöön, kunta- ja paikallistalouteen sekä yhdyskuntarakenteen toimivuuteen, kielellisiin oikeuksiin ja tasa-arvoon.

1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Valtiovarainministeriöllä ei ole ollut kertomusvuonna havaittuja väärinkäytöksiä, rikoksia. Takaisinperintöjä ei toteutunut kertomusvuonna.

2 Tilinpäätöslaskelmat ja niiden liitteenä annettavat tiedot

2.1 Talousarvion toteutumalaskelma

VALTIOVARAINMINISTERIÖN TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2012	Talousarvio 2013 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2013	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	38,85	0	0,00	0,00	0 %
11.04.01. Arvonlisävero	38,85	0	0,00	0,00	0 %
12. Sekalaiset tulot	101 221 272,95	1 873 511 687	1 850 552 915,92	-22 958 771,32	99 %
12.28.25. Metallirahatulot	15 456 516,20	25 000 000	13 727 801,63	-11 272 198,37	55 %
12.28.50. Siirto valtion eläkerahastosta		1 688 792 000	1 678 298 078,13	-10 493 921,87	99 %
12.28.51. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen hyvitykset		130 950 000	131 636 578,92	686 578,92	101 %
12.28.93. Euroopan unionilta saatavat tulot matkajen korvaamiseen	1 417 163,00	2 800 000	920 770,00	-1 879 230,00	33 %
12.28.99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot	16 094 683,16	5 379 656	5 379 656,49	0,00	100 %
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	68 252 910,59	20 590 031	20 590 030,75	0,00	100 %
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	345 813 800,26	402 612 523	402 612 522,70	0,00	100 %
13.01.04. Korot valtion lainoista liikelaitoksille	24 573 451,82	19 675 758	19 675 757,72	0,00	100 %
13.01.09. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen korkotulot		18 831 785	18 831 784,90	0,00	100 %
13.03.01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot	6 240 348,44	17 104 980	17 104 980,08	0,00	100 %
13.03.01.1. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot		17 104 980	17 104 980,08	0,00	100 %
13.04.01. Osuus Suomen Pankin voitosta	185 000 000,00	227 000 000	227 000 000,00	0,00	100 %
13.05.01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset	130 000 000,00	120 000 000	120 000 000,00	0,00	100 %
15. Lainat	110 106 318,06	72 252 709	72 252 708,74	0,00	100 %
15.01.02. Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille	110 106 318,06	72 252 709	72 252 708,74	0,00	100 %
TULOARVIOTILIT YHTEENSÄ	557 141 430,12	2 348 376 919	2 325 418 147,36	-22 958 771,32	99 %

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määräraha-ajaja	Tilinpäätös 2012	Talousarvio 2013 (TA + LTA-t)	Talousarvion 2013 määrärahojen		Tilinpäätös 2013	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2013	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2013	Käyttö vuonna 2013 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	33 472,69	0	0,00	0,00	0,00	0,00				
24.01.29. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (A)	33 472,69	0	0,00	0,00	0,00	0,00				
24.01.29.3. Lähialueyhteistyön arvonnalisäveromenot	33 472,69	0	0,00	0,00	0,00	0,00				
24.20.66. Lähialueyhteistyö (S3V)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	78 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	6 706,06	6 706,06	0,00	0,00
26.01.03. Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamenot (S2V)	78 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	6 706,06	6 706,06	0,00	0,00
26.01.03.1. Palvelutuotanto	78 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	6 706,06	6 706,06	0,00	0,00
27. Puolustusministeriön hallinnonala	2 445 981,14	313 140	313 139,59	0,00	313 139,59	0,00	1 775 306,52	1 775 306,52	11 735 640,58	39 665,94
27.01.23. Julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden edistäminen (S3V)	2 200 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	1 775 306,52	1 775 306,52	11 735 640,58	39 665,94
27.01.29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (A)	245 981,14	313 140	313 139,59	0,00	313 139,59	0,00				
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	10 467 244 024,61	15 431 990 287	15 177 959 107,72	234 140 297,18	15 412 099 404,90	19 890 882,59	114 084 622,01	394 514 828,01	57 759 337,41	316 172 165,91
28.01.01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (S2V)	39 466 000,00	38 823 000	36 370 434,99	2 452 565,01	38 823 000,00	0,00	1 882 007,42	40 705 007,42	38 252 442,41	2 452 565,01
28.01.01.1. Toimintamenot	38 643 000,00	37 973 000	36 370 434,99	1 602 565,01	37 973 000,00	0,00	1 059 007,42	39 032 007,42	37 429 442,41	1 602 565,01
28.01.01.2. Muut toimintamenot	823 000,00	850 000	0,00	850 000,00	850 000,00	0,00	823 000,00	1 673 000,00	823 000,00	850 000,00
28.01.01.2.1. Kehittämis- ja koulustointo	823 000,00	850 000	0,00	850 000,00	850 000,00	0,00	823 000,00	1 673 000,00	823 000,00	850 000,00
28.01.13. Valtion IT-palveluksukselle yhteisten tietojärjestelmien käyttöönotosta aiheutuvat kulut (S3V)	72 000,00	3 521 000	0,00	3 521 000,00	3 521 000,00	0,00	72 000,00	3 593 000,00	0,00	3 521 000,00
28.01.20. Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen (S2V)	215 000,00	415 000	168 062,83	246 937,17	415 000,00	0,00	0,00	415 000,00	168 062,83	246 937,17
28.01.21. Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuotavuusmääräraha (S2V)	566 000,00	616 000	292 550,11	323 449,89	616 000,00	0,00	409 745,84	1 025 745,84	702 295,95	323 449,89
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (A)	3 961 492,76	3 336 081	3 336 081,49	0,00	3 336 081,49	0,00				
28.01.88. Valtiovarainhallinnon ohjauksessa olevien osakeyhtiöiden ja liikelaitosten pääomittaminen (S2V)	1 000 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	209 000,00	209 000,00	0,00	0,00
28.01.89. Suomen Erillisverkot Oy:n pääomittaminen (S3V)	0,00	8 000 000	6 500 000,00	1 500 000,00	8 000 000,00	0,00	0,00	8 000 000,00	6 500 000,00	1 500 000,00
28.20.03. Valtiovarain controller -toiminnon toimintamenot (S2V)	1 079 000,00	1 089 000	574 034,78	514 965,22	1 089 000,00	0,00	525 804,48	1 614 804,48	1 044 774,63	514 965,22
28.40.01. Aluehallintoviraston toimintamenot (S2V)	1 277 000,00	1 427 628	491 995,38	935 632,62	1 427 628,00	0,00	0,00	1 427 628,00	491 995,38	935 632,62

Päätöksen numero, nimi ja määräraha-alue	Tilinpäätös 2012	Talousarvio 2013 (TA + LTA+)	Talousarvion 2013 määrärahojen		Tilinpäätös 2013	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2013	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2013 (pl. peruutukset)	Käyttö vuonna 2013	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.40.02. Maistraattien toimintamenot (SZV)	106 180,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28.40.03. Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet (SZV)	224 000,00	774 000	95 589,36	678 410,64	774 000,00	0,00	388 594,94	1 162 594,94	102 141,69	902 410,64
28.40.03. Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet	224 000,00	774 000	95 589,36	678 410,64	774 000,00	0,00	224 000,00	998 000,00	95 589,36	902 410,64
28.40.03.1. Aluehallintoviranomaisten tietojärjestelmien ylläpitäminen (EK) (varattu)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	151,79	151,79	0,00	0,00
28.40.03.2. Yhteisöpalvelun järjestämisestä kunnille aiheutuvien kustannusten korvaaminen v. 2010 (EK)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	164 443,15	164 443,15	6 552,33	0,00
28.40.03.3. Muut tukitoimet	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28.50.15. Eläkkeet (A)	0,00	4 219 860 000	4 206 277 167,75	0,00	4 206 277 167,75	13 582 832,25	0,00	164 443,15	164 443,15	6 552,33
28.50.15.1. Valtion, kunnan, seurakunnan, yksityisen palveluksen perusteella myönnetty eläkkeet, kuntoutustuettu ja perhe-eläkkeet sekä valtionapulaisten, liikelaitosten ja liikeyritysten harjoittavien valtion virastojen ja laitosten vastaavat eläkkeet (KPY)	0,00	4 191 067 000	4 182 931 997,10	0,00	4 182 931 997,10	8 135 002,90	0,00	0,00	0,00	0,00
28.50.15.2. Kansanedustajain eläkkeet ja perhe-eläkkeet (KPY)	0,00	12 786 000	12 813 198,22	0,00	12 813 198,22	-27 198,22	0,00	0,00	0,00	0,00
28.50.15.3. Valtion eläketurvan piiriin kuuluville henkilöille myönnetty kuntoutustuudet (KPY)	0,00	3 000 000	1 799 715,71	0,00	1 799 715,71	1 200 284,29	0,00	0,00	0,00	0,00
28.50.15.4. Korvaus kunnalliselle eläkelaitokselle (KPY)	0,00	13 007 000	8 732 256,72	0,00	8 732 256,72	4 274 743,28	0,00	0,00	0,00	0,00
28.50.16. Ylimääräiset eläkkeet (A)	0,00	2 130 000	2 394 891,59	0,00	2 394 891,59	-264 891,59	0,00	0,00	0,00	0,00
28.50.16.1. Ylimääräiset eläkkeet (KPY)	0,00	2 121 000	2 391 014,27	0,00	2 391 014,27	-270 014,27	0,00	0,00	0,00	0,00
28.50.16.2. Eduskunnan kanslia- ja kunnan ylimääräiset eläkkeet (EK) (enintään)	0,00	9 000	3 877,32	0,00	3 877,32	5 122,68	0,00	0,00	0,00	0,00
28.50.17. Muut eläkkeet (A)	0,00	2 830 000	2 604 977,23	0,00	2 604 977,23	225 022,77	0,00	0,00	0,00	0,00
28.50.17.2. Korvaus Nokia Oyj:lle (KPY)	0,00	50 000	7 834,96	0,00	7 834,96	42 165,04	0,00	0,00	0,00	0,00
28.50.17.3. Korvaus Vapo Oy:lle (KPY)	0,00	500 000	339 617,44	0,00	339 617,44	160 382,56	0,00	0,00	0,00	0,00
28.50.17.4. Korvaus Vammass Oy:lle (KPY)	0,00	300 000	39 522,77	0,00	39 522,77	260 477,23	0,00	0,00	0,00	0,00
28.50.17.5. Korvaus Lapua Oy:lle (KPY)	0,00	300 000	79 945,91	0,00	79 945,91	220 054,09	0,00	0,00	0,00	0,00
28.50.17.6. Muut korvaukset (KPY)	0,00	20 000	0,00	0,00	0,00	20 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28.50.17.7. Eläkeoikeuksien pääomien siirrot Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmään (KPY)	0,00	1 660 000	2 138 056,15	0,00	2 138 056,15	-478 056,15	0,00	0,00	0,00	0,00

Pääluku, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2012	Talousarvio 2013 (TA + LTA)	Talousarvion 2013 määrärahojen		Tilinpäätös 2013	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2013	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2013	Käyttö vuonna 2013 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
28.50.63. Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot (A)	0,00	130 800 000	129 733 124,35	0,00	129 733 124,35	1 066 875,65					
28.50.95. Ennakkotuloista maksettavat korkomenot (A)	0,00	18 900 000	19 139 951,59	0,00	19 139 951,59	-239 951,59					
28.60.01. Euroopan unionin kansallisten asiain- ja tuntioiden paikkamenot (SZV)	70 358,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28.60.02. Erikseen budjetoidut paikkamenot (A)	0,00	50 000	0,00	0,00	0,00	50 000,00					
28.60.20. Työhyvinvoinnin edistäminen (SZV)	25 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	20 642,00	20 642,00	13 547,00	0,00	0,00
28.60.60. Siirto koulutusrahastolle (A)	126 625,00	280 000	135 234,00	0,00	135 234,00	144 766,00					
28.70.01. Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen (SZV)	11 287 980,00	13 610 000	366 909,01	13 243 090,99	13 610 000,00	0,00	7 564 114,67	21 174 114,67	5 447 880,72	15 726 233,95	
28.70.02. Valtion talous-, henkilöstö- ja toimittajalahallinnon tietojärjestelmät (SZV)	15 647 334,00	17 496 757	216 290,00	17 280 467,00	17 496 757,00	0,00	28 500,00	17 525 257,00	244 790,00	17 280 467,00	
28.70.20. Tuottavuuden edistäminen (SZV)	69 420 000,00	40 705 000	0,00	40 705 000,00	40 705 000,00	0,00	82 620 000,00	123 325 000,00	0,00	110 125 000,00	
28.90.20. Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankeet (SZV)	15 500 000,00	15 352 821	952 854,44	14 399 966,56	15 352 821,00	0,00	10 479 025,27	25 831 846,27	4 530 218,88	19 390 743,09	
28.90.20.1. SADe-ohjelman hankeet (KPY)	10 500 000,00	11 671 821	889 676,39	10 782 144,61	11 671 821,00	0,00	1 584 864,40	13 256 685,40	1 908 509,86	11 060 682,96	
28.90.20.2. Kuntien informaatioteknologian kehittämishankkeet (KPY)	270 000,00	1 000 000	63 178,05	936 821,95	1 000 000,00	0,00	4 041 585,27	5 041 585,27	2 218 034,00	1 200 159,55	
28.90.20.3. Muu julkisen hallinnon tietohallintoyhteistyö	4 730 000,00	2 681 000	0,00	2 681 000,00	2 681 000,00	0,00	4 852 575,60	7 533 575,60	403 675,02	7 129 900,58	
28.90.22. Kunta- ja palvelurakennemuutosten toteuttaminen (SZV)	0,00	600 000	261 187,92	338 812,08	600 000,00	0,00	0,00	600 000,00	261 187,92	338 812,08	
28.90.22.1. Muutostukihankkeet (KPY)	0,00	400 000	183 035,19	216 964,81	400 000,00	0,00	0,00	400 000,00	183 035,19	216 964,81	
28.90.22.2. Viestintä ja kenttätyö kunnissa (KPY)	0,00	200 000	78 152,73	121 847,27	200 000,00	0,00	0,00	200 000,00	78 152,73	121 847,27	
28.90.30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (A)	8 470 927 096,00	8 678 067 000	8 676 001 810,00	0,00	8 676 001 810,00	2 065 190,00					
28.90.30.1. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (KPY)	8 450 927 096,00	8 658 067 000	8 656 001 810,00	0,00	8 656 001 810,00	2 065 190,00					
28.90.30.2. Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus (EK) (enintään)	20 000 000,00	20 000 000	20 000 000,00	0,00	20 000 000,00	0,00					
28.90.31. Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki ja kuntien yhteistoiminta-avustukset (A)	41 314 906,04	67 007 000	64 356 283,66	0,00	64 356 283,66	2 650 716,34					

Pääluokan, momentin ja tilijaotteen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2012	Talousarvio 2013 (TA + LTAt)	Talousarvion 2013 määrärahojen		Tilinpäätös 2013	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2013	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2013	Käyttö vuonna 2013 (p.l. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.90.31.1. Yhdistymisasiavustukset (KPY)	10 668 810,00	20 968 000	19 928 000,00	0,00	19 928 000,00	1 040 000,00				
28.90.31.2. Valtionosuuksien vähenemisen korvaaminen (KPY)	28 794 668,00	43 079 000	43 222 586,00	0,00	43 222 586,00	-143 586,00				
28.90.31.3. Investointi- ja kehittämishankkeiden tuki (ennen v. 2008 voimassa olleen kuntajakolain (167/2005) mukaan) (KPY)	595 500,00	360 000	359 400,00	0,00	359 400,00	600,00				
28.90.31.4. Kuntajakolain mukaiset selvityskustannukset ja kuntien esiselvitykset (EK) (enintään)	375 467,98	2 400 000	789 398,48	0,00	789 398,48	1 610 601,52				
28.90.31.5. Kaupunkiseutuelvitykset (EK) (enintään)	25 800,56	200 000	56 899,18	0,00	56 899,18	143 100,82				
28.90.31.6. Yhteistoiminta-avustukset (EK) (enintään)	854 659,50	0	0,00	0,00	0,00	0,00				
28.92.69. Maksut Euroopan unionille (A)	1 789 958 052,81	2 028 000 000	2 027 689 677,24	0,00	2 027 689 677,24	310 322,76				
28.92.69.1. Arvonlisäveropohjaan perustuvat maksut (KPY)	277 127 790,73	373 000 000	285 341 511,47	0,00	285 341 511,47	87 658 488,53				
28.92.69.2. Bruttokansantuloon perustuvat maksut (KPY)	1 411 278 887,08	1 549 000 000	1 624 708 068,77	0,00	1 624 708 068,77	-75 708 068,77				
28.92.69.3. Yhdistyneelle Kuningaskunnalle myönnettävään maksuhelpotuksen rahoitus (KPY)	101 551 375,00	106 000 000	117 640 097,00	0,00	117 640 097,00	-11 640 097,00				
28.92.87. Pankkivieron tuoton käyttö (SZV)	0,00	133 000 000	0,00	133 000 000,00	133 000 000,00	0,00	133 000 000,00	0,00	133 000 000,00	
28.99.95. Satunnaiset säädosperusteiset menot (A)	0,00	300 000	0,00	0,00	0,00	300 000,00				
28.99.96. Ennakoimattomat menot (S3V)	5 000 000,00	5 000 000	0,00	5 000 000,00	5 000 000,00	0,00	9 885 187,39	14 885 187,39	0,00	9 913 949,24
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	0,00	19 142 000	17 912 237,54	0,00	17 912 237,54	1 229 762,46				
29.80.16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieslääkkeet (A)	0,00	19 142 000	17 912 237,54	0,00	17 912 237,54	1 229 762,46				
29.80.16.1. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieslääkkeiden sekä niihin liittyvien perhe-eläkkeiden maksaminen (KPY)	0,00	18 127 000	17 016 915,35	0,00	17 016 915,35	1 110 084,65				
29.80.16.2. Uudet taiteilija- ja sanomalehtimieslääkkeet (EK) (enintään)	0,00	1 015 000	895 322,19	0,00	892 322,19	119 677,81				
MÄÄRÄRAHATILIT YHTEENSÄ	10 469 801 478,44	15 451 445 427	15 196 184 484,85	2 34 140 297,18	15 430 324 782,03	21 120 645,05	115 866 634,59	3 96 296 840,59	59 494 977,99	316 211 831,85

2.2 Tuotto- ja kululaskelma

VALTIOVARAINMINISTERIÖN TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1. - 31.12.2013		1.1. - 31.12.2012	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	16 552 778,40		22 823 484,65	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	1 440 153,01		1 396 778,61	
Muut toiminnan tuotot	<u>1 923 274,28</u>	19 916 205,69	<u>2 176 246,69</u>	26 396 509,95
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	654 501,25		1 269 041,80	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	2 443 864,00		-242 666,00	
Henkilöstökulut	29 685 036,14		28 760 221,94	
Vuokrat	4 415 332,27		4 074 852,73	
Palvelujen ostot	16 680 323,22		23 148 772,51	
Muut kulut	4 873 588,07		4 305 336,75	
Poistot	454 661,02		510 967,50	
Sisäiset kulut	<u>2 217 287,51</u>	-61 424 593,48	<u>842 594,30</u>	-62 669 121,56
JÄÄMÄ I		-41 508 387,79		-36 272 611,61
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	402 612 547,77		353 678 824,94	
Rahoituskulut	<u>-19 142 522,48</u>	383 470 025,29	<u>-484,91</u>	353 678 340,03
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	1 794 913,88		5 188 246,72	
Satunnaiset kulut	<u>0,00</u>	1 794 913,88	<u>-6 378 361,65</u>	-1 190 114,93
JÄÄMÄ II		343 756 551,38		316 215 613,49
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Ulkopuolella olevista valtion rahastoista	1 680 000 000,00		7 000 000,00	
Muut tuotot	<u>114 352,00</u>	1 680 114 352,00	<u>52 571,07</u>	7 052 571,07
Kulut				
Kunnille	8 580 190 281,00		8 357 105 359,08	
Kuntayhtymille	1 138 836,00		1 161 234,00	
Sosiaaliturvarahastoille	135 234,00		126 625,00	
Elinkeinoelämälle	821 192,67		0,00	
Rahoitus- ja vakuutuslaitoksille	2 604 977,23		0,00	
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	106 867 384,00		101 861 995,00	
Kotitalouksille	4 224 680 842,31		0,00	
Euroopan unionille	2 027 689 055,87		1 789 958 052,81	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	20 650,00		20 193,00	
Talousarvion ulkopuol. oleville valtion rahastoille	1 701 921,87		0,00	
Muut kulut	51 720 820,00		52 095 974,00	
Kulujen palautukset	<u>-1 190 389,93</u>	-14 996 380 805,02	<u>0,00</u>	-10 302 329 432,89
JÄÄMÄ III		-12 972 509 901,64		-9 979 061 248,33
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	0,00		38,85	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-3 649 221,08</u>	-3 649 221,08	<u>-4 240 946,59</u>	-4 240 907,74
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-12 976 159 122,72</u>		<u>-9 983 302 156,07</u>

2.3 Tase

VALTIOVARAINMINISTERIÖN TASE

	31.12.2013		31.12.2012	
VASTAAVAA				
KANSALLISOMAISSUUS				
Rakennusmaa- ja vesialueet	100 913,00		100 913,00	
Rakennukset	639 913,00		639 913,00	
Muu kansallisomaisuus	<u>111 600,96</u>	852 426,96	<u>111 600,96</u>	852 426,96
KÄYTTÖMAISSUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET Sijoitukset				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	0,00		11 333,50	
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>1 026 593,85</u>	1 026 593,85	<u>1 368 791,80</u>	1 380 125,30
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet	2 716 825,60		2 716 825,60	
Rakennusmaa- ja vesialueet	460 044,54		3 061 523,03	
Rakennukset	12 089 910,98		13 343 672,49	
Rakennelmat	376 436,17		399 122,66	
Rakenteet	1,00		1,00	
Koneet ja laitteet	<u>0,00</u>	15 643 218,29	<u>101 129,57</u>	19 622 274,35
KÄYTTÖMAISSUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET Sijoitukset				
Käyttöomaisuusarvopaperit	420 285 364,73		420 238 949,83	
Liikelaitosten peruspääomat	672 751 705,85		672 751 705,85	
Liikelaitoksiin muun oman pääoman ehdoin sijoitetut pääomat	1 531 905 341,73		1 531 905 341,73	
Muut pitkäaikaiset kotimaiset sijoitukset	<u>0,00</u>	<u>2 624 942 412,31</u>	<u>0,00</u>	2 624 895 997,41
KÄYTTÖMAISSUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET Sijoitukset yhteensä				
		2 641 612 224,45		2 645 898 397,06
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISSUUS				
VAIHTO-OMAISSUUS				
Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>5 789 501,53</u>	5 789 501,53	<u>8 233 365,53</u>	8 233 365,53
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	<u>339 686 184,46</u>	339 686 184,46	<u>410 857 208,20</u>	410 857 208,20
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	2 887,10		58 657,43	
Siirtosaamiset	513 680,45		1 111 198,98	
Muut lyhytaikaiset saamiset	28 971 887,15		30 175 636,27	
Ennakkomaksut	<u>20 104 335,70</u>	49 592 790,40	<u>0,00</u>	31 345 492,68
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISSUUS Yhteensä				
		395 068 476,39		450 436 066,41
VASTAAVAA Yhteensä				
	<u><u>3 037 533 127,80</u></u>		<u><u>3 097 186 890,43</u></u>	

VALTIOVARAINMINISTERIÖN TASE

	31.12.2013		31.12.2012	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	6 317 603 119,73		6 317 603 119,73	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-3 268 403 853,41		-3 541 688 574,60	
Pääoman siirrot	12 837 790 645,59		10 256 586 877,26	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-12 976 159 122,72</u>	2 910 830 789,19	<u>-9 983 302 156,07</u>	3 049 199 266,32
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Talousarvion ulkop. olevat valtion rahastojen yhdytilit	1 142 741,85		1 193 744,31	
Ostovelat	5 778 368,01		5 543 070,85	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	679 405,69		669 741,86	
Edelleen tilitettävät erät	522 612,56		513 179,35	
Siirtovelat	7 044 301,50		5 669 211,74	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>111 534 909,00</u>	<u>126 702 338,61</u>	<u>34 398 676,00</u>	<u>47 987 624,11</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		126 702 338,61		47 987 624,11
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>3 037 533 127,80</u>		<u>3 097 186 890,43</u>

2.4 Liitetiedot

LIITE 1: SELVITYS TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEISTA JA VERTAILTAVUUDESTA

1. Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden osalta tilikaudella jatkuivat viime vuosien tapaan kiinteistö-omaisuuden siirrot Senaatti-kiinteistöille.

Valtiovarainministeriössä tehtiin organisaatiomuutos 1.9.2013 koskien viestinnän siirtämistä kehittämis- ja hallintotoiminnon yhteyteen. Tämän takia viestinnän kulut näkyvät useimmilla toimintayksiköillä.

Vuoden 2013 alusta valtiovarainministeriölle siirtyi valtiokonttorista valtion eläkkeiden hoitaminen. Tämän myötä siirtyi hoidettavaksi talousarvion momentit 28.50.15. Eläkkeet, 28.50.16. Ylimääräiset eläkkeet, 28.50.17. Muut eläkemenot, 28.50.63. Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot, 28.50.95. Ennakkotuloista maksettavat korkomenot ja 29.80.16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet. Näille momenteille budjetoidut menot ovat yhteensä 4 393 620 000 euroa vuonna 2013. Vastaavasti tulopuolelta siirtyi tulomomentit 12.28.50. Siirto valtion eläkerahastosta, 12.28.51. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen hyvitykset, 13.01.09. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen korkotulot. Näiden tuloarviot ovat yhteensä vuonna 2013 1 838 573 785 euroa.

2. Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi

Valuutta	Kurssi 31.12.2013
JPY	144,72
USD	1,3791
CHF	1,2276
DKK	7,4593
NOK	8,3630
RUB	45,3246
BRL	3,2576
GBP	0,8337
SEK	8,8591

Valtiovarainministeriöllä oli ulkomaan valuutan määräisiä eriä, joita Euroopan keskuspankki ei noteeraa, seuraavasti:

Noteeraamaton valuutta	Kurssi 30.12.2013
SDR	0,895000

3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen

Valtiovarainministeriön tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksessä käytetyt arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät ovat talousarvioasetuksen 66 a - g §:n mukaisia.

4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä

Valtiovarainministeriöllä ei ole aikaisempiin vuosiin kohdistuvia korjauksia.

5. Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätös-
vuoden tietojen kanssa

Valtiovarainministeriöllä ei ole tarvetta esittää selvityksiä koskien edellisen vuoden tietoja.

6. Selvitys tilinpäätös-
vuoden jälkeisistä olennaisista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa

Valtiovarainministeriössä tehtiin organisaatiomuutos 1.12.2013, jonka mukaisesti ministeriön jakamattomien menojen toimintayksikköön kuuluvalla Euroalueen kriisiryhmälle perustettiin oma toimintayksikkö, Euroalueen vakausyksikkö, mutta kirjanpitoon toteutus tehdään vasta 1.1.2014 alkaen.

Valtiovarainministeriön hallinnonalalle perustetaan 1.1.2014 lukien uusi kirjanpitoyksikkö (KPY 320) Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori, jonka tehtävänä on asetuksen mukaan tuottaa ja kehittää perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja sekä sähköisen asioinnin ja hallinnon tukipalveluja. Tehtävien ja toimintojen siirtoihin on varattu laissa määriteltä 1.1.2014 alkava kahden vuoden siirtymäaika. Ensimmäiset toimintosiirrot virastoista ja laitoksista Valtoriin tehdään 1.3.2014 samalla kun asetus tulee voimaan. Samasta ajankohdasta alkaa myös palvelukeskuksen varsinainen palvelutuotanto.

LIITE 3: ARVIOMÄÄRÄRAHOJEN YLITYKSET

Päälukon ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	21 030 000,00	504 843,18	14
28.50.16. Ylimääräiset eläkkeet	2 130 000,00	264 891,59	12
28.50.95. Ennakkotuloista maksettavat korkomenot	18 900 000,00	239 951,59	1
PÄÄLUOKAT YHTEENSÄ	21 030 000,00	504 843,18	2

LIITE 4: PERUUTETUT SIIRRETYT MÄÄRÄRAHAT

Päälukon ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala		6 706,06
<i>Vuosi 2012</i>		6 706,06
26.01.03.1. Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamenot	6 706,06	
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		20 583 324,69
<i>Vuosi 2011</i>		20 240 165,06
28.40.03.1. Aluehallintoviranomaisten tietojärjestelmien yhtenäistäminen (EK) (varattu)	151,79	
28.40.03.3. Muut tukitoimet	157 890,82	
28.70.20. Tuottavuuden edistäminen	13 200 000,00	
28.90.20.1. Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet (SADe-ohjelma)	287 492,58	
28.90.20.2. Kuntien informaatioteknologian kehittämishankkeet (KuntaIT)	1 623 391,72	
28.99.96. Ennakoimattomat menot	4 971 238,15	
<i>Vuosi 2012</i>		343 159,63
28.01.13. Valtion IT-palvelukeskukselle yhteisten tietojärjestelmien käyttöönotoista aiheutuvat kulut	72 000,00	
28.01.88. Valtiovarainhallinnon ohjauksessa olevien osakeyhtiöiden ja liikelaitosten pääomittaminen	209 000,00	
28.20.03.2. Muut menot	55 064,63	
28.60.20. Työhyvinvoinnin edistäminen	7 095,00	
PÄÄLUOKAT YHTEENSÄ		20 590 030,75
Vuosi 2011		20 240 165,06
Vuosi 2012		349 865,69

LIITE 5: HENKILÖSTÖKULUJEN ERITTELY

	2013	2012
Henkilöstökulut	24 685 886,44	23 917 955,00
Palkat ja palkkiot	24 640 079,94	23 603 296,12
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	45 806,50	314 658,88
Henkilösivukulut	4 999 149,70	4 842 266,94
Eläkekulut	4 462 901,07	4 280 171,56
Muut henkilösivukulut	536 248,63	562 095,38
YHTEENSÄ	29 685 036,14	28 760 221,94
Johdon palkat ja palkkiot, josta	1 765 404,66	1 761 937,25
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	69 614,50	102 964,99
Johdo	3 344,50	9 624,00
Muu henkilöstö	66 270,00	93 340,99

LIITE 6: SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET JA NIIDEN MUUTOKSET

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitoyksikössä yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöiän mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Vähäiset käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto % ¹⁾	Jäännösarvo € tai %
112 Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 vuotta	20	0 %
125-126 Koneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0 %
127 Kalusteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0 %

¹⁾ Jos kyseessä on substanssipolito, sarakkeeseen merkitään -

Valtion kiinteistövarallisuuden väliaikaisen hallinnan takia kulkee VM:n kautta omaisuusryhmissä 112, 120-123, 125, 128, 130 ja 150 edelleensirrettävää omaisuutta, joka ei sisälly käyttöomaisuuskirjanpitoon eikä poistolaskennan piiriin. Valtaosa siirrettävästä omaisuudesta on tarkoitus siirtää valtiovarainministeriöstä Senaatti-kiinteistöille. Liikelaitoslaki edellyttää, että niissä tapauksissa, joissa siirron vastaanottaja on valtion liikelaitos (kuten Senaatti-kiinteistöt), omaisuus on arvioitava käypään arvoonsa.

LIITE 7: KANSALLIS- JA KÄYTTÖMAISUUDEN SEKÄ MUIDEN PITKÄVAIKUTTEISTEN MENOJEN POISTOT

	Kansallisuus			YHTEENSÄ		Aineettomat hyödykkeet			YHTEENSÄ
	101 Maa-alueet		102 Asuinrakennukset	108 Muu kansallisuus	Aineettomat oikeudet		114 Muut pitkävaikutteiset menot		
	100 913,00	639 913,00	111 600,96	852 426,96	68 000,00	1 710 989,80	1 778 989,80		
Hankintameno 1.1.2013	100 913,00	639 913,00	111 600,96	852 426,96	68 000,00	1 710 989,80	1 778 989,80		
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Hankintameno 31.12.2013	100 913,00	639 913,00	111 600,96	852 426,96	68 000,00	1 710 989,80	1 778 989,80		
Kertyneet poistot 1.1.2013	0,00	0,00	0,00	0,00	56 666,50	342 198,00	398 864,50		
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	11 333,50	342 197,95	353 531,45		
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Kertyneet poistot 31.12.2013	0,00	0,00	0,00	0,00	68 000,00	684 395,95	752 395,95		
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
KIRJANPITOARVO 31.12.2013	100 913,00	639 913,00	111 600,96	852 426,96	0,00	1 026 593,85	1 026 593,85		
	Aineelliset hyödykkeet				YHTEENSÄ				
	120 Maa- ja vesialueet		121 Rakennusmaa- ja vesialueet	122 Rakennukset	123 Rakennelmat	124 Rakenteet	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	
	2 716 825,60	3 061 523,03	13 343 672,49	399 122,66	1,00	703 169,56	0,00	20 224 314,34	
Lisäykset	0,00	0,00	77 933,00	0,00	0,00	0,00	0,00	77 933,00	
Vähennykset	0,00	2 601 478,49	1 330 694,51	22 686,49	0,00	0,00	0,00	3 955 859,49	
Hankintameno 31.12.2013	2 716 825,60	460 044,54	12 089 910,98	376 436,17	1,00	703 169,56	0,00	16 346 387,85	
Kertyneet poistot 1.1.2013	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	602 039,99	0,00	602 039,99	
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	101 129,57	0,00	101 129,57	
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Kertyneet poistot 31.12.2013	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	703 169,56	0,00	703 169,56	
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
KIRJANPITOARVO 31.12.2013	2 716 825,60	460 044,54	12 089 910,98	376 436,17	1,00	0,00	0,00	15 643 218,29	

	Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		YHTEENSÄ
	130 Käyttöomaisuus- arvopaperit	131 Sijoitukset liikelaitoksiin	
Hankintameno 1.1.2013	420 238 949,83	2 204 657 047,58	2 624 895 997,41
Lisäykset	73 647,89	0,00	73 647,89
Vähennykset	27 232,99	0,00	27 232,99
Hankintameno 31.12.2013	420 285 364,73	2 204 657 047,58	2 624 942 412,31
Kertyneet poistot 1.1.2013	0,00	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2013	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
KIRJANPITOARVO 31.12.2013	420 285 364,73	2 204 657 047,58	2 624 942 412,31

LIITE 8: RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Rahoitustuotot	2013	2012	Muutos 2013-2012
Korot euromääräisistä saamisista	38 507 567,69	24 573 451,62	13 934 116,07
Korot valuuttamääräisistä saamisista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	0,00	0,00	0,00
Osingot	244 104 980,08	191 210 348,44	52 894 631,64
Liikelaitosten voiton tuloutukset	120 000 000,00	130 000 000,00	-10 000 000,00
Muut rahoitustuotot	0,00	7 895 024,88	-7 895 024,88
RAHOITUSTUOTOT YHTEENSÄ	402 612 547,77	353 678 824,94	48 933 722,83
Rahoituskulut	2013	2012	Muutos 2013-2012
Korot euromääräisistä veloista	19 142 460,99	411,18	19 142 049,81
Korot valuuttamääräisistä veloista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot veloista	0,00	0,00	0,00
SWAP-maksut veloista	0,00	0,00	0,00
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	61,49	73,73	-12,24
RAHOITUSKULUT YHTEENSÄ	19 142 522,48	484,91	19 142 037,57
NETTO	383 470 025,29	353 678 340,03	29 791 685,26

LIITE 9: TALOUSARVIOALOUDESTA ANNETUT LAINAT

Sektori	Lainapääoma 31.12.2013	Lisäys 2013	Vähennys 2013	Lainapääoma 31.12.2012	Pääomamuutos 2013-2012
Yritykset ja asuntoyhteisöt	339 686 184,46	1 081 685,00	72 252 708,74	410 857 208,20	-71 171 023,74
Yritykset	339 686 184,46	1 081 685,00	72 252 708,74	410 857 208,20	-71 171 023,74
- Julkiset yritykset	339 686 184,46	1 081 685,00	72 252 708,74	410 857 208,20	-71 171 023,74
- Yksityiset yritykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asuntoyhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahalaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituslaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avus- tavat laitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakuutuslaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Julkisyhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Paikallishallinto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sosiaaliturvarahastot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Työnantaja- ja muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Maatilatalouden harjoittajien kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Palkansaajakotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Omaisustulojen ja tulonsiirtojen saajako- titaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Laitoskotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoit- telemattomat yhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtionkirkot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ulkomaat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euroopan unioni	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut maat ja kansainväliset järjestöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
YHTEENSÄ	339 686 184,46	1 081 685,00	72 252 708,74	410 857 208,20	-71 171 023,74

LIITE 10: ARVOPAPERIT JA OMAN PÄÄOMAN EHTOISET SIIJOITUKSET

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	31.12.2013					31.12.2012		
	Kappale- määrä	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Omistusosuus %	Myyntioikeuksien alareaja %	Saadut osingot*	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkiesti noteeratut osakkeet ja osuudet	20 271		77 265,14			243,00	3 645,00	3 645,00
Aktia Oyj	486	3 936,60	3 645,00			243,00	3 645,00	3 645,00
Elisa Oyj	19 785	381 059,10	73 620,14				0,00	0,00
Julkiesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	51 161 496		417 803 624,73			17 104 737,08	417 803 624,73	417 803 624,73
Arsenal Oy	15 869		13 344 876,86	78,95			13 344 876,86	13 344 876,86
Hansel Oy	44 025		7 640 600,00	100,00	66,7		7 640 600,00	7 640 600,00
Tietokarttu Oy ¹⁾	2 000		67 275,17	20,00	66,7	792 000,00	67 275,17	67 275,17
Tyttökouluun Talo Oy	46		77,37	25,99			77,37	77,37
HAUS kehittämisskeskus Oy	1 000		3 671 435,20	100,00			3 671 435,20	3 671 435,20
Euroopan rahoitusväkiväline ERW	51 097 174		510 971,74	1,80		9 242 577,10	510 971,74	510 971,74
Fingrid Oyj	1 382		392 568 388,39	41,56		7 070 159,98	392 568 388,39	392 568 388,39
Huoneisto- ja kiinteistöosakkeet			2 402 528,11	100,00		0,00	2 429 733,35	2 429 733,35
Asunto-osakkeet			831 275,35	100,00		0,00	831 275,35	831 275,35
Kiinteistöosakkeet			1 571 252,76				1 598 458,00	1 598 458,00
Pääomatodistukset	2		0,00				0,00	0,00
Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankki 31.12.1993	1		0,00				0,00	0,00
Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankki 30.12.1994	1		0,00				0,00	0,00
Muut osuudet			1 946,75				1 946,75	1 946,75
Anuukar Ky			1 946,75				1 946,75	1 946,75
OSAKKEET JA OSUUDET YHTEENSÄ	51 181 769		420 285 364,73			17 104 980,08	420 238 949,83	420 238 949,83

¹⁾ osakkeiden tuottama äänivalta 80 %
Lisäksi saatu Suomen Pankin voitonuutusta 227 000 000,00 euroa.

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset

	Kirjanpitoarvo 31.12.2013	Kirjanpitoarvo 31.12.2012
Liikelaitos	672 751 705,85	672 751 705,85
Senaatti-kiinteistöt	672 751 705,85	672 751 705,85
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	1 531 905 341,73	1 531 905 341,73
Senaatti-kiinteistöt	1 531 905 341,73	1 531 905 341,73
YHTEENSÄ	2 204 657 047,58	2 204 657 047,58

LIITE 12: VALTIONTAKAUKSET JA -TAKUUT SEKÄ MUUT MONIVUOTISET VASTUUT**Myönnetyt takaukset ja takuut**

Sektori	31.12.2013	31.12.2012	Muutos 2013-2012
Yritykset			
Vuoden 2013 neljäs lisätalousarvio (835/2013)			
Eurengo Vihtavuori Oy	25 000 000	0	25 000 000
Laki valtion lainanannosta ja valtiontakauksesta (449/1988) (EV 340/2010 vp - HE 333/2010 vp) (VM/428/02.04.06/2011)			
Vuoden 2013 ensimmäinen lisätalousarvio (473/2013)			
Hansel Oy	150 000 000	80 000 000	70 000 000
Laki valtion lainanannosta ja valtiontakauksesta (449/1988)			
Vuoden 2009 toinen lisätalousarvio (737/2009)			
Nya Teaterhusaktiebolaget i Helsingfors	22 900 000	22 900 000	0
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset			
Laki valtion erityisrahastoyhtiön perustamiseen liittyvistä järjestelyistä (442/1998)			
Laki valtion erityisrahastoyhtiön luotto- ja takaus toiminnasta (445/1998, muut. 526/2001)			
Finnvera Oyj	1 055 418 155	921 414 157	134 003 998
Julkisyhteisöt			
Laki valtion liikelaitoksista (1185/2002)			
Senaatti-kiinteistöt	1 215 789 591	1 197 391 160	18 398 431
Ulkomaat			
Eduskunnan päätös perustuslain 82 §:n 2. mom. mukaisesti antaa suostumuksensa sille, että valtioneuvosto voi vastavakuuksia vaatimatta antaa omavelkaisen valtiontakauksen Suomen Pankille Kansainväliselle valuuttarahastolle (IMF) annettavien lainojen vakuudeksi (EV 36/2010 vp - HE 9/2010 vp) (EP 734/2012 - HE 147/2012 vp)			
Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF)	8 562 000 000	4 068 761 000	4 493 239 000
Asetus Pohjoismaiden Investointipankille annetun valtion takauksen korottamisesta (222/1991) ja 10/1994 talousarviosarja			
Asetus Pohjoismaiden Investointipankin Baltian maiden yrityksille myönnettävien luottojen valtiontakauksista (897/1992)			
Asetus Pohjoismaiden Investointipankin ympäristöinvestointilainojen valtiontakauksesta, talousarviosarja n:o 7/96. TA 2002			
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	387 387 454	411 988 450	-24 600 996
Vuoden 2009 LTA (HE 1/2009) mom. 28.01.80., vuoden 2010 LTA II (HE 57/2010) mom. 28.01.82., vuoden 2010 LTA III (HE 62/2010) mom. 28.01.81.			
Suomen EU:n vakuutusjärjestelyistä johtuvat lainasitoumukset Islannin ja Kreikan valtioille:			
Islanti	132 000 000	132 000 000	0
Kreikka	1 480 000 000	1 480 000 000	0
Laki Euroopan rahoitusvakausvälineelle annettavista valtiontakauksista (668/2010, muutossäädös 1060/2011 muut. 2 §:ää) (HE 150/2011 vp)			
VN:n tiedonanto EK:lle 30.11.2010 (VNT 2/2010 vp)			
VN:n tiedonanto EK:lle 23.5.2011 (VNT 1/2011 vp)			
ERVV¹⁾ Irlanti	257 000 000	257 000 000	0
ERVV/Portugali	236 000 000	236 000 000	0
ERVV/Irlantia ja Portugalia koskeva yhteinen takausvastuu	100 000 000	100 000 000	0
Laki valtion lainanannosta sekä valtiontakauksesta (449/1988)			
Pietarisäätiö	10 998 858	11 471 248	-472 390
Vuoden 2001 lisätalousarvio mom. 28.82.89.			
Suomen Vientiluotto Oyj	34 549 475	44 010 210	-9 460 735
TAKAUKSET JA TAKUUT YHTEENSÄ	13 669 043 533	8 962 936 225	4 706 107 308

¹⁾ Eduskunnan hyväksymien ERVV takauksien enimmäisarvo pääomineen ja ylitakauksineen 31.12.2013 oli 13,974 mrd euroa (samoin vuonna 2012) (2§, 668/2010). ERVV:lle annettavista valtiontakauksista annetun lain (668/2010) mukaan takaus kattaa lisäksi takauksen piiriin kuuluvista sitoumuksista aiheutuvat korot ja kulut sekä niille annettavan 65 prosentin ylitakauksen. Suomen valtiota sitovia takausvastuita ERVV:n varainhankinnalle on vuoden 2013 lopussa voimassa Kreikan, Irlannin ja Portugalin yhteensä 16 mrd euron varainhankinnan osalta 593 milj. euroa sekä euroryhmän 21.10.2011 hyväksymän ERVV:n 55 mrd euron varainhankintaohjelman jäljellä olevan 39 mrd euron osuuden osalta 1,48 mrd euroa ylitakauksineen, yhteensä 2,07 mrd euroa (vuonna 2012 vastaavasti 2,07 mrd euroa).

LIITE 12: VALTIONTAKAUKSET JA -TAKUUT SEKÄ MUUT MONIVUOTISET VASTUUT

Myönnetyt takaukset ja takuut valuutoittain

Sisältävät ulkomaanrahan määräisiä valtiontakauksia:

Takauksen saaja	Valuutta 31.12.2013	Kurssi 31.12.2013	Valuuttamääräi- nen takauskanta 1.1.2013	Valuuttamääräi- nen muutos 2013	Valuuttamääräi- nen takauskanta 31.12.2013
Finnvera Oyj	SEK	8,8591	0	2 000 000 000	2 000 000 000
Finnvera Oyj	USD	1,3791	300 000 000	612 085 511	912 085 511
Finnvera Oyj	NOK	8,3630	5 100 000 000	-1 800 000 000	3 300 000 000
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	CHF	1,2276	1 350 616	-178 336	1 172 280
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	DKK	7,4593	0	0	0
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	GBP	0,8337	0	0	0
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	JPY	144,72	214 272 000	-28 569 600	185 702 400
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	RUB	45,3246	18 355 968	0	18 355 968
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	BRL	3,2376	13 073 467	24 264 733	37 338 199
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	USD	1,3791	335 791 567	-20 524 476	315 267 091
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	SEK	8,8591	102 902 911	5 483 009	108 385 920
Suomen Vientiluotto Oyj	JPY	144,72	5 000 000 000	-4 814 207 600	185 702 400

Valuutta	Vasta-arvo	Jakauma %	Tilinpäätös- päivän kurssi
Euro (EUR)	12 343 039 561	85,30	1
Sveitsin frangi (CHF)	954 937	0,01	1,2276
Tanskan kruunu (DKK)	0	0,00	7,4593
Englannin punta (GBP)	0	0,00	0,8337
Japanin jeni (JPY)	16 386 158	0,18	144,72
Norjan kruunu (NOK)	394 595 241	4,38	8,3630
Venäjän rupla (RUB)	404 989	0,00	45,3246
Brasilian real (BRL)	11 461 874	0,13	3,2576
Yhdysvaltojen dollari (USD)	889 966 357	9,87	1,3791
Ruotsin kruunu (SEK)	12 234 417	0,14	8,8591
YHTEENSÄ	13 669 043 534	100,0	

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2013	Määräraha- tarve 2014	Määräraha- tarve 2015	Määräraha- tarve 2016	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	4 403 838,02	4 123 000,00	4 350 000,00	4 590 000,00	4 590 000,00	17 653 000,00

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2013	Määräraha- tarve 2014	Määräraha- tarve 2015	Määräraha- tarve 2016	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
YHTEENSÄ	4 403 838,02	4 123 000,00	4 350 000,00	4 590 000,00	4 590 000,00	17 653 000,00

LIITE 13: TASEeseen SISÄLTÄVÄT RAHASTOIDUT VARAT

Valtiovarainministeriöllä ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

LIITE 14: TASEeseen SISÄLTYMÄTTÖMÄT RAHASTOIDUT VARAT

Nimi	Taseen loppusumma tai varojen määrä	Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus
Säätiöt		
...	0,00	
Rahastot		
Valtion vakuusrahasto	2 184 938,42	Valtion vakuusrahasto on talousarvion ulkopuolinen valtion rahasto, jonka tehtävänä on turvata talletuspankkien vakaa toiminta (Laki valtion vakuusrahastosta 379/1992).
Yhdistykset		
...	0,00	
Muut varat	0,00	

LIITE 15: VELAN MUUTOKSET

Valtiovarainministeriöllä ei ole kirjanpitoyksikkönä tälle liitteelle raportoitavia velan muutoksia.

LIITE 16: VELAN MATUREETTIIJAKAUMA JA DURAATIO

Valtiovarainministeriöllä ei ole kirjanpitoyksikkönä tällä liitteellä raportoitavaa velkaa.

LIITE 17: OIKEIDEN JA RIITTÄVIEN TIETOJEN ANTAMISEKSI TARVITTAVAT MUUT TÄYDENTÄVÄT TIEDOT

Taseeseen sisällymätön valtion omistusosuus valtiovarainministeriön hallinnonalaan kuuluvissa kansainvälisissä rahoituslaitoksissa

	Merkitty määrä	Maksettu määrä	
	Alkuperäisessä valuutassa (tuhat rahayksikköä)	Alkuperäisessä valuutassa 31.12.2013 (tuhat rahayksikköä)	Osuudet 31.12.2013 valuuttakurssien mukaan tuhat €
Kansainvälisille rahoituslaitoksille annetut sitoumukset			
Kansainvälinen jälleenrakennus- ja kehityspankki IBRD ¹⁾	USD 1 177 000	70 500 USD	51 120
Kansainvälinen rahoitusyhtiö IFC ²⁾	USD 15 697	15 697 USD	11 382
Kansainvälinen investointitakaustuloslaitos MIGA ³⁾	USD 11 437	2 171 USD	1 574
Euroopan investointipankki EIB ⁴⁾	EUR 3 098 618	276 374 €	276 374
Pohjoismaiden Investointipankki NIB ⁵⁾	EUR 1 088 100	396 237 €	396 237
Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö NEFCO ⁶⁾	EUR 22 265	22 265 €	22 265
Länsipohjolan rahasto	USD 2 700	2 700 USD	1 958
Euroopan neuvoston kehityspankki CEB ⁷⁾ (lisätty lukuperusteluihin, ei välittömiä maksuvelvoitteita)	EUR 69 786	7 747 €	7 747
Perushyödykkeiden yhteisrahasto	SDR 1 483 028	1 483 SDR	1 657
YHTEENSÄ			770 314

Vastuositoumukset

€ tai sanallinen selitys	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011	Muutos 2012-2013
Ulkomaat				
Kansainvälisille rahoituslaitoksille annetut sitoumukset				
Kansainvälinen jälleenrakennus- ja kehityspankki IBRD ¹⁾	51 120 296	53 579 668	51 369 864	-2 459 372
Kansainvälinen rahoitusyhtiö IFC ²⁾	11 382 061	11 897 074	12 131 540	-515 013
Kansainvälinen investointitakaustuloslaitos MIGA ³⁾	1 574 215	1 645 445	1 677 873	-71 230
Euroopan investointipankki EIB ⁴⁾	276 373 650	148 539 150	148 539 150	127 834 500
Pohjoismaiden Investointipankki NIB ⁵⁾	396 237 000	396 237 000	396 237 000	0
Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö NEFCO ⁶⁾	22 264 600	22 264 600	22 264 600	0
Länsipohjolan rahasto	1 957 799	2 046 385	2 086 715	-88 586
Euroopan neuvoston kehityspankki CEB ⁷⁾	7 747 000	7 747 000	4 625 000	0
Perushyödykkeiden yhteisrahasto	1 656 983	1 272 932	1 249 896	384 051
YHTEENSÄ	770 313 604	645 229 254	640 181 638	125 084 350

¹⁾ IBRD Annual Report 2012, tilanne 30.6.2013. Vuoden 2013 TA:ssa myönnettiin 3 350 000 euroa mom. 28.92.68. Suomen maksuosuuden maksamiseen pankin peruspääoman korottamisesta.

²⁾ IFC Annual Report 2012, tilanne 30.6.2013

³⁾ MIGA Annual Report 2012, tilanne 30.6.2013

⁴⁾ EIB Annual Report 2012, tilanne 31.12.2012

⁵⁾ NIB vuosikertomus 2012, tilanne 31.12.2012

⁶⁾ NEFCO vuosikertomus 2012, tilanne 31.12.2013

⁷⁾ CEB Annual Report 2012, tilanne 31.12.2013

3 Allekirjoitukset

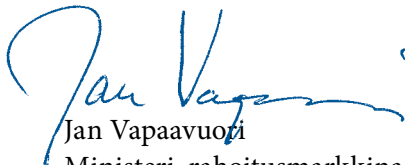
Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 14.3.2014.

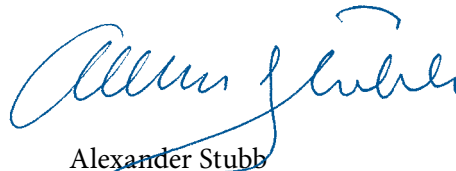
Jutta Urpilainen
Valtiovarainministeri

Henna Virkkunen
Hallinto- ja kuntaministeri

Jan Vapaavuori
Ministeri, rahoitusmarkkina-asiat

Alexander Stubb
Ministeri, EU:n budjettineuvostoasiat

Martti Hetemäki
Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Tilintarkastajan merkintä

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä / 2014.
